

ΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

1 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1881.

ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΤΕΥΧΟΣ ΑΖ'.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.—'Αλέξανδρος Κουμουνδούρος, πρωθυπουργός τῆς Ἑλλάδος.—Γεώργιος Κορωνιός.— Μία λέξις περὶ κομητῶν (συνέχ.) — Μελέτη περὶ Ἀμλέτου (συνέχ.) — Ἡ Μήτηρ καὶ ὁ Θάνατος.— Ὁ παράφρων τοῦ φρονίμου φρονιμότερος.— Ἀναγνώσατε.— Περιοδεῖται ἐν Περσίᾳ (συνέχ.) — Ὁ Ἰατρός τῶν Πτωχῶν (συνέχ.). — Ποιήσεις. — Διάφορα. — Ἑλληνικὸν Ἐκπαιδευτήριον ἐν Σταυροδρομίῳ.— Λύσις Αἰνίγματος.

ΕΙΚΟΝΕΣ.

'Αλέξανδρος Κουμουνδούρος.— Ὁ νέος ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργός τῆς Ρωσσίας κόμης Σουβαλόφ.— Τὸ Κρεμλίνον (ἐν Μόσχᾳ).— Ὁ νεκρὸς τοῦ αὐτοκρ. Ἀλεξάνδρου Β'.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Α'.

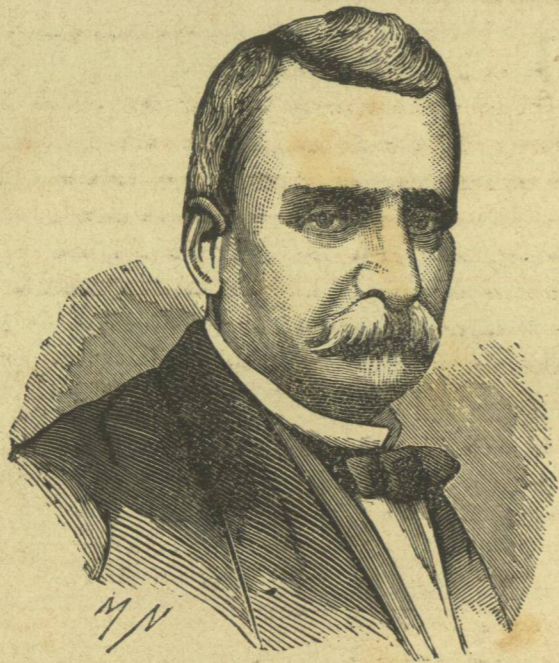
ΕΝΩΠΙΟΝ τῶν λαμπρῶν καὶ ἐξόχων ἀποτελεσμάτων τῶν ἐνεργειῶν καὶ σχέσεων τοῦ διακεκριμένου τούτου τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου πολιτικοῦ, ἐνώπιον τοῦ ἀληθοῦς θριάμβου ὃν ἤρατο ἢ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη πολιτικῆ του, ἐνώπιον τῆς ὁμοθυμῆς ἐπιδοκιμασίας ἧς παρ' ἅπασιν τῆς ἐν τε τῇ Ἑλλάδι καὶ τῷ ἐξωτερικῷ ἀληθεῖς Ἑλλησι πατριώταις ἔτυχον αἱ κατὰ τὰ τελευταῖα κρίσιμα πράγματα διὰ τὴν Ἑλλάδα ἔτη ἐνεργειῶν του, ἐνώπιον τέλους τῆς εὐαρέστου καὶ ἀναιμάκτου λύσεως ἐνός τῶν ἀκανθοδεστέρων ζη-

τημάτων ἐξ ὧν καθυπεβλήθησαν τῇ διπλωματίᾳ καὶ ἦν δια τῆς ἐπιδείξεως ἐκτάκτου ἐπιδειξιότητος μετ' ἐκτάκτου νοημοσύνης ὁ δεινὸς οὗτος τῶν τῆς νέας Ἑλλάδος πολιτικῶν οὕτως ἐπιτυχῶς κατώρθωσε νὰ ἐπιφέρῃ, νομίζομεν ὅτι ἀπαραίτητον καὶ εἰς τὸν « Γραφικὸν Κόσμον » ἐν τῇ ιδιότητι αὐτοῦ ὡς ἐν τῶν περιοδικῶν τῆς Ἀνατολῆς ὀργάνων ἐπιβάλλεται καθῆκον ὅπως χαράξῃ γραμμὰς τινὰς δι' ὧν ἀφ' ἐνός μὲν καταδείξῃ τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἐπιτελεσθέντος ἔργου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀπονεύμῃ εἰς τὸν δραστήριον καὶ ρέκτην τούτον πολιτικὸν τὸν δίκαιον καὶ ἀντάξιον τῆς πολιτικῆς του ἐπιτυχίας ἔπαινον,

εὐελπιστῶν ὅτι θὰ συντελέσῃ ὅπως μετριάτῃ τὸ μύχιον ἄλγος ὅπερ δικαίως αἰσθάνεται ὁ πατριώτης ὑπουργὸς ἐπὶ τῇ οἰκτρᾷ διαστροφῇ καὶ παρεξηγήσει ἄς αἰ ἐνθερμότεραι ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους αὐτοῦ ἐνέργειαι τοῦ τὰ πατριωτικώτερα τῶν σχεδίων του, δὲν παύουσιν ὑφιστάμενα ὑπὸ κούφου καὶ ἀχαλινώτου ἀντιπολιτευσεως, ἐννοούσης ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἀγνοῦ ὀρθῶν πατριωτισμοῦ νὰ καταφέρηται λυσσαλέως κατὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἐνεστῶσης Κυβερνήσεως χωρὶς νὰ ἐννοῇ νὰ

λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὅποσον διὰ τῆς ἀχαλαστοῦ ταύτης πολιτικῆς τῆς τὸ οὕτως αἰσίως ἐπιτελούμενον ἔργον τῆς ἐθνικῆς ἀναγεννήσεως παρβαλάπτει.

Δὲν ἐννοῦμεν νὰ μεταβληθῶμεν εἰς αὐτοχειροτονήτους τοῦ κ. Κουμουνοῦρου καὶ τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ συνηγόρου· γνωρίζομεν ἄλλως κάλλιστα ὅτι ὁ πολιτικὸς ἐκεῖνος ὅστις ἀριθμεῖ ὀλοκλήρων δεκάδων ἑτῶν πολιτικὸν βίον, ὁ πολιτικὸς ἐκεῖνος ὅστις εὐρέθη πάντοτε ἐπὶ κεφαλῆς

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ

τῆς κυβερνήσεως καὶ διηύθυνε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τὰς τύχας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὰς κρίσιμότερας αὐτῆς περιστάσεις, ὁ πολιτικὸς ἐκεῖνος ὅστις παντοῦ καὶ πάντοτε εἶτε ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦ Ἑλληνικοῦ κοινοβουλίου ἀγορεύων, εἶτε μετὰ τῶν συναδέλφων αὐτοῦ συζητῶν, οὐδέποτε ἀπέκρυψε τὰς ἀρχάς του ἢ μετέβαλλε κατὰ κεραίαν τὸ πολιτικὸν αὐτοῦ πρόγραμμα, ἀλλὰ ἀψηφῶν μικροσκοπικὰς ἀντενεργείας καὶ οὐδόλως ἐπιρραζόμενος ὑπὸ τῶν φωνασιῶν ἐμπαθοῦς καὶ ὑπὸ τοῦ κομματισμοῦ τετυφλωμένης ἀντιπολι-

τεύσεως, διετήρησε πάντοτε τὴν πολῦτιμον ἐκείνην τοῦ πνεύματος ἀνεξαρτησίαν καὶ σταθερότητα φρονήματος ἢν — τὸ λέγομεν μετὰ λύπης — παρ' οὐδενὶ τῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς Ἑλλάδος πολιτικῶν, ὁσηνδήποτε καὶ ἂν θελήσωμεν νὰ ἐπιδείξωμεν πρὸς στιγμὴν ὑπὲρ αὐτῶν μεροληψίαν, δυνάμεθα νὰ ἀπαντήσωμεν διότι γνωρίζομεν κάλλιστα, λέγομεν, ὅτι πολιτικὸς οὕτως εὐγλώττου παρελθόντος καὶ εὐγλωττοτέρου ἐνεστῶτος, ἐλαχίστην ἔχει ἀνάγκην τῶν συνηγοριῶν ἀσθενοῦς τῆς Ἀνατολῆς ὀργάνου ὁ-

πως καταδείχθῃ εἰς τὰ ὄμματα τοῦ ἐν Τουρκίᾳ Ἑλληνισμοῦ τὸ πολιτικὸν αὐτοῦ μεγαλεῖον καὶ τὸ τελεσφόρον καὶ πανθημολογουμένως εὐεργετικὸν τῶν ὑπὲρ τοῦ Βασιλείου τελευταίων ἐνεργειῶν του.

Πλέον ἢ ἄπαξ ἄλλως κατεδείχθη ὅτι τὴν πολιτικὴν τοῦ κ. Κουμουνοῦρου ἀσπάζονται καθ' ὀλοκλήριαν οἱ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ Ἑλληνας· τὴν ἀσπάζονται διότι τρέφουν ἀπεριόριστον πρὸς τὸν Κουμουνοῦρον ἐκτίμησιν, διότι αἰσθάνονται πλήρη καὶ τελείαν πρὸς αὐτὸν ἐμπιστοσύνην, διότι γνωρίζουν ὅτι μόνος ὁ Κουμουνοῦρος δύναται — ὡς μυριόκις ἀπέδειξεν — νὰ σχηματίσῃ ἐν Ἑλλάδι κυβερνήσιν ἐδραίαν καὶ μόνιμον καὶ δυναμένην κατὰ συνέπειαν νὰ διευθύνῃ ἀξιοπρεπῶς τὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους. Τὴν ἀσπάζονται τέλος διότι εἶδον, ἔμαθον καὶ ἐπέσιθισαν ὅτι αἱ Μ. τῆς Εὐρώπης δυνάμεις, ἀφ' ὧν κυρίως ἐξαρτᾶται τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος, πρὸς μόνον τὸν Κουμουνοῦρον ἐννοοῦν νὰ παρέχῃσιν τὴν ἐμπιστοσύνην των καὶ αὐτὸν ἐννοοῦσιν ὡς ἀληθῶς τὴν ἐπίσημον Ἑλλάδα ἐκπροσωποῦντα.

Ἡ πολῦτιμος αὕτη ἐκτίμησις ἦν οἱ διαπρεπέστεροι τῶν τῆς Εὐρώπης πολιτικῶν ἐννοοῦν νὰ ἀποδίδωσι πρὸς τὰς γνώσεις καὶ τὴν πείραν τοῦ διακεκριμένου τούτου Ἑλληνοῦ πολιτικοῦ κατεδείχθη ἐν πλείστασι περιστάσεσι καὶ ἐσχάτως ἔτι κατὰ τὴν περιοδείαν ἢν ὁ κ. Κουμουνοῦρος, καίτοι ἐτέρου πρωθυπουργοῦντος ἐν Ἀθήναις, ἐν τούτοις διὰ τῆς ἐπιδείξεως ἀγνοῦ πράγματι πατριωτισμοῦ ἀνὰ τὰ ἀνακτοβούλια τῆς Ἑσπερίας πρὸς συνηγορίαν ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τοῦ Ἔθνους αὐτοῦ ἐπεχείρησε καὶ ὅποτε πασιφανεῖς ἐξόχου ὑπολήψεως καὶ ζωηρῶν συμπαθειῶν πανταχόθεν ἐδόθησαν αὐτῷ ἐνδείξεις.

Ὁ «Γραφικὸς Κόσμος» δὲν ἐκδίδεται ἐν Ἑλλάδι ὅπως ἀνήκῃ εἰς τὰ ἐλεεινὰ ἐκεῖνα κόμματα ὧν οἱ ἀρχηγοὶ προσβάλλουσι κυρίως τὴν πολιτικὴν τῆς Ἑλλάδος ὑπαρξίν καὶ παριστοῦν πρὸ τῶν ὁμμάτων τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου τὸ εἰδεχθῆς, εἰδεχθέστατον θέαμα ἀχαλαστοῦ ἐσωτερικοῦ σπαραγμοῦ παρέχοντος λαθῆν εἰς τοὺς φανατικὸς τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς ἐχθροὺς ὅπως ἐκφέρωσι κατὰ τῆς Ἑλλάδος τὰς σαρκαστικὰς αὐτῶν εἰρωνείας καὶ τοὺς φλογεροὺς ὅσον

καὶ πικροὺς κατὰ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων φιλιππικούς των. Ἡμεῖς δὲν εἴμεθα λοιπὸν Τρικουπισταί, Δεληγεωργισταί ἢ Δεληγιαννισταί, οὔτε ἀνήκομεν εἰς ἐτέραν κομματικὴν παραφουάδα· ἐννοοῦμεν ἀπλῶς νὰ βλέπωμεν κατὰ τὴν κρίσιν ταύτην διὰ τὴν ὑπαρξίν πάντων τῶν τῆς Ἀνατολῆς κρατῶν περίοδον τὴν ἔδραν τῆς πρωθυπουργίας κατεχομένην ὑπ' ἀνδρὸς συνενοῦντος ἀγνὸν πατριωτισμὸν μετὰ ἀληθοῦς πολιτικῆς τέχνης καὶ ἐπιδεξιότητος. **Δ. Σ.**

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΡΩΝΙΟΣ.

Ἀναγράφοντες καὶ ἡμεῖς μίαν γενναίαν ἄμα καὶ φιλογενῆ τοῦ διαπρεποῦς τούτου Τραπεζίτου πράξιν δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ καταδείξωμεν τὴν ἐξαιρετικὴν ἀξίαν ἢν κέκτηται τοιαύτη σημαντικὴ χρηματικὴ ἀρωγὴ χορηγομένη ὑπὲρ ἐκπαιδευτικοῦ καθιδρύματος μέλλοντος τσαύτας ν' ἀποδώσῃ εἰς τὸν ἐν Μακεδονίᾳ Ἑλληνισμὸν ὑπηρεσίας. Ἐννοοῦμεν τὸ ποσὸν τῶν τετρακοσίων λιρῶν ὅπερ ὁ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΡΩΝΙΟΣ ἀπεφάσισεν ἐπὶ τετραετίαν νὰ χορηγήῃ ἐτησίως ὑπὲρ τοῦ ἐν Τσοτυλίῳ τῆς Μακεδονίας ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μακεδονικῆς Ἀδελφότητος ἀνεγεσθέντος γυμνασίου.

Διὰ τῆς φιλογενεῦς αἰτοῦ ταύτης πράξεως ὁ κ. Κορωνιὸς κατέδειξεν ὅτι ἀληθῆ διαπράττει κατὰ τῆς φιλογενείας αὐτοῦ δολοφονίαν καὶ οἰκτρῶς τὰ φιλογενῆ αὐτοῦ αἰσθήματα παραγνωρίζει ἢ δρᾷ τῶν καχεκτικῶν ἐκείνων τῆς πρωτεύουσῃς μας ἀέργων οἵτινες διατείνονται ὅτι οἱ οἰκονομολογικοὶ συνδυασμοί, τὸ arbitrage τούτεστι ἐπὶ τῶν ὀθμ. χρεωγράφων, ἢ προσεχῆς τῶν αἰγυπτιακῶν δανείων ὑψώσις καὶ ἡ τῶν κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς αὐτοῦ αὐξήσις, εἰσὶ τὰ μόνια ζητήματα ἅτινα ἀξιοῖ προσοχῆς καὶ ἐν οἷς διαρκῶς περιστρέφεται ἡ τοῦ νομίμονος Τραπεζῆς τοῦ διάνοια. Ἐν τῇ ἀσθενεῖ ἡμῶν ιδιότητι ὡς ἐκδοτῶν ὀργάνου τινὸς ἐν Τουρκίᾳ εὐμοιροῦντος ὅπωςδὴποτε σχετικῆς τινος διαδόσεως διαμαρτυρόμεθα κατὰ τῶν κακεντρεχῶν τούτων φλυαριῶν ζηλοφθόνου ἑμάδος καὶ νομίζομεν ὅτι τὸ σημαντικὸν ποσὸν 1600 λιρῶν ὅπερ μετὰ τσαύ-

της ευγενούς σπουδῆς βλέπομεν τὸν γενναῖον Τραπεζίτην νὰ διαθέτῃ ὑπὲρ τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἀναγεννήσεως χώρας ἣτις ἄλλως δὲν εἶναι οὔτε γενέθλιος οὔτε πατρικὴ αὐτοῦ, νομίζομεν, λέγομεν, ὅτι τὸ γεγονός τοῦτο καὶ μόνον, χωρὶς νὰ ἀναδράμωμεν εἰς τὴν ἀφήγησιν πλείστων ἐτέρων φιλογενῶν τοῦ διαπρεποῦς ὁμογενοῦς, ἀρκεῖ ὅπως κατατάξῃ τὴν κατηγορηματικότεραν διάφυσιν εἰς τὰς διαδόσεις δι' ὧν ζητοῦσι νὰ υποσικιάσωσι τὸν πατριωτισμὸν καὶ τὴν φιλογένειαν τοῦ ὁμογενοῦς Τραπεζίτου.

Γράφοντες τὰ ἀνωτέρω δὲν ἐννοοῦμεν οὔτε ἐπὶ στιγμὴν νὰ λησμονήσωμεν ὅτι ὁ κ. Κορωνιὸς εἶναι ὁ Ἕλλην ἐκεῖνος Τραπεζίτης ὅστις ἐν τῇ οἰκονομολογικῇ κόσμῳ τῆς Κωνσταντινῶν καὶ νῦν ἐν τῇ τῶν Παρισίων κατέδειξεν ἅπασαν τὴν δύναμιν καὶ δξύτητα τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος· ἰδοὺ τί ἐγράφομεν μάλιστα ἐν τινι παρελθόντι τεύχει τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» ἐν ᾧ ἐκθέτομεν τὰς καταπληκτικὰς τῆς «Τραπεζῆς Κωνσταντινουπόλεως» ἐπιτυχίας :

«Υπάρχει εἰς Ἕλληνα οἰκονομολόγος — ἐλέγομεν — περὶ οὗ δύναται νὰ εἴπη τις ὅτι ἀνεκάλυψε τὴν Λυδίαν τῆς κερδοσκοπίας λίθον· εἰς τινὰς τῶν ἐπιχειρήσεων αὐτοῦ ἐστὶν ἀπιστεύτως τολμηρὸς, ἐνῶ εἰς ἐτέρας ἐπιδείκνυσι προφανῆ δειλίαν. Προικισθεὶς ὑπὸ τῆς φύσεως δι' ἐκτάκτου νοημοσύνης ἐχρησιμοποίησε πάντοτε ταύτην ὑπὲρ τῶν καταπληκτικῶν — διὰ τὴν πόλιν μας — ἐκείνων οἰκονομολογικῶν ἐπιχειρήσεων ἐν αἷς συμμετέσχεν. Ἐν τῇ βεβήχῳ αὐτοῦ διορατικότητι κατενόησεν ὅτι ἡ Κωνσταντινουπόλις κατήνησε λίαν στενὴ δι' αὐτὸν, ὅτι εἶχεν ἀνάγκην εὐρυτέρου κύκλου ἐνεργείας, κερδοσκοπικῆς ἀτμοσφαιράς ἀνετωτέρας ὅπως ἐπιδιώξῃ τὴν πραγματοποίησιν τῶν οἰκονομολογικῶν σχεδίων του, διὸ μετέφερε τὸ κέντρον τῆς ἐνεργείας του εἰς τὴν πόλιν τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων, εἰς τοὺς Παρισίους. Τὸ ὄνομα τοῦ οἰκονομολόγου τούτου δὲν ἔχομεν φρονοῦμεν ἀνάγκην νὰ τὸ εἴπωμεν· τὸ ἐμάντευσαν πιστεύομεν οἱ ἀναγνώσταί μας· ὁ ἔξοχος οὗτος καὶ διὰ πάντας δημοτικὸς οἰκονομολόγος εἶναι ὁ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΡΩΝΙΟΣ.»

ΜΙΑ ΛΕΞΙΣ ΠΕΡΙ ΚΟΜΗΤΩΝ

ὑπὸ Ν. Κ. Μακάρου.

(Ἴδε σελ. 1124 τεύχος ΛΣΤ'.)

Ἐν δὲ τῇ Μεσαιωνικῇ ἐποχῇ, τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ τῆς νεκρώσεως, οὕτως εἶπεῖν, τῆς διανοητικῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐνεργείας ἢ φρίκη καὶ ὁ τρόμος ἐπὶ τῇ ἐμφάνει τῶν κομητῶν ἀκατασχέτως καταλαμβάνουσιν ἅπαντας τοὺς ἀνθρώπους. Τὸ πνεῦμα ὁμῶς διετέλει ἐν τοιαύτῃ καταστάσει διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ἀμάθεια καὶ ἡ ἀγνοια κατεκυρίεον αὐτοῦ, ἀφ' ἐτέρου δὲ παρετήρει καὶ σύμπωσιν τινὰ σπουδαίων γεγονότων μετὰ τῆς ἐμφάνσεως κομητοῦ τινός· οὕτω παρ. χαρ. κατὰ τὰ πνεύματα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὁ τοῦ 336 μ.χ. κομητῆς ἐφάνη δῆθεν διὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ τὸν θάνατον τοῦ Κωνσταντίνου, ὁ τοῦ 453 τὸν τοῦ Ἀττίλα, ὁ τοῦ 455 τὸν τοῦ αὐτοκράτορος Βαλεντίνου, ὁ τοῦ 577 τὸν τοῦ Μεροβίου, ὁ τοῦ 602 τὸν τοῦ αὐτοκράτορος Μαυρικίου, ὁ τοῦ 875 τὸν τοῦ αὐτοκράτορος Λουδοβίκου τοῦ Β'. ὁ τοῦ 1033 τὸν τοῦ Ροβέρτου βασιλέως τῆς Γαλλίας, ὁ τοῦ 1060 τὸν τοῦ Ἑρρίκου τοῦ Α'. βασιλέως τῆς Γαλλίας, ὁ τοῦ 1181 τὸν τοῦ πάπα Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ', ὁ τοῦ 1198 τὸν τοῦ Ριχάρδου τοῦ Α'. βασιλέως τῆς Ἀγγλίας, ὁ τοῦ 1250 τὸν τοῦ αὐτοκράτορος Φρεδερίκου, ὁ τοῦ 1254 τὸν τοῦ πάπα Ἰνοκεντίου τοῦ Δ'. ὁ τοῦ 1264 τὸν τοῦ πάπα Οὐρβανοῦ τοῦ Δ'. καὶ ἄλλοι διὰ τὴν ἀγγελίαν ἄλλων γεγονότων, ὧν τὴν ἀφήγησιν παραλείπομεν.

Τὸ περίεργον ὁμῶς ἐστίν, ὅτι καὶ πρόσωπα σπουδαῖα τῆς παρελθούσης ἐποχῆς ὑπὸ φρίκης κατελαμβάνοντο ἀπέναντι τοῦ ταξειδίου κομητοῦ τινός εἰς τοὺς ἡμετέρους ὀρίζοντας. Οὕτως ὅτε ἐπὶ τῆς βασιλείας Καρόλου τοῦ Ε'. βασιλέως τῆς Ἰσπανίας ἐφάνη ὁ κομητῆς τοῦ 1556, ὁ μονάρχης οὗτος τοσοῦτο κατεθρομβήθη ἐκ τῆς ὄψεως τοῦ κομητοῦ ἐκείνου, ὥστε ἀμέσως παρεχώρησε τὸ βασιλικὸν στέμμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Φερδινάνδῳ, προσλαβὼν σχῆμα καλογήρου· ἔλεγε δὲ, ὅπως ἐντρομος ἂν τῷ φαεινῷ τούτῳ σημείῳ ἀναγινώσκω τὸν ἐγγίζοντα θάνατόν μου.»

Τὴν κατάστασιν τῶν ἀνθρωπίνων πνευμάτων ἀπέναντι τῆς ἐμφάνσεως τοῦ κομητοῦ τοῦ 1456 ὁ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἱστορικὸς Γεώργιος Φραντζῆς περιγράφει οὕτως : «Καθ' ἐσπέραν, ἅμα τῇ τοῦ ἡλίου δύσει κομητῆς παρεμφερῆς πρὸς ἐπίμηκες ξίφος ἐφαίνετο προσεγγίζων τὴν Σελήνην. Ἐπισυμβάσης δὲ ἐκ συμπτώσεως καὶ δυνάμει τῶν συνήθων φυσικῶν νόμων σεληνιακῆς ἐκλείψεως ἐν ὥρᾳ πανσελήνου πανικὸς φόβος κατέλαβε Χριστιανούς τε καὶ Τούρκους, βλέποντας ἐν μέσῳ τοῦ αἰφηνιδίου ἐκείνου ψηλαφητοῦ σκότους τὸν κομητῆν, προβαίνοντα ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς, καὶ οἰωνεῖ ἀπειλητικῶς ἐπιτιθέμενον κατὰ τῆς Σελήνης.»

Τὸν δὲ κομητῆν τοῦ 1528 ὁ χειροῦργος Ἀμπρουάξ Παρὲ περιγράφει διὰ τῶν ζωφοδεστέρων χρωμάτων ἐν τινι περὶ κομητῶν πραγματείᾳ αὐτοῦ ἐπιγραφομένη Τ ἄ θ η ρ ῖ α τ ο ὕ Ο ὕ ρ α ν ο ὕ α ὁ κομητῆς οὗτος τοσοῦτο τρομερὸς ἦτο καὶ ἀπαίσιος, τοσαύτην δὲ φρίκην ἐνέσπειρε τῷ γύδῳ λαῶν, ὥστε ἄλλοι μὲν ἠσθένησαν, ἄλλοι δὲ ἐκ τοῦ φόβου ἀπέθανον. Ἐφαίνετο ἔχων ἐπιμηκεστάτην οὐρὰν ἐμβεθαμμένην ἐν τῷ αἵματι· ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ ἐφαίνετο βραχίων τις κεκαμμένος, ὅστις ἐκράτει διὰ τῆς χειρὸς μέγα ξίφος ἔτοιμον διὰ νὰ πατάξῃ κατὰ τὸ ἄκρον τῆς αἰχμῆς ὑπῆρχον τρεῖς ἀστέρες καὶ ἕξ ἐκατέρων τῶν πλευρῶν τοῦ ξίφους ἐφαίνετο πληθὺς πελέκειων καὶ ξίφων ἐμβεθαμμένων ἐν τῷ αἵματι· ἐν τῷ μεταξύ δ' αὐτῶν ἐφαίνετο πληθὺς ἀνθρωπίνων προσώπων, εἰδεχθεστάτην ἐχόντων τὴν ὄψιν καὶ ἠνορθωμένην τὴν κόμην καὶ τὸ γένειον».*

Ὁ δὲ αἰμοχαρῆς Ἀλφόνσος ὁ ΣΤ'. βασιλεὺς τῆς Πορτογαλλίας μαθὼν τὴν ἄφιξιν τοῦ κομητοῦ τοῦ 1664, ἔσπευσε πρὸς τὸν ἐξώστην αὐτοῦ ὑβρίζων καὶ ἀπειλῶν αὐτὸν διὰ τοῦ πυροβόλου ἄλλ' ὁ κομητῆς μεγαλοπρεπῶς διέτρεχε τὰ αἰθήρια δισκῆματα περιφρονῶν τὰς ἀπειλὰς τῶν ἐπιγείων στεμμάτων.

Ἐν τούτοις ὁμῶς τοῦ χρόνου προϊόντος καὶ τοῦ

(* Σημ. «Γρ. Κόσμου». Ἴδε τὴν εἰκόνα τοῦ προηγουμένου τεύχους ἐν σελίδι 1123 τῆς ὁποίας ἡ ἐπεξήγησις διορθωτέα οὕτως : ὅτι κατὰ φαντασίαν ἐνόμιζον ὅτι ἐφαίνετο ἐν τῷ κομητῇ τοῦ 1828.

πνεύματος βαθμηδὸν ἀναπτυσσομένου, ἤρξαντο αἱ περὶ κομητῶν ἰδέαι ν' ἀλλοιωθῶνται καὶ μεταβάλλωνται. Οὕτως ὁ Γκασσέντ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς βασιλείας Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ'. ἔλεγε «μάλιστα οἱ κομηταὶ εἰσι πράγματι φοβεροί· ἀλλὰ τοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς ἰδίας ἡμῶν εὐθειας. Πλάττομεν καθ' ἑαυτοὺς δωρεὰν ἀντικείμενα πανικοῦ φόβου. Μὴ εὐχαριστούμενοι δὲ ἐκ τῶν ἡμετέρων πραγματικῶν κακῶν ἐπισωρευόμενοι καὶ ἔτερα φαντασιώδη.»

Ὁ δ' Ἐραστος ἔλεγε αὖ ! εἶθε οἱ πόλεμοι νὰ μὴ εἶχον ἄλλην αἰτίαν, παρὰ τὴν γολὴν τῶν κυβερνῶντων, θερμαινομένην ὑπὸ τινος κομητοῦ διότι ἱκανὸς τις ἱατρὸς διὰ τινος δόσεως ρήου, ἢ σεραπίου ἐκ ρόδου θὰ ἐπαπέφερε μετ' οὐ πολὺ τὰς γλυκύτητας τῆς εἰρήνης! »

Β'.

Ἄλλ' ὅτε ἐνεφανίσθη ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἐπιστήμης ὁ μέγας ἐκεῖνος νοῦς, ὅστις ἔθηκε τὰς βάσεις καὶ ἀνεκάλυψε τοὺς νόμους τῆς οὐρανοῦ μηχανικῆς, καθ' οὓς τὰ οὐράνια σώματα κινοῦνται ἐν τῷ ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν ἐπεκτεινομένῳ διαστήματι, ὅτε ἐφάνη, λέγομεν, ὁ μέγας ἐκεῖνος Νεύτων κατέπεσον αἱ ἀρχαῖαι καὶ σεσαθρωμέναι ἰδέαι περὶ κομητῶν καὶ ἀνεφάνησαν ὅλως νέαι, θεμελιωθεῖσαι ἐπὶ νέων ἐπιστημονικῶν βάσεων, ἃς ἡ μεγαλόνοια τοῦ Νεύτωνος ἐνεχάραξε ἐν τῷ λαμπρῷ αὐτοῦ συγγράματι «Φυσικῆς Φιλοσοφίας Μαθηματικαὶ ἀρχαί» δημοσιευθέντι τῷ 1687.

Ὁ Μπριὸτ ὁμιλῶν περὶ κομητῶν ἐν ταῖς ἐπιστημονικαῖς ἐφεσπερίσι τῆς Σαρβόνης τῇ 12]24 φεβρουαρίου 1866 καὶ λόγον ποιούμενος περὶ τοῦ Νεύτωνος καὶ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος συγγράμματος αὐτοῦ λέγει «τὸ σύγγραμμα τοῦτο, ἐστὶν ἀξιωματικὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἐπιστήμης. Ὁ Νεύτων ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ συγγράματι τῷ καλλίστῳ τούτῳ μνημεῖον τῆς ἀνθρωπίνης μεγαλοφυΐας ἀνακαλύπτει ἡμῖν τὴν ἐνυπάρχουσαν αἰτίαν τῶν οὐρανοῦ φαινομένων, τὸ κεκριμένον ἐλατήριον ἅπαντος τοῦ οὐρανοῦ μηχανισμοῦ καὶ τὴν δύναμιν, ἣτις συγκρατεῖ τὸ Σύμπαν, ἥτοι τὴν καθολικὴν ἑλξίν δι' ἣς δημιουργεῖται καὶ διατηρεῖται ἡ ἁρμονία ἐν τῷ στερεώματι.»

Ὁ Νεύτων διὰ τῶν νόμων τοῦ Κεπλέρου, τῶν

αναφερομένων εις τήν κίνησιν τῶν πλανητῶν καί διὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀνακαλυφθέντων νόμων τῆς καθολικῆς ἑλλείψεως, οἵτινες εἰσιν οἱ ἐξῆς α') ἡ ἑλλίσις ἐνεργεῖ ἐν ἀντιπεπονητόι λόγῳ τῶν τετραγώνων τῶν ἀποστάσεων· ἦτοι ὅταν σῶματι Α εὐρίσκηται ἐν διπλασίᾳ ἀποστάσει παρ. γαρ. ἀπὸ τοῦ ἡλίου παρ' ἕτερον Β, τότε ἡ ἐπὶ τοῦ διπλασίαν ἀπόστασιν, ἔχοντος σώματος Α ἑλλίσις ἀποβαίνει τετρακίς ἀσθενεσττέρα· τῆς ἐπὶ τοῦ ἕτερου σώματος Β ἑλλείψεως λαμβανομένης ὡς μονάδος· ἢ ἂν ἕτερον σῶμα εὐρίσκηται ἐν πενταπλασίᾳ ἀποστάσει τότε ἡ ἑλλίσις ἀποβαίνει εἰκοσιπεντάκις ἀσθενεσττέρα· ἢ ἀντιστρόφως ἂν σῶμα Γ καταλάβῃ τὸ τέταρτον παρ. γαρ. τῆς ἀρχικῆς αὐτοῦ ἀποστάσεως ἀπὸ τοῦ ἡλίου, τότε ἡ ἐπ' αὐτοῦ ἑλλίσις ἀποβαίνει δεκαεξαπλασία καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς β') ἡ ἑλλίσις ἐνεργεῖ ἐν εὐθεῖ λόγῳ τῆς μάζης τῶν σωμάτων· ἦτοι ἂν ἡ μάζα σώματος Α ἢ πυκνότερα τῆς μάζης ἕτερου σώματος Β τότε ἡ ἐπὶ τοῦ σώματος Α ἑλλίσις ἐνεργεῖ ἰσχυρότερον, παρὰ ἐπὶ τοῦ σώματος Β· ἀντιστρόφως ἂν ἡ τοῦ σώματος Α μάζα ἢ ἦτον πυκνὴ τῆς τοῦ σώματος Β, τότε καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ σώματος Α ἑλλίσις ἐνεργεῖ ἀσθενέστερον παρὰ ἡ ἐπὶ τοῦ σώματος Β δύναμις τῆς ἑλλείψεως, ὁ Νεύτων λέγομεν διὰ τῶν ἀνωτέρω νόμων κατώρθωσε ν' ἀνακαλύψῃ τοὺς νόμους, καθ' οὓς κινουῦνται καὶ οἱ κομήται καὶ οὕτω ν' ἀποδείξῃ ὅτι καὶ οὗτοί εἰσιν οὐράνια σώματα κινούμενα ἐν τῷ διαστήματι.

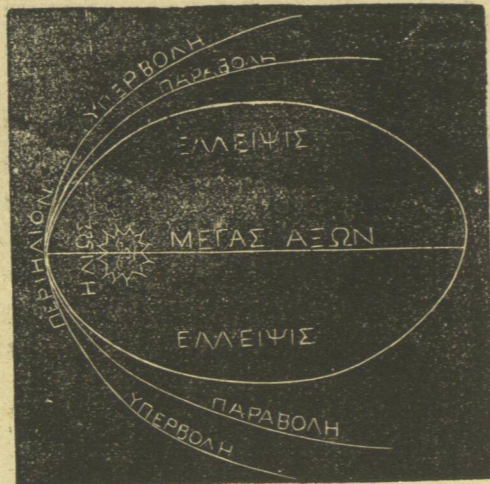
Οἱ νόμοι οὗτοί εἰσιν οἱ ἐξῆς: α') οἱ κομήται περιγράφουσι περὶ τὸν ἥλιον ἑλλείψεις, ἐχούσας μεγίστην ἐκκεντρικότητα, τούτεστι οὕσας λίαν ἐπιμήκεις, ἢ παραβολὰς, ἢ ὑπερβολὰς· τοῦ ἡλίου κατέχοντος τὴν ἑτέραν τῶν ἐστιῶν.

β') Οἱ διαγραφόμενοι τομεῖς παρὰ τῶν ἐπιθετικῶν ἀκτίνων εἰσιν ἀνάλογοι τῶν χρόνων.

γ') Τὰ τετράγωνα τῶν περιοδικῶν χρόνων εἰσιν ἀνάλογα τῶν κύβων τῶν μεγάλων ἀξόνων, ὅταν οἱ κομήται περιγράφωσιν ἑλλείψεις.

Καὶ ὁ μὲν πρῶτος νόμος, ὅπως καὶ τί καλεῖται ἑλλείψις, παραβολὴ ἢ ὑπερβολὴ, καὶ ὅτι μόνον αἱ ἑλλείψεις ἔχουσι δύο ἐστίας, ἐνῶ αἱ ἕτεραι δύο καμπύλαι μόνον μίαν, διότι οὐδέποτε κλείονται, εὐκόλως, νομίζομεν, ὅτι δύναται πῶς νὰ ἐννοηθῶσιν ἐκ τοῦ σχήματος (2) ὁ δὲ δεύτερος

σημαίνει, ὅτι ὅταν ὁ κομήτης εὐρίσκηται ἐν τῷ περιλήφῃ αὐτοῦ τότε κέκτηται μεγίστην ταχύτητα. ἐνῶ ὅταν εὐρίσκηται ἐν τῷ ἀφελίφῃ αὐτοῦ (ἐννοεῖται, ὅταν περιγράφῃ ἑλλείψιν) τότε ἡ ταχύτης αὐτοῦ ἐξασθενεῖ καὶ τοσοῦτο μᾶλλον ὅσον ἡ ἐκκεντρικότης τῆς τροχιάς αὐτοῦ ἐστὶ μεγαλύτερα. Οὕτως ὁ κομήτης τοῦ 1680, ἐνῶ κατὰ τὴν

Αἱ τρεῖς κωνικά τομαί

περιηλιότητα αὐτοῦ διέτρεχε περὶ τὰς 393,000 μέτρα κατὰ δευτερόλεπτον, κατὰ τὴν ἀφηλιότητα αὐτοῦ διέτρεχε, κατὰ τοὺς γενομένους ὑπολογισμοὺς, μόλις 3 μέτρα κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα· ὁ δὲ τρίτος νόμος σημαίνει, ὅτι ὅσον ὁ μέγας ἄξων ἐστὶν ἐπιμηκέστερος τοσοῦτο καὶ ὁ περιοδικὸς χρόνος αὐτοῦ ἐστὶ μεγαλύτερος, λαμβανομένων ὡς μονάδος συγκρίσεως τῶν ἀξόνων καὶ τῶν περιοδικῶν χρόνων τῶν κομητῶν τοῦ ἄξονος καὶ τοῦ περιοδικῶν χρόνου τῆς γῆς.

Τοὺς ἀνωτέρω νόμους ὁ Νεύτων ἀκολούθησεν καὶ πραγματικῶς, οὕτως εἶπεῖν, ἀπέδειξε διὰ τοῦ ἐμφανισθέντος κομήτου τῷ 1680. Μετὰ δὲ δύο ἔτη ὁ Καλλιέυ, φίλος καὶ συνεργάτης τοῦ Νεύτωνος ὑπεστήριξε καὶ ἐπεσφράγισεν τὴν ἀλήθειαν τῶν νόμων τούτων διὰ τοῦ ἐμφανισθέντος κομήτου τῷ 1682. Καὶ οὕτω διὰ τῶν κόπων καὶ τῆς ἐρεῦνης κατώρθωσεν ἐπὶ τέλος τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα ἀπαλλαττόμενον τῆς πλάνης καὶ τῆς ἀγνοίας ν' ἀνακαλύψῃ τὴν φύσιν τῶν κομητῶν καὶ ν' ἀναγάγῃ καὶ τούτους ἐν τῇ τάξει τῶν οὐρανίων σωμάτων.

Ποῖος ὅμως ὁ ἀριθμὸς τῶν κομητῶν; Ὁ ἀριθμὸς τῶν παραδοξῶν τούτων οὐρανίων σωμάτων κατὰ τὸν Ἀραγῶ, ἐπιστηρίζοντα τοὺς ὑπολογισμοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν παρατηρηθέντων κομητῶν μεταξύ τοῦ Ἡλίου καὶ τοῦ Ἑρμοῦ, ἀνέρχεται εἰς πλείονα τῶν 17 ἑκατομμυρίων, τοῦ ἀριθμοῦ τούτου ἐπαληθεύοντος κατ' αὐτὸν διὰ τοὺς κομήτας τοὺς διατρέχοντας πολὺ πέραν τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος, τούτεστι πέραν τοῦ Ποσειδῶνος. Κατὰ δὲ τὸν Καμήλλ Φλαμπαριὸν ἀνέρχεται τὸ ὅλον ποσὸν τῶν κομητῶν εἰς δισεκατημμύρια.

Δυστυχῶς ὅμως μέχρι σήμερον ἡ ἐπιστήμη ἐλάχιστον ποσὸν σχετικῶς παρετήρησεν, καὶ τινες μάλιστα ἐξ αὐτῶν εἰσιν ἀνεμφανήσεις προπαρατηρηθέντων. Τοῦτο ὁμῶς συνέβη καὶ διότι ἀρχικῶς δὲν εἶχεν αὐτὴ τὰ κατάλληλα ἀστρονομικὰ ὄργανα, τοῦ τηλεσκοπίου ἀνακαλυφθέντος κατὰ τὸν 1570 αἰῶνα καὶ διότι κατὰ τὰς μεγάλας ἡμέρας τοῦ θέρους τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ ἡμερονοκτίου οὐκ ἔστιν κατάλληλον πρὸς παρατήρησιν, καὶ διότι πολλοὺ γὰρ καὶ δεῖ νὰ τηλεσκοπήσωσιν ἅπαντας τοὺς τηλεσκοπικούς, οἵτινες διέρχονται ἀπέναντι τῆς Γῆς, καὶ διότι τέλος ἅπαντα τὰ μέρη τοῦ οὐρανοῦ δὲν ἐξετάσθησαν ἐπιμόνως ὑπὸ τῶν ἀστρονόμων καὶ ἐπομένως τὸ πλεῖστον τῶν κομητῶν διήλθεν ἀπαρατήρητον χωρὶς νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὰς νύκτας τοῦ νεφελώδους οὐρανοῦ, ὅτε πᾶσα ζήτησις καὶ ἔρευνα διακόπτεται.

Ὁ ἐπόμενος πίναξ δείκνυσι τοὺς παρατηρηθέντας κομήτας, ἀνερχομένους εἰς 850, ὧν τινες περὶ τοὺς 90 εἰσιν ἀνεμφανήσεις προπαρατηρηθέντων.

Πίναξ στατιστικῶς τῶν παρατηρηθέντων κομητῶν

ἔτη	Κομήται παρατηρηθέντες
Πρὸ Χριστοῦ	68
αἰῶν Α'. μ. Χ.	24
» Β'. »	24
» Γ'. »	40
» Δ'. »	25
» Ε'. »	18
» ΣΤ'. »	25
» Ζ'. »	31

» Η'. »	15
» Θ'. »	35
» Ι'. »	24
» ΙΑ'. »	31
» ΙΒ'. »	26
» ΙΓ'. »	27
» ΙΔ'. »	34
» ΙΕ'. »	35
» ΙΣΤ'. »	34
» ΙΖ'. »	25
» ΙΗ'. »	69
» ΙΘ'. »	περὶ τοὺς 249

Τὸ ὅλον περὶ τοὺς 859

Ἐνταῦθα ὁμῶς δεῖν νὰ σημειώσωμεν, ὅτι οἱ μέχρι τοῦ 1570 αἰῶνος παρατηρηθέντες κομήται ἦσαν μόνον οἱ λαμπρότεροι, διότι ἦσαν καὶ οἱ διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ μόνον παρατηρηθέντες.

Ἐκ τῶν κομητῶν οἱ μὲν εἰσι περιοδικοί, ἦτοι μετὰ τινα ὠρισμένα ἔτη ἀναφαίνονται καὶ πάλιν ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου οὐρανοῦ θόλου. Τοιοῦτοι περιοδικοί, ὧν ἡ περίοδος ἐπηλήθευσεν, εἰσὶν οἱ ἐν τῷ ὄπισθεν πίνακι σημειούμενοι δεκά τὸν ἀριθμὸν.

Ἐν τούτοις ὁμῶς δυνατόν τινες τῶν περιοδικῶν διατρέχοντες τὸ διάστημα νὰ ὑφίστανται διαταραξέας ὡς πρὸς τὰς κινήσεις αὐτῶν, ἐπηραζομένας ὑπ' ἄλλων οὐρανίων σωμάτων ὡς ὑπὸ τοῦ Διὸς, ἢ τοῦ Ποσειδῶνος· καὶ οὕτω νὰ μεταβάλληται ἡ περίοδος τοῦ χρόνου αὐτῶν, ὅπως συνέβη παρ. γαρ. ἐπὶ τοῦ κομήτου τοῦ Lexel, ὅστις ἐμφανισθεὶς τῷ 1770 ὑπελογίσθη ὑπὸ τοῦ ἀστρονόμου τούτου, ὅτι ἡ περίοδος αὐτοῦ ἦτο 5 1/2 ἐτῶν· ἐπειδὴ ὁμῶς ἐθαυμάζετο πῶς κομήτης τοσοῦτο βραχυπερίοδος νὰ μὴ εἶχεν ἐμφανισθῆ προηγουμένως, ὁ Lexel ἠναγκάσθη διὰ νέων ὑπολογισμῶν νὰ κατορθώσῃ ν' ἀποδείξῃ, ὅτι πρὸ τριῶν ἐτῶν, ἦτοι τῷ 1767 διεληθὼν πλησίον τοῦ Διὸς, μετέβαλεν ὡς ἐκ τῆς ἐλκτικῆς ἐπιρροῆς τοῦ πλανήτου τούτου τὸ μέγεθος τῆς τροχιάς αὐτοῦ, ἐπομένως καὶ τὴν περιοδικότητα ἀπὸ 50 ἐτῶν εἰς 5 1/2 μόνον ἔτη· ἀλλὰ μετὰ τὰ 1770 ὁ κομήτης οὗτος δὲν ἀνεφάνη πλέον παρὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Λεξιέλ· τούτου ἕνεκα ὁ ἀστρονόμος οὗτος κατέφυγε καὶ πάλιν εἰς νέους ὑπο-

Πίναξ τῶν περιοδικῶν κομητῶν, ὧν ἡ ἐπιπόρευσις παρὰ τὴν γῆν.

ἀρ.	ὄνομα	κίνησις	περίοδος ἐτῶν	περιήλιον	ἀφῆλιον	ἐκκεντρικότης	κλίσις	τελευταία διάβασις	μῆκος περιήλιου
1	Encke	εὐθεῖα	3,287	0,333	4,088	0,849	13°	1878 8]20 μαΐου	158°
2	Tempel 1873	»	5,200	1,339	4,664	0,554	13°	1878 26]7 Σεπτεμβρ.	306°
3	Brorsen	»	5,462	0,590	5,613	0,810	29°	1879 18]30 μαρτίου	116°
4	Winnecke	»	5,727	0,829	5,573	0,741	11°	1875 28]12 μαρτίου	277°
5	Tempel 1867	»	5,971	1,769	4,808	0,462	10°	1879 25]6 Φεβρουαρ.	238°
6	D'Arrest	»	6,644	1,318	5,765	0,628	16°	1877 28]10 μαΐου	349°
7	Biela	»	6,587	0,860	6,167	0,755	13°	1852 11]23 Σεπτεμβρ.	109°
8	Faye	»	7,412	1,682	5,920	0,557	11°	1873 6]18 Ιουλίου	50°
9	Tuttle	»	13,81	1,030	10,483	0,821	54°	1871 18]30 Νοεμβρ.	116°
10	Halley	ὀπισθοδ.	76,37	0,589	35,411	0,967	18°	1835 3]15 Νοεμβρ.	305°

λογισμούς, δι' ὧν ἀπεδείχθη, ὅτι διεληθὼν ὁ ἐν λόγῳ κομήτης καὶ δευτέραν φεραν πλησίον τοῦ Διὸς ὑπέστη νέαν διατάραξιν μεταβληθείσης τῆς τροχιάς αὐτοῦ ἀπὸ 5 1]2 εἰς 20 ἔτη. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἔκτοτε δὲν ἀνεφάνη πλέον, ὑποτίθεται ὅτι ἡ τροχιά αὐτοῦ μεταβλήθη ἀπὸ ἐλλείψεως εἰς ὑπερβολήν. Ἐπίσης καὶ ὁ κομήτης τοῦ 1844, ἀνακαλυφθεὶς ὑπὸ τοῦ δε-Βίκο ἐν Ρώμῃ ἐνῷ ἐφαίνετο περιοδικῶς καὶ κατὰ τοὺς γενομένους ὑπολογισμούς περιεμένετο τῷ 1850, 1855, 1861, 1866, κ.τ.λ. οὐδόλως ὁμως ἔκτοτε παρατηρήθη. Πρὸς τούτοις ὁ κομήτης τοῦ Χάλλεϋ, ἦτοι ὁ τοῦ 1682 ἔμελλε, κατὰ τοὺς γενομένους περὶ τῆς περιοδικότητος αὐτοῦ ὑπολογισμούς, ν' ἀναφανῆ τῷ 1757, ἢ 1758. Ἄλλ' ὁ Χάλλεϋ παρατηρήσας, ὅτι οὗτος διερχόμενος παρὰ τῷ Κρόνῳ καὶ τῷ Διῷ ἔμελλε νὰ ὑποστῇ διατάραξιν συνεπείᾳ τῆς ἑλξέως τῶν δύο τούτων πλανητῶν, ὑπελόγησεν, ὅτι ἔμελλε πιθανῶς νὰ φθάσῃ εἰς τὸ περιήλιον αὐτοῦ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1759.

Ἀπέναντι τῆς σπουδαίας ταύτης προρρήσεως ὁ γάλλος γεωμέτρης Κλαιρότ ἀνέλαβε τὸ ἀλγεβρικὸν μέρος τοῦ προβλήματος· ὁ δὲ Λαλάντ καὶ ἡ μαδὰμ Χάρτ, ἡ σύζυγος τοῦ περιφήμου ὠρολογιοποιῦ τῆς τότε ἐποχῆς, ἀνέλαβον νὰ ὑπολογίσωσιν ἀριθμητικῶς τοὺς ἀλγεβρικούς τύπους. Ἐπὶ εἴς μῆνας, ἐργαζόμενοι, καὶ μίλις εὐρίσκοντες τὸν κατάλληλον καιρὸν διὰ νὰ λαμβάνωσι τὴν τροπὴν αὐτῶν, κατώρθωσαν ἐπὶ τέλους νὰ προσδιορίσωσι τοὺς ἀλγεβρικούς τύπους τοῦ Κλαιρότ. Τὴν δὲ 23]4 Νοεμβρίου 1858 ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ δημοσιεύων τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐργασιῶν ἀνήγγειλεν, ὅτι ὁ κομήτης ἔμελλε νὰ ὑποστῇ βραδύτητα 100 ἡμερῶν ὡς ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ Κρόνου, καὶ 518 ὡς ἐκ τῆς τοῦ Διὸς· ἦτοι τὸ ὅλον 618 καὶ ὅτι ἐπομένως ἡ εἰς τὸ περιήλιον αὐτοῦ ἐπιστροφή ἔμελλε νὰ συμβῇ τῇ 1]13 ἀπριλίου 1759. Συνάμα δ' εἰδοποιεῖ, ὅτι βιαζόμενος ὑπὸ τοῦ χρόνου ἠναγκάσθη νὰ παρίδῃ μικρὰς τινὰς ἀριθμητικὰς ποσότητας δυναμένας νὰ ἐπενέγκωσι χρονικὴν τινὰ διαφορὰν ἐνὸς μηνὸς προγενεστέρην ἢ μεταγενεστέρην τῆς ὠριθείσης. Τέλος πάντων ὁ κομήτης ἀναφανείσῃ τὸ πρῶτον τῇ 13]25 10]βρίου 1758 διήλθε διὰ τοῦ περιήλιου τῇ 28]12 μαρτίου 1759, ἦτοι ἕνα μῆνα μετὰ τὴν ὠριθείσαν ἐποχὴν ὑπὸ τοῦ Κλαιρότ διαφορὰ ἐλαχίστη ἦν μάλιστα εἶχε προἰδεῖ ἀπέναντι τῆς ὅλης αὐτοῦ περιοδικότητος τῶν 76 ἐτῶν. (ἀκολουθεῖ).

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙ ΑΜΛΕΤΟΥ.

Ἐράνισμα Ἀλεξάνδρου Κ. Περδικίδου.

(Ἴδε τεῦχος ΛΣΤ'. σελ. 1134).

Ὁ Φορτινθιάς, πρίγκηψ τῆς Νορβηγίας, μαρτυρεῖ ὅτι «Πιθανῶς, ἐὰν ἐδοκιμάζετο θὰ ἦν μέγας βασιλεὺς», καὶ ἡ Ὁφελία μᾶς ποιεῖ τὴν εἰκόνα τοῦ ταύτην: «Αὐλικὸς, στρατιώτης, σοφὸς, ἔχει ὀφθαλμὸν, γλῶσσαν καὶ ξίφος»· εἶνε ἡ προσδοκία καὶ τὸ ἄνθος τοῦ ὠραίου τούτου βασιλείου, ὁ καθρέπτης τοῦ καλοῦ ὕφους, ὁ τύπος τῆς κομψότητος, τὸ παράδειγμα ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἅπαντες φέρουσι τὰ βλέμματα! » Τὸ κατ' ἐμὲ κατεγράθησαν ὁδηγίας τινὸς ἧτις εὐρίσκειται ἐν τῇ τραγωδίᾳ καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἀμλέτος λέγεται παχὺς καὶ ἀδυνάτου ἀναπνοῆς. Εἶνε πιθανὸν ὅτι ἡ ὁδηγία αὕτη δὲν ἐποφθαλμιᾷ εἰμὶ τὸν ἠθοποιὸν τὸν ἐπιφορτισμένον ἀπὸ τὸν Σαίξπηρ τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀμλέτου, τὸν διάσημον Burbage. Οὕτω καὶ εἰς τὸν Φιλάργυρον ὁ Μολιέρος λέγει διὰ τὸν Harpagon τοῦ: «Ἴδου εἰς κύφον ὑπηρέτης ὅστις πολὺ μ' ἀνησυχεῖ, καὶ καθόλου δὲν μοι ἀρέσκει νὰ βλέπω αὐτὸν τὸν σκύλον, τὸν χυλὸν», διότι ὁ ἐπιφορτισμένος τὸ πρόσωπον τοῦ La Flèche ἦν χυλός. Ἄς ἐπιφυλαχθῶμεν ὁμως, ἐν πάσει περιστάσει, τὸ νὰ παραστήσωμεν τὸν Ἀμλέτον ὡς φυσικῶς φλεγματικόν. Εἶνε ἐνεργητικὸς καὶ ἐμπαθής. Δεικνύει ἀληθῆ ζῆσον εἰς πάντα ἐκτὸς ἐνὸς πράγματος: τὸ καθήκον τῆς ἐκδικήσεως τοῦ πατρὸς του.

Ταυαύτη εἶνε ἡ ἐξωτερικὴ κατάσταση τοῦ Ἀμλέτου ἧτις ἠδύνατο, ἐν ἑαυτῷ, νὰ πλήξῃ τοὺς ὀφθαλμούς πάντων τῶν πέριξ αὐτοῦ. Ἄλλὰ μὴ μελετῶμεν περισσότερον τὰ ἐξωτερικά, ποιήσωμεν ἐν βῆμα καὶ εἰς τὴν γνωριμίαν τῆς καρδίας του. Ἐγενήθη μετὰ τῆς ἀξιολογωτέρου ἠθικῆς διανοίας. Καθὼς μερικοὶ παῖδες γεννῶνται φυσικῶς μουσικοὶ, γλύπται ἢ ζωγράφοι, καὶ δυσαρρεστώνται, ἐκ τῆς φαιδρίας αὐτῶν ἡλικίας, ἀπὸ τὰς κακοφωνίας ἢ γοητεύονται ἀπὸ τὸ καλὸν καὶ τὰ ὠραῖα χρώματα, οὕτω καὶ ὁ Ἀμλέτος ἐγεννήθη μετ' αἰσθήματος τοσοῦτον λεπτοῦ διὰ τὸ καλὸν καὶ τὸ κακόν, ὥστε ἡ θεία τῆς ὀρθότητος καὶ τῆς ἀρετῆς τὸν ἐμπνέει χαρὰν, ἢ τῆς κακίας

καὶ τοῦ ψεύδους τὸν ἐπιστατεῖ ὡς τι τερατῶδες.

Ἴδῃτε τὸν ἐνθουσιασμόν του διὰ τὸν Ὁράτιον.

— Μεταξὺ ὄλων τῶν ὁποίων ἐσχέτισθην, Ὁράτιε, εἶσαι, κατ' ἐσοχὴν, ὁ δίκαιος ἄνθρωπος.

— Ὡ! ἀγαπητέ μοι Δέσποτα!

— Ὅχι, μὴ νομίζης ὅτι σὲ κολακεύω· διότι ὁποῖον ὄφελος δύναμαι νὰ ἐλπίσω ἀπὸ σέ, ὅστις δὲν ἔχεις οὐδὲν εἰσόδημα, εἰ μὴ τὴν ὠραίαν σου φύσιν, ἵνα σὲ θρέψῃ καὶ σ' ἐνδύξῃ; Ὅχι! αἱ μελιτώδεις γλῶσσαι ἄς λείψωσι τὸ ἀνόητον πομπῶδες! οἱ λιγυροὶ γιγγλυμοὶ τοῦ γόνατος ἄς κάμπτωνται ἐκεῖ ὅπου δύναται νὰ κάμνωσι χαμερπῆ κολακείαν! Ἀκούεις; ἀφ' οὔτου ἡ εὐαίθητος ψυχὴ μου ἐγένετο κυρία τῆς ἐκλογῆς τῆς καὶ ἡδυνήθη νὰ διακρίνη τοὺς ἀνθρώπους, ἢ προτίμησις τῆς ἐσημείωσε σὲ διὰ τῆς σφραγίδος τῆς· διότι ἦσο πάντοτε ἀνὴρ ὅστις γνωρίζει τὰ πάντα νὰ ὑποφέρῃ ὡς νὰ μὴ τὰ ὑπέφερον, ἀνὴρ, τὸν ὁποῖον αἱ ὕβρις καὶ ἀποστολαὶ καὶ αἱ εὐμένειαι τῆς τύχης εὗρον ἐξίσου εὐγνώμονα. Εὐτυχεῖς ἐκείνοι εἰς τοὺς ὁποίους ἡ κρᾶσις καὶ τὸ λογικὸν εὐρίσκονται εἰς τόσῃ ὠραίαν ἰσορροπίαν, καὶ δὲν εὐρίσκονται μεταξὺ τῶν δακτύλων τῆς τύχης ὡς πλαγίαυλον ἑτοιμον νὰ ἠχῆσῃ ἀπὸ τὴν ὀπὴν τὴν ὁποίαν θέλεις! Δότε μοι τὸν ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος δὲν εἶνε ὁ δοῦλος τοῦ πάθους καὶ θὰ τὸν θέσω ἐν τῷ βάθει τῆς καρδίας μου, ὡς σέ!»

Ἴδῃτε τὸν ἀντίον τὴν ἀγδίαν τοῦ Ἀμλέτου διὰ τὸν εὐτελεῆ αὐλικόν, θέλω νὰ εἶπω τὸν Ὁσρίκ. «Ἐκαμνε προσαγορεύσεις πρὸς τὸν μαστὸν τῆς τροφοῦ του πρὶν νὰ τὸν βυζάξῃ. Καθὼς πολλοὶ ἄλλοι τῆς ἰδίας τάξεως, τῶν ὁποίων βλέπω ὀποτρειαινόμενον τὸν ἐπιπόλαιον κόσμον, ὀρίζεται νὰ λαμβάνῃ τὸ ὕφος τῆς ἡμέρας καὶ τὰς ἐξωτερικὰς ἐξεις τῆς κοινωνίας· ἀνεμώλιοι, φλυαρίαὶ αἵτινες τοὺς ἐγειροῦσιν ἐν τῇ γνῶμῃ τῶν εὐήθων καὶ τῶν σοφῶν· φησίζατε μόνον ἐπ' αὐτῶν διὰ νὰ λάβητε τὴν ἀπόδειξιν, ρήγγυνται!»

Ὅτε ἡ μήτηρ του δοκιμάζει νὰ τὸν παρηγορήσῃ διὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του διὰ σκέψων κινῶν, ἐπιπολαίων πληρούντων ὑποκρισίας ὁ Ἀμλέτος ἀνασκιρτᾷ ἐξ ἀγανακτικῆς ἐν μιᾷ ἀτυχεῖ λέξει ἢν παραθέτει:

«Τὸ γνωρίζεις εἶναι ἡ κοινὴ τύχη, ὅτι ζῆ· χρεωστεῖ νὰ ἀποθάνῃ, ἐκφερόμενον ὑπὸ τῆς φύ-

σεως εἰς τὴν αἰωνιότητα.

— Ναί, κυρία, εἶνε ἡ κοινὴ τύχη.

— Ἐν οὕτως ἔχει, διατί ἐν τῇ παρουσίᾳ περιστάσει, σοὶ φαίνεται αὐτὸ τὸ πρᾶγμα τοσοῦτον παράξενον;

— Αὐτὸ μοὶ φαίνεται, κυρία! Ὅχι, αὐτὸ εἶνε. Φαίνεται καὶ ἐγὼ δὲν γνωρίζομεθα. Δὲν εἶνε μόνον ὁ μελανὸς καὶ ἡ μελάνη μανθούρας μου, καλὴ μήτηρ, οὔτε ἡ κατὰ παράδοσιν στολὴ πένθους ἐπιδείξεως, οὔτε ἡ θυελλώδης πνοὴ δυσχεροῦς ἀναπνοῆς, ὄχι, οὔτε ἡ ἀφθονὸς πηγὴ ῥέει ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν, οὔτε ἡ καταβεβλημένη ὄψις τοῦ προσώπου, οὔτε ὅλα τὰ σχήματα, ὅλοι οἱ τρόποι, ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ πένθους τὰ ὁποῖα δύνανται ν' ἀποκαλύψωσιν ὅ,τι ὑπομένω. Καλῶς εἶπεῖν, αὐτοῦ εἶνε ὅ,τι μοὶ φαίνεται· διότι εἶνε πράξεις τὰς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ ὑποκριθῇ· ἀλλ' ἔχω ἐν ἐμοὶ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ προσποιηθῇ. Ἄπαντα τὰ λοιπὰ δὲν εἶνε εἰμὴ ἡ πανοπλία καὶ ἡ ἐνδυμασία τοῦ πένθους.

Ὁ μέγας μονόλογος τοῦ Ἀμλέτου *To be a moil to be* δὲν εἶνε εἰμὴ παράφρασις τῆς ἐξηκοστῆς ἔκτης ᾠδῆς τοῦ Σαιξπήρου τὴν ὁποίαν προτιμῶ νὰ παραθέσω ἐνταῦθα, ὡς βραχυτέραν καὶ ὀλιγώτερον γνωστήν:

« Βαρυθεὶς ἐξ ὄλων, ἐπικαλοῦμαι τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ θανάτου. Βαρυθεὶς νὰ βλέπω τὴν ἀξίαν γεννηθεῖσαν ἐπαίτηδα, τὸ ἀνεμώλιον οὐδὲν κοσμούμενον διὰ τοῦ ἀξιοτίμου, τὴν κατωτέραν πίστιν ἀναξίως ψευδοκουμένην, τὴν τιμὴν ἀναισχύντως μετατιθεμένων, τὴν ἀγνόητα τῶν γυναικῶν ἐξευτελιζομένην διὰ τοῦ χρυσοῦ, τὴν ἀρετὴν ἀδίκως ἡδικημένην, τὴν ἀληθῆ δύναμιν κατατηθεῖσαν ἀδύνατον ὑπὸ κυβερνήσεως, τὴν τέχνην ἐπιστομιζομένην ὑπὸ τῆς ἐξουσίας, τὴν ἀφροσύνην ἐνδεδυμένην ὡς διδάκτορα, ἐλέγχουσαν τὸ προτέρημα, τὴν ἀπλότητα μεταχειριζομένην ὡς εὐθείαν, καὶ ταὶ τὸ δεδουλωμένον καλὸν ὑπηρετεῖ τοῦ κακοῦ. Βαρυθεὶς ἐξ ὄλων τούτων, ἤθελον νὰ ἀποθάνω, ἐὰν ἀποθνήσκων δὲν ἐχρεώστουν νὰ ἀρίσω μόνον τὸν ἔρωτά μου. »

Μετὰ τόνου σκοτεινότερου καὶ μετὰ πλείονος ἀθυμίας, ἰδοὺ ἡ εὐγενὴς θλίψις τοῦ Ἀλκήστου,

καὶ ὡς Ἀλκήστον, — δικαίως ἀνακράζει ὁ κ. Ραυε Stapfre — πρέπει νὰ παραστανόμεθα τὸν Ἀμλέτον ἐν τῇ διηγήσει τῆς τραγικῆς ἱστορίας του ἐν τῇ ἀρχικῇ καὶ θεμελιώδει παραγωγῇ τῆς φύσεώς του. Μόνον ὑστερώτερον, ὅτε ἄρξεται ἡ παρακμὴ, γενήσεται ὁμοιότερος τοῦ Βερθέρου ἀπὸ τὸν Ἀλκήστον. Αὕτη εἶνε ἡ διαφορὰ ἣτις ὑπάρχει μεταξύ Ἀλκήστου καὶ Βερθέρου, ὅτι ὁ Ἀλκήστος πογνοεῖται ἐκ γενναίων παθῶν· ἡ ἐν ἑαυτῷ ἀδικία τὸν ἀναστατεῖ καὶ τὸν παροργίζει, ἐνῶ Βέρθερος δὲν πάσχει ἐκ τῆς ἀκαταστασίας ἣτις ἄρχει ἐπὶ τῆς γῆς πρὶ ὅτε ἐπιστρέφει δηλαδὴ θεωρεῖ ἑαυτὸν καὶ τὸ ἄτομὸν του· εἶνε ἐγωῖστῆς καὶ ὑπερήφανος. Ὁ Ἀλκήστος εἶνε ὁ εὐγενέστερος χαρακτήρ ἐν τῇ φιλολογοίᾳ, καθ' ὅτι αἱ ἠθικαὶ ἀγανακτήσεις του μένουσι καθαρὰ ἀτομικῆς ἀπασχολήσεως — καὶ οὕτω μᾶς ἀναφάνεται ἐν πρώτοις ὁ Ἀμλέτος.

(ἀκολουθεῖ).

Ἡ ΜΗΤΗΡ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ.

Ἦτο χειμῶν. Ὁ ἥλιος ἔδυσεν ἡ ὑπὸ τῶν νεφῶν ἀπεσθέσθη, ὁ ἀνεμὸς ἔξω ἄγριος ἐγόγγυζεν, ἡ γάλαζα ἔπληττε διακεκομμένως τοῦ παραθύρου τὰς ὑέλους.

Νεαρὰ μήτηρ ἐκάθητο παρὰ τὴν κοιτίδα τοῦ τέκνου τῆς. Τοῦτο κάτωχρον, μὲ ὀφθαλμούς κλειστούς, ἀνέπνεε δυσκόλως, καὶ ἐκάστη ἀναπνοὴ ἦτο βαθεῖα ὡς νὰ ἦτο ἀναστεναγμός. Ἐφερὲν ἐπὶ τοῦ μετώπου του πλειοτέρας ρυτίδας ἡ ἔτη.

Ἡ δύνατό τις μόνον ἀτενίζων νὰ ἀναγνώσῃ ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς μητρὸς ὅτι βαρεῖα ὁδύνη ἐσπάρασεν ἐνδομύχως τὴν ταλαίπωρον. Ἐβλεπε τὸ ἀσθενοῦν μετὰ λύπης ἀφώνου, ὡς ἡ ὑπελπυσία. Ἡ γρῦπναι ἀπὸ τριῶν νυκτῶν.

Ἡ θύρα ἐκρούσθη.

— Εἰσέλθετε, εἶπεν ἡ μήτηρ.

Ἡ θύρα ἠνοιχθῆ καὶ ἐκλείσθη πάλιν ἀθροῦθως. Ἡ περίλυπος μήτηρ μὴ ἀκούουσα βήματα, ἐστράφη νὰ ἴδῃ.

Εἶδε τότε νὰ πλησιάζῃ κάτιςχνος γέρων, κεκαλυμμένος διὰ τινος σκεπάσματος ὡς τῶν ἱππων.

Ἦτο ἐνδυμα ἐλεινόν· ἄλλο νὰ φορέσῃ δὲν θὰ εἶχεν. Ἦτο γυμνόπους· διὰ τοῦτο βεβαίως ἐθιμάτιζεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀσφοφτῆ. Σκελετώδης, σιγηλός.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ γέρων ἔτρεμεν ὑπὸ τοῦ κρύους, καὶ διὰ τοῦτο ἴσως ἐσιώπα, τὸ δὲ τέκνον ἐφάνετο βαλῦτερον κοιμώμενον ἀφ' ὅτου αὐτὸς εἰσῆλθεν, ἡ πτωχὴ μήτηρ ἠγέρθη νὰ συνδαυλίσῃ τὴν ἐστίαν, νὰ δώσῃ ζῶν εἰς τὸν κατάψυκτον.

Ὁ γέρων κατέλαβε τὴν θέσιν τῆς, καὶ ἤρξατο νὰ βαυκαλίξῃ τὸ νήπιον ἐπ' ἄδων ἄσμα θανασίμως πένθιμον, εἰς γλῶσσαν ἄγνωστον.

— Δὲν εἶναι ἀληθές ὅτι θὰ τὸ λυτρώσω; εἶπεν ἡ μήτηρ ἀπευθυνομένη εἰς τὸν σκοτεινὸν ξένον.

Αὐτὸς ἔκαμε διὰ τῆς κεφαλῆς σημεῖον ὅπερ οὔτε ναὶ οὔτε ὄχι ἐδήλου, καὶ ἀψῆκε μειδιάμα ἀλλόκοτον.

Ἡ μήτηρ ἔταπεινῶσε τοὺς ὀφθαλμούς, μεγὰλα δάκρυα ἤρχισαν λειθόμενα ἐπὶ τῶν παρειῶν τῆς, ἡ κεφαλὴ τῆς ἔπεσε βαρεῖα ἐπὶ τοῦ στήθους.

Ὁ γέρων ἠρέμα ἐκίνει τὸ λίκνον, ἐφυσυχάζων αὐτήν. Ἐκεῖ, ἡ καταβεβλημένη μήτηρ, θαλοπομένη ὑπὸ τῆς πυρᾶς, ἐκλυομένη ὑπὸ τῆς λύπης, ἀφέθη ἄκουσα εἰς λιπύθυμον ὕπνον ἐπὶ στιγμῆν ἀπὸ τριῶν ἡμερονυκτιῶν εἶχε νὰ φάγῃ, εἶχε νὰ κοιμηθῇ. Αἴφνης ἀφυπνίσθη ἔντρομος, παγερά.

— Ποῦ εἶναι λοιπὸν ὁ γέρων; ἀνεφώνησεν.

Ἐκεῖνος δὲν ἦτο πλέον ἐκεῖ.

— Τρέχει εἰς τὴν κοιτίδα.

Ἡ κοιτὶς ἦτο κενή. — Πτωχὴ μήτηρ! . . . ὁ ὕπνος σου οὐνέδραμε τὸν Θάνατον· οἱ ἀδελφοὶ βοηθοῦνται.

Ὁ γέρων εἶχεν ὑφαρπάσῃ τὸ παιδίον.

Τὴν ἰδίαν στιγμῆν τὸ παλαιὸν ὥρολόγιον ὅπερ ἐπὶ τοῦ τοίχου εἰς μίαν γωνίαν ἐρείδετο, ἐφάνη ὡσεὶ λυόμενον, τὸ ἐκκρεμὲς κατέβη ἕως τοῦ ἐδάφους, ἡ ὥρα ἐσταμάτησεν. Ἀντίπεραν, μακρὰν, ἠκούσθη φωνὴ γλαυκός.

Ἡ μήτηρ ἔλαφροσκεπῆς, λυσίκομος, ἐρρίφθη ἔξω τῆς οἰκίας ἀναφωνοῦσα·

— Τέκνον μου! Τί ἔγεινε τὸ τέκνον μου;

Γυνὴ ὑψηλὴ, περιβεβλημένη μέλαιναν μακρὰν ἐσθῆτα, καὶ περιφερομένη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἀπέναν-

τι τῆς οἰκίας, μὲ τοὺς πόδας εἰς τὴν χιόνα, τῆ εἶπεν·

— Ἀφρων! ἀψῆκες τὸν θάνατον νὰ εἰσέλθῃ καὶ βαυκαλίσῃ τὸ τέκνον σου ἀντὶ ν' ἀποδιώξῃς αὐτόν. Ἀπεκοιμήθης ἐνῶ ἐκεῖνος ἦτο ἐκεῖ, ἐνῶ αὐτὸ ἐπερίμενε: νὰ κλείσῃς τοὺς ὀφθαλμούς. Τότε τὸ ἤρπασεν. Εἶδον αὐτόν νὰ φεύγῃ δρομαίως καὶ νὰ φέρῃ τὸ τέκνον σου εἰς τοὺς βραχιόνάς σου. Ἐφευγε ταχὺς ὡς ὁ ἀνεμὸς, καὶ ὅ,τι ὁ θάνατος ἀπαγάγῃ οὐδέποτε φέρει ὀπίσω, πτωχὴ μήτηρ, οὐδέποτε!

— ὦ, εἰπέ μοι μόνον τὴν ὁδὸν ἣν ἔλαβεν, ἀνεφώνησεν ἡ μήτηρ, καὶ θὰ δυνηθῶ ν' ἀνεύρω αὐτὸν ἐδῶ.

— Ἀληθῶς οὐδὲν μοὶ εἶναι εὐκολώτερον, εἶπεν ἡ μέλαινα γυνὴ, ἀλλὰ πρὶν ἢ τοῦτο κάμω θέλω νὰ μοὶ τραγωδήσῃς ὅλα τὰ ἄσματα ἅτινα ἐφαλλες βαυκαλίζουσα τὸ τέκνον σου ὑγιές. Εἶμαι ἡ Νύξ.

— Σοὶ τὰ λέγω ὅλα, ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τελευταίου, εἶπεν ἡ μήτηρ, ἀλλ' ἄλλοτε, ἀλλ' ἀργότερον. Ἄφες με ἤδη νὰ περάσω μὴπως τοὺς συναντήσω καὶ ἐπανεύρω τὸ τέκνον μου.

Ἄλλ' ἡ Νύξ ἔμεινεν ἄφρωνος καὶ ἀνένδοτος. — Τότε ἡ δευλαία μήτηρ, περιδακρυκὰ καὶ ἀγωνιώσα ἤρξατο ἐπάδουσα· οἱ λυγμοὶ ἦσαν τὸ μέτρον τῶν στίχων, καὶ ἐλέγοντο μετὰ τσοσάτης περιπαθείας καὶ στοργῆς, ὥστε ἦτο δυνατόν ν' ἀναστήσωσι νεκρὸν καὶ οὐχὶ ν' ἀποκοιμίσωσι ἐρηγορότα. Εἶπεν:

Κοιμήσου, ἄστρον μου γλυκὺ

Τὰ βλέφαρά σου κλείσε·

Ἡμέρα εἶμαι, φυλακὴ

Τοῦ ὕπνου σου. Κοιμοῦ.

Κοιμήσου· εὐφροσύνη μου

Καὶ ὕπνος μου σὺ εἶσαι,

Σὺ εἶσαι ἡ γαλήνη μου

Καὶ τ' ὄνειρον ἡμοῦ . . .

Καὶ ὅταν πάλιν τὴν αὐγὴν,

Τὰ ὄμματα ἀνοίγῃς,

Καὶ μὲ οὐράνιον σιγῆν

Ἐμπρὸς μου μειδιάς

Λέγω: Ἐαθέ μου ἦλιε,

Ἐάν ποτε μοῦ φύγῃς,

ὦ, . . .

Ἡ φωνὴ τῆς μητρὸς ἐθραύσθη ὑπὸ χεῖμαρρον

δακρύων, ως κλωνιον κρίνου υπό πολλήν δρόσον
"Εμεινεν όλολύζουσα.

— Άρχει, εἶπεν ἡ Νύξ συγκεκνημένη. Ταλαί-
πωρος, ἤρχισες ὅθεν ἔπρεπε νὰ τελειώσης... —
"Άγε κατ' εὐθείαν εἰς τὸ σκοτεινὸν ἐκεῖνο δάσος·
τῶν κυπαρίσσιων· ἐκεῖ εἶδον νὰ εἰσέλθῃ ὁ Θάνα-
τος μετὰ τοῦ τέκνου σου.

"Ὀρμησεν ἡ μήτηρ, φθάνει, ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ
τοῦ δάσους ἡ ὁδὸς ἀνοίγετο εἰς δύο. Ἐστάθη ἀ-
ποροῦσα πῶς νὰ διευθυνθῇ, ἂν δεξιᾷ ἢ ἀριστερᾷ.

Ἀκριβῶς ὅθεν ἡ ὁδὸς διεκλαδίζετο μεγάλη ἐ-
φύετο βάτος, ἥτις οὔτε ἄνθη οὔτε φύλλα εἶχε
πλέον, διότι ἦτο χειμῶν. Ἦτο κεκαλυμμένη ὑπὸ
τοῦ παγετοῦ καὶ εἰς τοὺς κλώνας τῆς ἀντι ἀν-
θέων ἔφερε κρύσταλλα.

Εἶπεν ἡ μήτηρ εἰς τὴν βάτον:

— Μήπως εἶδες τὸν Θάνατον νὰ διέλθῃ μετὰ
τοῦ τέκνου μου ἐδῶθεν;

— Ναί, ἀπεκρίθη ὁ ἀκανθηρὸς θάμνος· ἀλλὰ
δὲν θὰ σοὶ εἴκω τὴν ὁδὸν ἣν ἔλαβεν πρὶν ἢ μὲ
θερμάνῃς εἰς τὸ στήθος σου, διότι βλέπεις ἀπε-
κρυσταλλώθην.

Ἡ μήτηρ ἄνευ δισταγμοῦ ἐγονυκλίτησε καὶ
ἐνηγαλίσθη θλίβουσα τὴν βάτον ἐπὶ τοῦ στή-
θους τῆς. Οἱ πάγοι ἀνελύοντο, καὶ αἱ ἄκανθαι
γυμνούμεναι εἰσῆρχοντο εἰς τῆς μητρὸς τὰ στήθη
καὶ τὸ αἷμά τῆς ἀπελείβετο εἰς ρανίδας μεγά-
λας. — Ἀλλὰ βαθμηδὸν ἐνῶ τὸ στήθος τῆς μη-
τρὸς κατεστρίχζετο καὶ τὸ αἷμά τῆς κατέρρεεν,
ἐπὶ τῆς βάτου, ἥτις ἦτο ἀγρία λευκάκανθα, ἀνε-
βλάστανον περικαλλῆ πράσινα φύλλα καὶ ὠραῖοι
ἐρυθροί καρποί. Τόσον θερμὴ εἶναι ἡ καρδία
μιας μητρὸς!

Τότε ἡ βάτος τῇ ὑπέδειξε τὴν ὁδὸν ἣν ὠφείλε
ν' ἀκολουθήσῃ.

Αὕτη ἔδραμε φλογερά, ὡς ἡλιακὴ ἀκτίς, καὶ
μετὰ μικρὸν περιῆλθεν εἰς τὴν ὄχθην μεγάλης
λίμνης ἐφ' ἧς οὔτε λέμβος οὔτε πλοιάριον ἐφαί-
νετο. Ἡ λίμνη ἦτο παγωμένη εἰς τοσοῦτον, ὥστε
ἀδύνατον νὰ διέλθῃ αὐτὴν κολυμβῶσα, ἐπὶ το-
σοῦτον ἄμα ὑδατώδης, ὥστε ἀδύνατον νὰ διέλθῃ
αὐτὴν πεζῆ. Βλέπει κύκλω· εἰς τὸ πλάτος ἡ
λίμνη ἀπέραντος ὡς ὁ λογισμὸς.

Ἡ τάλαινα μήτηρ ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα καὶ
ἀνέτεινεν ἰκέτιδας χεῖρας ἐλπίζουσα ὅτι ὁ Θεὸς

ἤθελε θαυματοουργήσῃ ὑπὲρ αὐτῆς.

— Μὴ ἔλπιζε τὸ ἀδύνατον, τῆς λέγει ἡ νηριῶ:
τῆς λίμνης, ἐγείρουσα τὴν λευκὴν κεφαλὴν τῆς
ὑπὲρ τὰ ὕδατα· ἂς ἴδωμεν μᾶλλον ἂν αἱ δύο ἡ-
μεῖς θὰ κατορθώσωμεν τοῦτο. Ἀγαπῶ νὰ συνα-
θροίζω τοὺς πολυτίμους λίθους καὶ οἱ ὀφθαλμοί
σου εἶναι οἱ ὠραιότεροι ἀφ' ὅσους ποτὲ εἶδον· δέ-
χεσαι νὰ κλαύσης ἐπὶ τῶν ὑδάτων μου τόσον
ἕως οὗ καταπέσωτιν καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου; Διότι
οὔτως τὰ δάκρυά σου θὰ μεταβληθῶσιν εἰς μαρ-
γαρίτας, οἱ ὀφθαλμοί σου εἰς ἀδάμαντας. Μετὰ
τοῦτο δὲ θὰ σὲ μεταφέρω ἐπὶ τῆς ἐτέρας μου
ὄχτης, εἰς τὸ μέγα θερμὸν φυτοκομεῖον ὅπου ὁ
Θάνατος διαμένει καὶ ὅπου καλλιεργεῖ τὰ δέν-
δρα καὶ τὰ ἄνθη ὧν ἕκαστον ἀντιπαριστᾷ μίαν
ζωὴν ἀνθρώπου.

— ὦ, μόνον τοῦτο θέλεις; εἶπεν ἡ πτωχὴ
μήτηρ. Ὅλα, ὅλα σὲ δίδω διὰ νὰ προφθάσω
τὸ τέκνον μου!

Καὶ ἤρξατο κλαίουσα, εἰς τοσοῦτον ὥστε στει-
ρεύσαντες πλέον οἱ ὀφθαλμοὶ ἠκολούθησαν τὰ
δάκρυα ἅτινα εἶχον μεταβληθῆ εἰς μαργαρίτας,
καὶ ἐχύθησαν ἐντὸς τῆς λίμνης ὅπου μετεβλή-
θησαν οὗτοι εἰς ἀδάμαντας.

Τότε τὸ πνεῦμα ἀνέτεινε τοὺς βραχιόνάς του,
ἔλαβε τὴν μητέρα καὶ ἐντὸς στιγμῆς μετήγαγεν
ἐπὶ τὴν ἀντίπεραν ὄχθην. Ἐκεῖ ἠγείρετο τὸ ἀ-
νάκτορον τῶν ζώντων ἀνθέων.

Ἦτο μέγα παλάτιον ὑέλινον, μήκους πολλῶν
λευγῶν, ἠπίως θερμαινόμενον τὸν χειμῶνα ὑπὸ
ἀοράτων ἐστιῶν καὶ τὸ ἔαρ ὑπὸ τοῦ ἡλίου. Ἡ
πτωχὴ μήτηρ δὲν ἠδύνατο νὰ ἴδῃ αὐτὸ, ἐπειδὴ
ὄμματα δὲν εἶχε πλέον. Ἐκινήθη ψηλαφῶσα εἰς
οὗ ἀνεῦρε τὴν εἴσοδον· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ ἐκά-
θητο γραῖα οἰκοφύλαξ.

— Τί ζητεῖς ἐδῶ; ἠρώτησεν ἡ φρουροῦσα.

— ὦ, μία γυνή! ἀνεφώνησεν ἡ μήτηρ. Θὰ
μὲ εὐσπλαγχνίσῃ— Καὶ εἶπεν:

— Ἐρχομαι ζητοῦσα τὸν Θάνατον ὅστις ἤρ-
πασε τὸ τέκνον μου.

— Πῶς ἤλθες ἕως ἐδῶ καὶ τίς σ' ἐβοήθησεν;
ἐπανελάβεν ἡ γραῖα.

— Ὁ ἀγαθὸς Θεὸς, εἶπεν ἡ μήτηρ· μὲ εὐ-
σπλαγχνίσθη. Σὺ ὁμοίως θὰ μὲ εὐσπλαγχνίσῃς
καὶ θὰ μὲ εἴπῃς ποῦ δύναιμι νὰ ἐπανεύρω τὸ
τέκνον μου.

— Δὲν γνωρίζω τὸ τέκνον σου, εἶπεν ἡ γραῖα,
καὶ σὺ δὲν δύνασαι πλέον νὰ τὸ ἴδῃς. Πολλὰ
ἄνθη καὶ δένδρα ζωῆς ἀπέθαναν τὴν νύκτα ταύ-
την. Μετ' ὀλίγον θὰ ἔλθῃ ὁ Θάνατος διὰ νὰ τὰ
ἀποσπάσῃ, διότι δὲν ἀγνοεῖς ὅτι πᾶν ἀνθρώπινον
πλάσμα ἔχει ἐδῶ τὸ ἄνθος τοῦ ἢ τὸ δένδρον του,

κατὰ τὸ σῶμα ἐκάστου. Ἐχουσι τὴν αὐτὴν ὡς
τὰ ἄλλα φυτὰ ὄψιν, ἔχουσι ὅμως καρδίαν καὶ
ἡ καρδία αὕτη πάλλει πάντοτε. Καὶ ἀφοῦ ἡ
καρδία τῶν μικρῶν παιδίων κτυπᾷ ὡς καὶ τῶν
ἀνδρῶν, ἂν διὰ τῆς ἀφῆς ἠδύνασο νὰ ἀναγνωρί-
σῃς τὸν παλμὸν τοῦ ἰδικοῦ σου..

ΚΟΜΗΣ ΣΟΥΒΑΛΩΦ

Ὁ γέρος ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς τῆς Ρωσίας.

— ὦ, ναί, ναί, εἶπεν ἡ μήτηρ, θὰ τὸ ἀνα-
γνωρίσω, εἶμαι βεβαία.

— Τίνος ἡλικίας ἦτο τὸ τέκνον σου;

— Ἐνὸς ἔτους· ἐμειδίᾳ πρὸ πολλοῦ, καὶ μό-
νον διὰ πρώτην φοράν εἶπε μα μ ἄ μ ε υ, χθὲς
τὸ ἐσπέρας.

— Θὰ σὲ ὀδηγήσω εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν μο-
νοετῶν παιδιῶν· ἀλλὰ τί θέλεις μὲ δώσῃ;

— Μήπως ἔχω τι πλέον νὰ διαθέσω; εἶπεν
ἡ μήτηρ. — Τίποτε, ὡς βλέπεις· ἀλλ' ἂν πρό-
κηται χάριν σου νὰ ὑπάγω γυμνόπους εἰς τὸ πέ-

ρας τοῦ κόσμου, θά ὑπάγω!

— Δὲν ἔχω ὑποθέσεις εἰς τὸ πέρασ τοῦ κοσμοῦ, εἶπε ξηρῶς ἡ γραῖα· ἀλλ' ἂν θέλῃς νὰ μὲ δώσῃς τοὺς μακροὺς μέλανας βοστρύχους σου ἀναλαμβάνουσα τὴν φαῖαν κόμην μου, θά κάμω ὅ,τι ποθεῖς.

— Τοῦτο μόνον; εἶπεν ἡ πτωχὴ γυνή.— "Ω, λάβε τους, λάβε τους!

Καὶ ἡ μήτηρ τῇ ἔδωκε τοὺς ωραίους μέλανας πλοκάμους τῆς εἰς ἀνταλλαγὴν τῶν ὀλίγων λευκῶν τριχῶν τῆς γραῖας.

Τότε εἰσῆλθον εἰς τὸ μέγα θερμὸν φυτοκομεῖον τοῦ Θανάτου ὅπου φυτὰ, ἄνθη, θάμνοι, δένδρα, εἶναι παρατεθειμένα καὶ διακεκριμένα κατὰ ἡλικίαν.

Ἦσαν ἐκεῖ ὑάκινθοι ὑπὸ ὑελίνας καλύπτρας, ὑδροχαρῆ φυτὰ ἔπλεον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν λεκανῶν, ἄλλα ζωηρὰ καὶ ὀσφώδη, ἄλλα ἀσθενῆ καὶ μοραινόμενα. Ἦσαν ἐκεῖ μεγαλοπρεπεῖς φοίνικες, λευκαὶ γιγάντιοι, ἀπέραντοι πλάτανοι· ἦσαν ἐρεῖκαι, ἔρπυλλοι, θῦμοι ἀνθοστεφεῖς. Πᾶν δένδρον, πᾶν χόρτον, πᾶν ἄνθος, εἶχε τὸ ὄνομα τοῦ καὶ ἀναπαρίστα μίαν ζωὴν ἀνθρωπίνην. Ἦσαν ἐκεῖ δένδρα μεγάλα εἰς στενοὺς πίθους, ἐτοιμοὺς νὰ διαρραγῶσιν ἕνεκα τῆς σμικρότητός των· ἦσαν πάλιν πολλὰ μικρὰ φυτὰ τεθειμένα εἰς μεγάλας γάστρας, δεκάκις ἀναλόγως δι' αὐτὰ μεγαλειτέρας. Οἱ στενοὶ πίθοι παρίστων τοὺς πτωχοὺς, αἱ μεγάλαι γάστραι τοὺς πλουσίους. — Τέλος ἡ μήτηρ ἔφθασεν εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν παιδίων.

— Ἐδῶ, τῇ εἶπεν ἡ γραῖα.

Τότε ἡ τυφλὴ μήτηρ, ἤρχισεν νὰ ἀκροᾶται τοὺς παλμούς τῶν ἀνθῶν καὶ νὰ θίγῃ τὰς παλλομένης καρδίας των.

Εἶχε δὲ κλίνει τσακίς ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ τέκνου τῆς, τοὺς παλμούς του αἰσθανομένη, ὥστε θά ἀνεγνώριζε τὴν καρδίαν του καὶ ἐν μέσῳ μυριάδων ἄλλων καρδιῶν.

— Ἐδῶ εἶναι, ἐδῶ εἶναι! ἀνεφώνησεν ἐν τέλει τείνουσα τὰς χεῖράς τῆς εἰς μικρὸν τινα κάκτον ὅστις ἔκλινε μεμαραμένος πρὸς τινα ἐκεῖ πλευράν.

— Μὴ ἐγγίξῃς τὸ ἄνθος τοῦ τέκνου σου, τῇ εἶπεν ἡ γραῖα, ἀλλὰ τοποθετήσου ἐδῶ πλησίον.

Ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἀναμένω τὸν Θάνατον, καὶ ὅταν αὐτὸς ἔλθῃ μὴ ἀρήτης αὐτὸν νὰ ἀποσπάσῃ τὸ δενδρύλλιον, καὶ ἂν ἐπιμείνῃ ἀπειλή· σε αὐτὸν ὅτι θά κάμῃς τὸ ἴδιον εἰς δύο ἄλλα ἄνθη. αὐτὸς θά φοβηθῇ, διότι διὰ νὰ ἀποσπάσῃ ἐν τῶν φυτῶν πρέπει νὰ λάβῃ τὴν διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ Θάνατος ὀφείλει λόγον εἰς τὸν Θεὸν δι' ὅλα τὰ ἀνθρώπινα ἄνθη.

— Ἀλλὰ διατί, εἶπεν ἡ μήτηρ, διατί κρυώνω;

— Εἰσέρχεται ὁ Θάνατος, εἶπεν ἡ γραῖα· μένει αὐτοῦ καὶ ἐνθυμήτου πᾶν ὅ,τι σὲ εἶπα.

Καὶ ἡ γραῖα ἔφυγεν.

Καθ' ὅσον ὁ Θάνατος προσήρχετο, ἡ μήτηρ ἤσθάνετο τὸ ψῦχος διπλασιαζόμενον. Δὲν ἔβλεπεν αὐτὴν, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι τέλος ἦτον ἐμπρὸς του.

— Πῶς ἠδυνήθης νὰ εὔρησ τὸν δρόμον ἕως ἐδῶ; Πῶς μάλιστα ἠδυνήθης νὰ φθάσῃς ἐδῶ πρὶν ἐμοῦ; εἶπεν ὁ Θάνατος.

— Εἶμαι μήτηρ! ἀπεκρίθη ἡ δύσμοιρος.

Ὁ Θάνατος ἐκτείνει τὸν ξηρὸν βραχίονά του πρὸς τὸν μικρὸν κάκτον· ἀλλ' ἡ μήτηρ νοήσασα τοῦτο ἐκάλυψεν αὐτὸν διὰ τῶν χειρῶν τῆς μετὰ τσσαύτης ἰσχύος καὶ ἐπιμονῆς, ὥστε οὗτος οὐδ' ἐν τῶν φύλλων του συνέλαβεν.

Τότε ὁ Θάνατος ἐφύσησεν ἐπὶ τῶν χειρῶν τῆς μητρὸς, καὶ ἡ ἀτυχὴς ἤσθάνθη τὴν πνοὴν αὐτοῦ ὡς ἀπὸ στόματος ἐκπνευμένην μαρμάρου. Οἱ μύωνες αὐτῆς ἐχαλαρώθησαν καὶ αἱ χεῖρές τῆς ἀπεσπάσθησαν τοῦ φυτοῦ ἀνίσχυροι καὶ κατὰ ψυχροί.

— Ἄφρων δὲν θά δυνήθῃς νὰ παλαίσῃς ἐναντίον μου, εἶπεν ὁ Θάνατος.

— "Οχι· ἀλλ' ὁ ἀγαθὸς Θεὸς δύναται τοῦτο, ἀπεκρίθη ἡ μήτηρ.

— Ἐγὼ πράττω ὅτι ἔχεινος μὲ διατάσσει, ἀπήντησεν ὁ Θάνατος. Εἶμαι ὁ κηπουρὸς του· ἀνασπῶ τὰ ἄνθη καὶ τὰ δένδρα, ἅτινα ἐφύτευσεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ φυτεύω πάλιν αὐτὰ ἐπὶ τοῦ μεγάλου κήπου τοῦ Παραδείσου.

— "Ω, ἀπόδος μου τὸ τέκνον, εἶπεν ἡ μήτηρ κλαίουσα καὶ ὀλοφυρομένη, ἡ ταυτόχρονως ἀπόσπασον καὶ τὸ δένδρον τὸ ἰδικόν μου!

— Ἀδύνατον, εἶπεν ὁ Θάνατος· σὺ ἔχεις νὰ ζήσῃς ἀκόμη τριάκοντα ἔτη.

— Τριάκοντα ἔτη! ἀνεφώνησεν ἀπελπισ ἡ μήτηρ· καὶ τί θέλεις, ὦ Θάνατε, τί θέλεις νὰ κάμω τὰ τριάκοντα αὐτὰ ἔτη; Δὸς αὐτὰ εἰς εὐτυχεστέραν μητέρα, ὅπως ἐγὼ ἔδωκα τὸ αἱμά μου εἰς τὴν βάτον, τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς τὴν λίμνην, τοὺς πλοκάμους μου εἰς τὴν γραῖαν.

— "Οχι, εἶπεν ὁ Θάνατος· αὕτη εἶναι ἡ βουλή τοῦ Θεοῦ καὶ οὐδὲν νὰ παραλλάξω δύναμαι.

— Τότε λοιπὸν, εἶπεν ἡ μήτηρ, εἰ δύο μὰς!

— Θάνατε, ἐν ἐγγίσει εἰς τὸ φυτὸν τοῦ τέκνου μου θά ἀποσπάσω κ' ἐγὼ ταῦτα.

Καὶ αὕτη συνέλαβε διὰ τῶν χειρῶν δύο νεαρὰς φουξίας.

— Μὴ ἐγγίξῃς εἰς τὰ ἄνθη ταῦτα, ἀνεφώνησεν ὁ Θάνατος· λέγεις ὅτι εἶσαι δυστυχῆς, καὶ ὅμως θέλεις νὰ καταστήσῃς μίαν ἄλλην μητέρα δυστυχεστέραν ἀπὸ σέ, διότι αἱ δύο αὗται φουξίαι εἶναι δύο δίδυμα.

— "Ω, μία μήτηρ ἀκόμη!

Εἶπεν ἡ πτωχὴ γυνή, καὶ ἀφῆκε τὰ ἄνθη.

Ἐγένετο σιγὴ, καθ' ἣν ἐφαίνετο ὡς νὰ ἤσθάνθη ὁ Θάνατος ἐλέους συγκινήσεις.

— Λάβε, εἶπεν ὁ Θάνατος παρουσιάζων εἰς τὴν μητέρα δύο ωραίους ἀδάμαντας· εἶναι οἱ ὀφθαλμοὶ σου· ἐπῆρα αὐτοὺς διερχόμενος ἀπὸ τῆς λίμνης. Ἀνάλαβε αὐτούς· εἶναι, λαμπρότεροι καὶ ωραιότεροι ἀπ' ὅσον ποτὲ ὑπῆρξαν. Σὲ τοὺς χαρίζω, καὶ ἰδὲ εἰς τὸ βαθὺ τοῦτο νᾶμα τῆς πηγῆς, ὅπου ῥεεὶ πλησίον σου. Θά σοὶ εἶπω τὰ ὀνόματα τῶν δύο τούτων ἀνθῶν, ἅπερ ἤθελες νὰ ἀνασπάσῃς, καὶ θά ἴδῃς ὅλον τὸ μέλλον, ὅλον τὸν βίον τῶν δύο τούτων φουξιῶν. Θά ἴδῃς τί ἤθελες νὰ θραύσῃς καὶ ἀρανίσῃς.

Καὶ ἀναλαβούσα τὰ ὄμματά τῆς ἡ μήτηρ εἶδεν εἰς τὴν πηγὴν. Ἦτο μαγικὸν θέαμα νὰ βλέπῃ διὰ ποῖον μέλλον ἀγαθοεργιῶν καὶ εὐδαιμονίας ἦσαν προωρισμένα τὰ δύο ἄνθη, ἅτινα ἐπρόκειτο νὰ ἐκρίζωσῃ. Ἦ ζωὴ των ἔρρεεν ὑπὸ ὀρίζοντα χαρᾶς, ἐν μέσῳ συναυλίας εὐλογιῶν.

— Ἄ, εἶπεν ἡ μήτηρ καλύπτουσα τοὺς ὀφθαλμούς τῆς, θά ἐγενόμην ἔνοχος φοβερά.

— Ἰδὲ, εἶπεν ὁ Θάνατος.

— Αἱ δύο φουξίαι εἶχον ἀρανισθῆ καὶ ἀντ' αὐτῶν ἀνερχίνετο εἰς μικρὸν κάκτο; ὅστις ἐλάμβανε τὸ σχῆμα παιδίου. Τὸ παιδίον ἀνεπτύσσετο

καὶ ἐγένετο ἀνὴρ πλήρης παθῶν φλογερῶν. Ἦ ζωὴ του ἦτο σύννεφον δακρύων, παραφορᾶς οὐδύνης. Ἀπέβησεν αὐτόχειρ.

— "Ω, Θεέ μου, εἶπεν ἡ μήτηρ, τίς ἦτον αὐτός;

— Τὸ τέκνον σου, ἀπεκρίθη ὁ Θάνατος.

Ἦ πτωχὴ μήτηρ ἀνέπεμψε στεναγμὸν καὶ ἐσωρεύθη κατὰ γῆς. Μετ' ὀλίγον ἀνεγέκρουσα τὰς χεῖράς τῆς πρὸς τὸν οὐρανόν.

— Ὁ Θεέ μου, εἶπεν, ἀφοῦ μὲ τὸ ἀφῆρες φύλαττε αὐτό. Ὅ,τι παρὰ Σοῦ γίνεται, γίνεται καλῶς.

Τότε πλέον ὁ Θάνατος ἔτεινε τὸν βραχίονά του ν' ἀποσπάσῃ ἀπὸ τῆς ζωῆς τὸν μικρὸν κάκτον. Ἀλλ' ἡ μήτηρ διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς κρατήσασα τὸν βραχίονά του, καὶ διὰ τῆς ἄλλης ἐπαναδίδουσα αὐτῷ τοὺς ὀφθαλμούς τῆς.

— Στάσου, εἶπεν, ἵνα μὴ τὸ ἴδω ἀποθνήσκον.

Καὶ ἡ μήτηρ, ἡ τάλαινα μήτηρ, ἔζησε τριάκοντα ἔτη τυφλὴ καὶ ἐγκαρτεροῦσα.

Ὁ Θεὸς ἔθετο τὸ παιδίον ἐν μέσῳ τῶν ἀγγέλων, τὴν μητέρα εἰς τὰς τάξεις τῶν μαρτύρων.

|(Μετάφρασις ἐκ τοῦ γαλλικοῦ.)|

Ο ΠΑΡΑΦΡΩΝ ΤΟΥ ΦΡΟΝΙΜΟΥ ΦΡΟΝΙΜΟΤΕΡΟΣ.

Τὸ ἀκόλουθον ἀνεκδότον, παράδειγμα πανουργίας, ἐνὸς φρενοβλαβοῦς, εὐρίσκεται ἐν τοῖς χρονικοῖς Ἀγγλικῆς τινος ἐπαρχίας.

Ἐπαρχιακὸς τις κλητῆρ φέρον τὸ ἀπαιτούμενον ἔνταλμα, ἦγε τὸν φρενοβλαβῆ εἰς τὸ φρενοκομεῖον τῆς Λαγκιστέρης ἀλλὰ καθ' ὁδὸν διενυκτέρευσεν ἐν τινι ξενοδοχείῳ· τὴν ἐπιούσαν λίαν πρῶτ' ὁ φρενοβλαβῆς ἐγείρεται καὶ ζητῶν εἰς τὰ θυλάκια τοῦ κλητῆρος εὐρίσκει τὸ πρὸς ἀπαγωγὴν καὶ περιορισμὸν αὐτοῦ ἔνταλμα τῆς ἀστυνομίας, δι' οὗ βέβαια ἐνόηθεν ἐντελῶς τὰ τρέχοντα.

Μὲ τὴν πανουργίαν ἐκείνην ἦν πολλὰκις οἱ παράφρονες δεικνύουσιν, ἔσπευσε ὅσον τάχιστα εἰς τὸ φρενοκομεῖον, καὶ εὐρῶν ἕνα τῶν φυλάκων τῷ λέγει, ὅτι ἔχει φέρεϊ ἕνα παράφρονα μέχρι τῆς Λαγκιστέρης, τὸν ὁποῖον ἤθελε φέρεϊ εἰς τὸ

διάστημα τῆς ἡμέρας, προσθέτων ὅτι ἦτο τρελλός ἐξαλλος καὶ παραδοξότατος τούτος τρόπος.

Παραδείγματος χάριν, λέγει, δὲν πρέπει νὰ θυμάσθε ἐὰν σὰς εἴπη, ὅτι ἐγὼ εἶμαι τρελλός, καὶ ὅτι αὐτὸς μὲ ἤγαγεν εἰς τὸ φρενοκομεῖν! Ἀνοίξατε λοιπὸν τοὺς ὄφθαλμούς σας, καὶ μὴ πιστεύσητε μηδὲν ἐκ τῶν ὧν σὰς εἶπεϊ».

Ὁ φύλαξ τῶ ὑπεσχέθη ὑπακοήν, καὶ ὁ φρενοβλαθὴς ἐπέστρεψεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖόν του, ὅπου εὔρε τον καλὸν του κλητῆρα βεθυτισμένον εἰς βαθύτατον ὕπνον. Τὸν ἀρυπνίζει λοιπὸν καὶ προγευματίζουσι.

— Τί ὀχληρὸς ποῦ εἶσαι νὰ ρογχιλίξῃς ἕως τὸ μεσημέρι, λέγει ὁ παράφρων, νὰ ἤξευρες ἀπὸ τί λαμπρὸν περίπατον ἐπέστρεψα πρὸ ὀλίγου.

— Τῆ ἀληθεία! λέγει ὁ κλητῆρ, καὶ ἐγὼ ἐπεθύμουν νὰ κάμω ἓνα περίπατον μετὰ τὸ πρόγευμα· ἔρχεσθε μαζί μου;

Ὁ φρενοβλαθὴς συγκατένευσε καὶ μετὰ τὸ πρόγευμα ἀνεχώρησαν, ἰγούμενου τοῦ κλητῆρος καὶ διευθυνομένου πρὸς τὸ φρενοκομεῖον, ἵνα παραδώσῃ τὸν ἐμπιστευθέντα αὐτῷ ἀλλὰ δὲν ἤλθεν εἰς τὸν νοῦν του νὰ ἴδῃ, ἐὰν τὸ ἐντάλμα ἔμενεν ἀσφαλῶς εἰς τὸ θυλάκιόν του. Ὅτε δὲ ἐπλησίασεν εἰς τὸ φρενοκομεῖον, ὁ παράφρων ἐξεφώνησε·

— Τί ὠραία οἰκία!

— Ναί, εἶπεν ὁ κλητῆρ· ἐπεθύμουν νὰ ἴδω τὸ ἐν αὐτῇ.

— Καὶ ἐγὼ τὸ ἐπεθύμουν ἀπεκρίθη ὁ τρελλός.

Ὅτε λοιπὸν ἔφθασαν εἰς τὴν θύραν ὁ κλητῆρ ἐσήμανε τὸν κώδωνα, καὶ ὁ φύλαξ τὸν ὁποῖον εἶχε προδιαθέσει ὁ φρενοβλαθὴς ἐνεφανίσθη μετὰ δύο ἢ τριῶν βοηθῶν.

Ἦρχισε τότε ὁ κλητῆρ νὰ ψαύῃ τοὺς κόλπους του ζητῶν τὸ ἐγγραφόν του, ὁ δὲ φρενοβλαθὴς ἐκβαλὼν αὐτὸ πάραυτα τὸ ἐνεχείρισεν εἰς τὸν φύλακα λέγων·

— Ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶναι ὁ περὶ οὗ σὰς ὠμίλησα φυλάξετέ τον καλά, ξυρσίσατε τὴν κεφαλὴν του, καὶ ἐνδύσατέ του τὸν στενὸν ἐπενδύτην.

Παρευθὺς οἱ φύλακες συλλαμβάνουσι τὸν ταλαίπωρον κλητῆρα ἄρον ἄρον, κραυγάζοντα καὶ βεβαιούντα ὅτι ὁ ἕτερος ἦτο ὁ παράφρων, καὶ ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ κλητῆρ.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ταῦτα συνέτεινον εἰς τὸ νὰ ἐπιβεβαιώσωσιν ἐτι μᾶλλον τὴν προτέραν διήγησιν τοῦ τρελλοῦ, δὲν ἔτχυσαν ποσῶς πρὸς ἀπελευθέρωσιν του ὅθεν ἀπήγαγον αὐτὸν, τοσοῦτον μηχανώδη ὑπ' ἀγανακτικῆτος γενόμενον, ὥστε ταχέως τὸν ἐνέδυσαν τὸν στενὸν ἐπενδύτην, ξυρσίσαντες τὴν κεφαλὴν του λίαν ἐντέχνως.

Ὁ δὲ φρόνιμος τρελλός, ἐπέστρεψε μὲ τὴν ἡσυχίαν του εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ἐπλήρωσε τὸν λογαριασμὸν του, καὶ ἐκίνησεν οἴκαδε· οἱ ἀγαθοὶ συμπολιταὶ του ἐξεπλάγησαν ἰδόντες τὸν τρελλὸν ἐπιστρέψαντα ἀντὶ τοῦ φρονίμου, καὶ ἤρχισαν νὰ φοβῶνται μήπως ἐν ἀκμῇ παραφροσύνης εἶχε φονεύσει τὸν κλητῆρά καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν μετὰ τρόμου τί τὸν ἔκαμε.

— Τί τὸν ἔκαμα! εἶπεν ὁ φρενοβλαθὴς τὸν ἀφῆκα εἰς τὸ φρενοκομεῖον θεότρελλον· ὡς νὰ εἶχεν ἑπτὰ δαιμόνια ἐπάνω του.

Ὁ λόγος οὗτος δὲν ἀπεῖχε πολὺ τῆς ἀληθείας, διότι ὀλίγον ἔλειψεν ὁ ταλαίπωρος κλητῆρ νὰ χάσῃ τὰς φρένας του, διὰ τῆς ἀπροσοκῆτου κρατήσεώς του καὶ τῶν συνεπειῶν αὐτῆς.

Γενομένης περαιτέρω ἐρεύνης ὑπὸ τῶν γειτόνων, ὁ ἄνθρωπος εὐρέθη ἐν τῷ φρενοκομεῖῳ καὶ δι' ἀστυνομικοῦ ἐντάλματος ἀπελύθη πάλιν, καὶ ἐπέστρεψεν οἴκαδε τὴν κεφαλὴν ἔχων δεδεμένην μὲ μανδύλιον, ἀντὶ νὰ φορῇ τὸ κάλυμμα τὸ ὁποῖον ἡ φύσις ἐδώρησεν αὐτῷ.

Ὁ ταλαίπωρος κλητῆρ ἔκτοτε κατέστη ὁ μόνιμος περὶ γελῶς τοῦ χωρίου του.

A. Γ. Α.

ΑΝΑΓΝΩΣΑΤΕ!

Ληξάσῃς ἤδη τῆς πρώτης ἐξαμηνίας τοῦ Β' ἔτους, παρακαλοῦμεν ἐπιμόνως τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ κ. κ. συνδρομητὰς τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ τοὺς μὴ πληρόσαντας εἰσέτι τὰς συνδρομάς των, ὅπως ἀποστείλωσιν ἡμῖν ἀπ' εὐθείας τὸ ἀντίτιμον αὐτῶν. Ἐλπίζομεν ὅτι οἱ κύριοι οὗτοι θὰ θελήσωσι πλέον νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν αὐτῶν τὰς ἐκτάκτους δαπάνας ἃς ἀπαιτεῖ ἡ τακτικὴ τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ ἔκδοσις καὶ τὴν δυσχερῆ θέσιν εἰς τὴν περιάγει ἡμᾶς ἡ περαιτέρω ἐκ μέρους αὐτῶν καθυστέρησις τῆς πληρωμῆς τοῦ ἀντιτίμου τῶν ἐτησίων αὐτῶν συνδρομῶν.

Ἡ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ.

ΤΟ ΚΡΕΜΑΙΝΟΝ.

ΠΕΡΙΟΔΙΑΙ ΕΝ ΠΕΡΣΙΑΙ

(Ἴδε σελ. 1144 τεύχος ΔΣΤ')

ἀπομακρυνόμενος τὸ περισσότερο ὀπισθοβατικῶς ὅσον μὲν ἦτο δυνατόν, ἐνῶ ἐκείνη μὲ συνώδεε

διὰ τοῦ μειδιάματός της καὶ διὰ τῶν εὐνοϊκῶν λόγων της.

Τὴν ἐπιούσαν, μεταβὰς εἰς τὴν ῥωσικὴν πρεσβείαν συνήντησα τέσσαρας ὑπηρετὰς τοῦ βουλῆς, οἵτινες ὠδήγουν βραδέως μέγαν χωλὸν ἵππον, φαῖόν. Ἐμάντευσα ὅτι ὁ ἵππος οὗτος ἦτο

δι' ἐμέ. Δὲν εἶχον ἔτι λάβει τὸ σύνθηρές μου ὕψος, ὅτε ὁ ἵπποκόμος μου, ὅστις ἐβάδιζε πλησίον τοῦ ἵππου μου, ἤρχιζε νὰ ὑβρίζει τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Σάχου λίαν κακῶς, ἀποποιούμενος νὰ παραδεχθῆ παρόμοιον ἵππάριον εἰς τὸ ἵπποστάσιόν του. Παρὰ τὴν ἀντίστασίν μου εἰς πρᾶξιν τόσον βάρβαρον καὶ τὰς κραυγὰς μου, τουρκιστὶ, οἱ Πέρσαι ἐπέστρεψαν εἰς τὰ ἵπποστάσια τῶν ἀνακτόρων καὶ ἐξέλεξαν ἄλλον ἵππον, ὃν μοὶ ἔφεραν κατ' εὐθεΐαν εἰς τὴν πρεσβείαν. Ὁ ἵπποκόμος μου δὲν ἤθελεν οὔτε τοῦτον νὰ λάβῃ οὐδὲ τὰς παρατηρήσεις μου ν' ἀκούσῃ ὡς καὶ τὰς τοῦ διερμηνέως τῆς πρεσβείας, ὃν ἐκάλεσα εἰς βοήθειάν μου ὅπως γνωστοποιήσῃ ὅτι ἐδεχόμην τὸ βασιλικὸν δῶρον μετ' εὐλαβείας. Ὅλα ἦσαν μάταια, ἡ φιλονεικία ἐξηκολούθει πάντοτε, ὁ ἀκόλουθός μου ἤθελε νὰ κάμνῃ τὸ καθήκον του παρὰ τὴν θέλησίν μου, καὶ ἔπαυε μόνον νὰ δηλῶ ὅτι ἐνήργει διὰ τὸ συμφέρον μου. Καὶ οἱ ὑπηρεταὶ τοῦ Σάχου ἐκπλαγέντες ἐκ τῶν παρατηρήσεων ὑπηρετοῦ τοσοῦτον ἀφοσιωμένου, ἐπέστρεψαν καὶ ἄλλοι μετὰ τοῦ ἵππου τῶν διὰ νὰ ἐκθέσωσι τὸ γεγονός εἰς τὸν πρωθυπουργόν, ὅστις ἐν τῇ ὑψηλῇ του συνέσει θὰ ἐγνωμοδοτῆ, ἐὰν ὁ ἵππος ἦτο κατάλληλος ἢ μὴ νὰ μοὶ δοθῆ. Κράμα λεπτότης καὶ πανουργίας, μετ' ἀπλοϊκότητος πολλάκις παιδαριώδους, μοὶ ἐφάνη ἀξιοπαρατήρητον εἰς τὸν χαρακτῆρα τῶν Περσῶν.

Ὁ Χατζι-Μιρζᾶ-Ἀγᾶς εὗρεν ὅτι ὁ κέλης δὲν ἦτο ἐστερημένος ἀνδρίας, καὶ μετὰ παρεκάλεσε νὰ συγχωρήσω αὐτοὺς ἐὰν, κατὰ τὴν ὥραν ταύτην, δὲν ἠδύναντο νὰ μοὶ προσφέρωσι καλλίτερον· προσέθηκε δὲ ὅτι κατὰ τὴν εἰς Περσίαν ἐπάνοδόν μου θὰ διέταττε νὰ μοὶ δώσωσι καλλίτερον. Ἐλαβον, περιπλέον, παρὰ τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, δύο λίαν εὐμορφα σάλια, ἀξίας 4,000 ρουβλίων, καὶ τὸ ἀδαμαντοκόλλητον παράσημον τοῦ Ἡλίου, μετὰ τοῦ ἐπισήμου φερμανίου.

Ἀπῆλθον ἐκ τῆς περσικῆς πρωτεύουσας τὴν 3 Φεβρουαρίου ἀποχαιρετήσας τὸν συνταγματάρχην Du-Hamel. Οἱ ὑπηρεταὶ μου ἔφιπποι, ὡς ἐγὼ, ἔσυρον τοὺς δύο ἵππους, ὧν ὁ μὲν λευκός, δῶρον τοῦ βασιλέως, τὸν δὲ ἕτερον ἐκ τῶν καλουμένων τεκέ, ἡγόρασα ἀντὶ 1200 φράγκων.

Ὁ ἵππος οὗ ἐπέβαινον ἦτο δῶρον πέрсου φίλου μου. Ἡ πορεία ἡμῶν ἦτο ὀχληρὰ ἕνεκα τῆς βραχέως βροχῆς καὶ τῶν ἀνωμαλιῶν τοῦ ἐδάφους. Ἐφθάσαμεν εἰς Σουλεϊμανιέ, ὁπόθεν ἀναχωρήσαντες τὴν ἐπιούσαν μετέβημεν εἰς Γαζβίν, ἐνθα ὑπεδέξατό με ἡ οἰκογένεια τοῦ Σερίφ-Χάν, ἐν ἀπουσίᾳ αὐτοῦ. Τὸ ψύχος ἦτο δρυμύ. Μόλις ἀναπαυθέντα, ἐπεσκέψαντό με τὰ τέκνα τοῦ Σερίφ-Χάν, ὧν τὸ δευτερότοκον, δεκαετὲς, ἠρώτησε τὰ περὶ τῆς ὑγείας μου. Προσῆνεγκον τούτοις πλακούντια, ἅπερ ἐδέξαντο μετὰ χαρᾶς εἰπόντα ὅτι πᾶν ὅ,τι προσέφερον ἦτο κάλλιστον, πᾶν δὲ ὅ,τι ἔτρωγον ἦτο ἐξαίρετον. Εἶτα ἀπέστειλα εἰς τὴν μητέρα αὐτῶν ποτήριον τεύου, ὅπερ ἀρέσασα ἐζήτησε καὶ ἕτερον. Ἐκ Γαζβίν εἰς Σιαδογούμ ἐν μέσῳ πνιγηρᾶς ὀμίχλης, οὐδὲν εὕρισκον κατάλυμα. Τέλος περιηγητῆς τις ἐδειξέ μοι μικρὸν καλύθην, ἧς οἱ κάτοικοι ὑπεδέξαντό με προθύμως. Τὴν ἐπιούσαν ἀνταμείψας καλῶς τοὺς πτωχοὺς ξενίζοντάς με μετέβην εἰς Κουρούμδερε ὅπου ὁ μιχμανδάρ μου ἠτόίμασε κατάλυμα. Οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ προσῆνεγκόν με σταφυλὰς καὶ κάρυα, εἰς δὲ, ὁ νεώτερος, ἠρώτησέ με μετὰ πολλῆς συστολῆς, ὡσεὶ διέπραττεν ἔγκλημα, ἂν ἔπρεπε νὰ μοὶ φέρῃ οἶνον. Ἀπήνησα αὐτῷ καταφατικῶς. Τὸ ἐρυθροῦν ὑγρὸν ὀλίγον ὀμοίαζε πρὸς τὸν οἶνον. Τὴν ἐπιούσαν ἐμέλλομεν ν' ἀρχίσωμεν τὴν πορείαν, ἀλλ' ὁ καιρὸς ἦτο τοσοῦτον κακός, ὥστε ἠναγκάσθην νὰ καταλείπω τὴν συνοδίαν μου, τοὺς ἵππους κτλ. καὶ νὰ μεταβῶ εἰς Ταυρίδα διὰ ταχυδρομικῶν ἵππων, παραλαμβάνον ἕνα μόνον ὑπηρετήν, τὸν ἱππηλάτην μου, ἀρμένιον, λίαν εὐφυῆ καὶ δραστήριον. Ἡ χιὼν ἦτο ἄφθονος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἀνήρχετο μέχρι τῆς ὀσφύος. Οὕτως ἐμέλλομεν ν' ἀρχίσωμεν τὴν πορείαν ἐφ' ἵππων, ἀλλ' εἰς τῶν ἐκ Ταυρίδος συνοδοιπόρων μου εἰπὼν ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο συνεπήγετο βραδύτητα ἡυτοχειριάσθη. Τὴν αὐτοχειριάσιν αὐτοῦ ἔμαθον μετὰ τινὰς ἑβδομάδας. Τὸν σκοπὸν αὐτοῦ ἔγνωον πρὸ καιροῦ μάτην δ' ἐζήτησα ν' ἀποτρέψω αὐτόν. Ἀλλ' ἐκεῖνος ἐπέμεινε εἰπὼν ὅτι θὰ ἀναβάλλῃ τὸ ὀλέθριον αὐτοῦ σχέδιον μετὰ τινὰς ἡμέρας πρὸς τακτοποίησιν ὑποθέσεών τινων.

Τὴν 11 Φεβρουαρίου καταλιπὼν πάντας, ὃν Γερμανόν μου, τὸν Ῥώσσον, τοὺς Πέρσας, τὸς

ἀποσκευὰς, τοὺς ἡμιόνους καὶ λοιπὰ ἐν Γαζβίν, ἠρξάμην τῆς πορείας μου μετ' ὄλην τὴν κακοκαιρίαν μεταβαίνων εἰς Σουλτανιέ. Μετὰ μικρὰν ἀνάπαυσιν ἐκίνησα μεταβαίνων εἰς Ζενδζάν, ὅπου ἀφικόμεν περὶ λύχων ἀφᾶς. Ἐκεῖ ἐκοιμήθην ἡσύχως, διότι ἤμην καταβεβλημένος. Εἰς τοῦτο συνετέλεσεν οὐκ ὀλίγον ὁ καπνὸς καὶ ὁ κόπρος τῶν ἵππων, ἅτινα ἐμποδίζουσι τὴν προσέγγισιν τῶν ἐντόμων. Τὴν 12 ἀφικόμεν εἰς Μιάναν, εἶτα εἰς Τουρκιμέν-τσαϊ, ὅπου ὁ διευθυντῆς τοῦ ταχυδρομείου παρέθηκέ μοι γεῦμα, παρασκευασθὲν ὑπὸ τῶν γυναικῶν. Εἶτα μετὰ κοπῶδη πορείαν ἐν μέσῳ χιόνων καὶ ψύχους ἀφικόμεν εἰς Ταυρίδα παρὰ τῷ Ῥώσσῳ προξένῳ κ. Anitschkoff, ὅστις ἐφαίνετο παρωργισμένος ἐπὶ τῇ κακῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λοιμοκαθαρητηρίου Δζούλφας, καὶ ἠρνεῖτο νὰ δεχθῆ ἱχθύα προσενηχθέντα αὐτῷ. Τῷ παρετήρησα ὅτι ὀφείλει νὰ λάβῃ τὸ δῶρον, ὡς σπανιώτατον ἐν Περσίᾳ, ἀλλ' ἐκεῖνος ἐπιμένων εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ ἐπέστρεψεν αὐτό· ἐκεῖθεν ἀπαλλαγείς τῆς καθάρσεως ἕνεκα τῆς ἀσθενείας τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λοιμοκαθαρητηρίου ἀφικόμεν εἰς Τιφλίδα, ὅπου ἐπληροφορήθην τὸν θάνατον τοῦ ἀτυχοῦς διευθυντοῦ. Ἡ Τιφλίς μοὶ ἐφάνη μετὰ τοσαύτης δυσχερείας παράδεισος. Ἀλλ' ἐκίνησα καὶ αὐθις φλεγόμενος ὑπὸ τοῦ πόθου τοῦ ἐπανιδεῖν τὴν τοσοῦτον ποθητὴν μοι πατρίδα Μόσχαν (1). Ὁ Καύκασος εἶχεν ὅλως ἀλ-

(1) Πόλις τῆς εὐρωπαϊκῆς Ῥωσσίας ἄλλοτε μὲν πρωτεύουσα τοῦ κράτους νῦν δὲ τοῦ ὁμωνύμου κυβερνεῖου, κεῖται ἐπὶ τοῦ Μόσκιβα καὶ δύο ἄλλων ποταμῶν, ἀπέχει δὲ τῆς Πετροπόλεως 775 χιλιάμ. τῶν δὲ Παρισίων διὰ Βίλνας 2,945. Ἔχει 644,000 κατ. Ἐδρα ἑλληνος μητροπόλεως. Ἔχει περίφημον πανεπιστήμιον, κτισθὲν τῷ 1755, μουσεῖον φυσικῆς ἱστορίας, μετεωροσκοπεῖον, τυπογραφία, γυμνάσια, παρθεναγωγεία, αὐτοκρατορικὴν ἀκαδημίαν τῆς ἱατρικῆς καὶ τῆς χειρουργικῆς, στρατιωτικὴν σχολὴν, κτηνιατρικὴν σχολὴν, ἀρχιτεκτονικὴν, γεωργικὴν, ἐμπορικὴν, κτλ. Ἡ ἀσιατικὴ ὄψις τῆς Μόσχας διηνεκῶς ἐκλείπει, ἡ πόλις διακρίνεται διὰ τοὺς θόλους τῶν ἐκκλησιῶν, τὰ κωδωνοστάσια, τὰ διαφόρων ἐποχῶν μνημεῖα αὐτῆς καὶ ἰδίᾳ διὰ τὰς τέσσαρας συνοικίας, αἵτινες ἀποτελοῦσαι τέσσαρας συγκεντρικῶς κύκλους ἐν τῷ κέντρῳ τῶν ὁπίων

λοίαν μορφήν, ἣν εἶχε κατὰ τὸ ἔαρ. Τέλος μετὰ

ὑπάρχει, τὸ Κρεμλίον, (α) ἀρχαῖα ἀνάκτορα τῶν Τσάρων. Ἐκ τῶν διαφόρων μνημείων τῆς Μόσχας διακρίνονται τὸ τῶν Ἀρχαιοτήτων, τὸ τοῦ Πατριάρχου, τὸ τῆς Γερουσίας, ἡ ἀγορὰ, ὁ πύργος τοῦ μεγάλου Ἰδάν, ὑψηλότατος πάντων τῶν ἐν τῇ πόλει ἔχων ἄλλοτε καὶ μέγιστον κώδωνα 165,000 χιλιαγράμμων, ὁ Ναύσταθμος, ἡ μεγάλη αἴθουσα διὰ τὴν ἄσκησιν τῶν στρατευμάτων, ἡ μητροπολιτικὴ ἐκκλησία, αἱ ἐκκλησῖαι τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ, ἡ τοῦ Καζάν, ἡ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ἡ τοῦ Βασιλείου Βλαζενόι κτισθεῖσα τῷ 1554 εἰς ἀνάμνησιν τῆς κατακτήσεως τοῦ Καζάν. Ἡ Μόσχα ἔχει ἐξαιτίας τοποθεσίας, δημοσίου περιπάτου, πολλὰς διώρυγας καὶ λιμένας, πολλὰ λαμπρὰ νοσοκομεῖα, σιδηρόδρομον μέχρι Πετροπόλεως καὶ ἄλλων πόλεων, λαμπρὰ βιομηχανικὰ καταστήματα, πιλοποιεῖον, χαρτοποιεῖον, πρὸς δὲ τούτοις καὶ τηλεβολοχουτήριον. Τὸ ἐμπόριον εἶναι λίαν ὀγκραῖον καθόσον ἡ Μόσχα ἕνεκα τῆς θέσεως αὐτῆς ἐστὶν οἰονεὶ ἀποθήκη μεταξὺ τῆς δυτικῆς Ῥωσσίας, τῆς ἀσιατικῆς, τῆς κεντρικῆς Ἀσίας ἀφ' ἐνὸς καὶ τῆς Σικικῆς ἀφ' ἑτέρου.

Ἡ Μόσχα πρὸ τοῦ Ἰούρι Α'. (Δολγουρούκ), ἦτο μικρὸν χωρίον, ἀλλ' αὐτὸς τὴν μετέτρεψεν εἰς πόλιν τῷ 1147· μετὰ δὲ τὴν πτώσιν τοῦ Κιέβου ἕνεκα τῆς μογγολικῆς ἐπιδρομῆς τῷ 1235 καὶ τὴν κατάληψιν τῆς νοτίου Ῥωσσίας ὑπὸ τῶν Τατάρων, ἔτι μᾶλλον ἤκαμασε, καὶ οἱ ἡγεμόνες αὐτῆς ἀπέβησαν οἱ ἡγεμόνες τῆς Ῥωσσίας ἢ Τζάραι ἀπὸ τοῦ Ἰεροσλάβου τοῦ Β'. τῷ 1238. Ἀπὸ τοῦ 1300—1703 ἦν ἡ μόνη πρωτεύουσα τῆς Ῥωσσίας. Πολλάκις ἡ πόλις αὕτη ἐπολιορκήθη καὶ ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ Ὀλζιέρδ τῷ 1369—70, ὑπὸ τοῦ Τοκταμουίτς τῷ 1382, ὑπὸ τοῦ

(α) Ἡ λέξις αὕτη σημαίνουσα σλαυιστὶ φ ρ ο ὄ ρ ι ο ν δεικνύει ἰδίᾳ τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὰ ἀνάκτορα τῆς Μόσχας. Τὸ Κρεμλίον κεῖται ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως. Κατ' ἀρχὰς ἦν ξύλινον εἶτα ἐκτίσθη λίθινον ὑπὸ τοῦ Δημητρίου Δονσκόι. Οἱ περὶ τὸν περίβολον πύργοι ἐκτίσθησαν τῷ 1487 ὑπὸ τοῦ Πέτρου Ἀντωνίου, Ἰταλοῦ καλλιτέχνου. Τὸ Κρεμλίον εἶχε διασωθῆ κατα τὴν πυρκαϊάν τοῦ 1812 οἱ Γάλλοι ἀποχωροῦντες ἀνετίναξαν εἰς τὸν ἀέρα τοὺς τοίχους, ἐπισκευασθέντας κατόπιν. Ἐν αὐτῷ ὑπάρχει προσέτι τὸ μέγαρον τοῦ ἀρχιεπισκόπου, ἡ μητρόπολις ἐπ' ὀνόματι τῆς κοιμήσεως, ἐν ἧ ἐπέφεροντο οἱ Τσάραι, τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ Ἰδάν Βελίκι (μετὰ 32 κωδῶνων), καὶ μέγαν κώδωνα ἔχοντα βάρος 165,000 χιλιαγράμ. Οὗτός ἐστιν ὁ μέγιστος κώδων τῆς Εὐρώπης.

τηλικαύτας δυσχερείας ἀφικόμην εἰς Μόσχαν,

Ἰεδικεϊ τῷ 1408, ὑπὸ τοῦ Δημητρίου Χενιάκα τῷ 1445, ὑπὸ τῶν Τατάρων τῷ 1451 καὶ 1477, ὑπὸ τοῦ Ὀτρεπιέρ τῷ 1605, ὑπὸ τῶν Πολωνῶν ἡγουμένου τοῦ Λαδίσλα, υἱοῦ Σιγισμύδου τοῦ Γ', τῷ 1611 καὶ τέλος ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ναπολέοντος τῷ 1812· ἀλλὰ τότε ἡ πόλις ὀλόκληρος ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρός καὶ ὁ γαλλικὸς στρατὸς ὑπέστη τὰ πάνδεινα ἐν μέσῳ τοῦ δοιμυτάτου χειμῶνος. Ἐκτοτε ἤρξατο καὶ ἰδίᾳ ἀπὸ τοῦ 1814 ἀνεγειρομένη, καὶ σήμερον ἔστιν ὠραιότερα καὶ πλουσιωτέρα. Ἡ Μόσχα ἔπαυσε μὲν οὕσα πρωτεύουσα μετὰ τὴν κτῆσιν

ἐνθα μὲ ὑπεδέχθησαν συγγενεῖς τε καὶ φίλοι μετὰ χαρᾶς καὶ ἀγαλλιᾶσεως.

τῆς Πετροπόλεως τῷ 1703, ἀλλὰ διετέλεσεν ἡ προσφιλὴς τοῖς Ῥώσοις πόλις, ἡ ἁγία πόλις. ἐν αὐτῇ στέφονται καὶ οἱ αυτοκράτορες, — ἐν Μόσχᾳ ὑπεγράφη καὶ συνθήκη γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα *συνθήκη* τῆς Μόσχας, τῷ 1686, μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Πολωνίας. Διὰ τῆς συνθήκης ταύτης ὁ Σοβιέσκυ ἐποιήσατο πολλὰς τῇ Ῥωσσίᾳ παραχωρήσεις ὅπως τύχη τῆς ἀρωγῆς αὐτῆς ἐναντίον τῶν Τούρκων καὶ τῶν Τατάρων.

ΠΕΡΙΟΔΕΙΑΙ ΕΝ ΠΕΡΣΙΑΙ.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Τὴν 14 Ἰουλίου τοῦ 1808 ἀνεχώρησα ἐκ Σουλτανιᾶς λίαν καταγοητευμένος ἐκ τῶν περιθάλψεων ὧν ἔτυχον παρὰ τῶν μεγιστάνων τῆς πρωτεύουσας, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἐν Τραπεζοῦντι προξένου τῆς Γαλλίας κ. Dupré, ἀφικομένου ἐν Τεχεράνῃ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀσθενείας μου, ὑπὸ τοῦ Τατάρου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὑπὸ τοῦ Εὐρωπαίου ὑπηρετοῦ μου, ὑπὸ τοῦ Ἀρμενίου ὁδηγοῦ μου, οἵτινες μὲ ἠκολούθησαν ἄχρι Περσίας ὑποστάντες τὰ αὐτὰ δεινὰ τῆς αἰχμαλωσίας μου, καὶ ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ τοῦ χαρμελίου τοῦ τότε βασιλεύοντος Φέτχ-Ἀλῆ-Σάχ Μιρζᾶ-Σεϊφί, ὃν ἠκολούθουν τέσσαρα ἄτομα πρὸς συνοδίαν τοῦ.

« Ὁ Μιρζᾶ-Σεϊφί οὗτος εἶναι ὁ διορισθεὶς ἐκεῖνος ἱατρὸς ὑπὸ τοῦ Φέτχ-Ἀλῆ-Σάχ μετὰ τοῦ ἀρχιάτρου Μιρζᾶ-Ἀχμέτ ὅπως ἀναλάβῃ τὴν θεραπείαν τοῦ πυρετοῦ μου ὑφ' οὗ προσεβλήθην ἐν Τεχεράνῃ. Τὰ κατὰ τὴν ἀσθενείαν μου δὲ ἔχουσιν ὧδε:

Ἡμέραν τινα ὁ Μιρζᾶ-Ἀχμέτ ἐπισκεφθεὶς με, ἐκάλησε σοβαρῶς πλησίον μου, ὅπερ ἔπραξε καὶ ὁ Μιρζᾶ-Σεϊφί. Ὁ πρῶτος ἔλαβε τὴν ἀριστεράν

μου χεῖρα, καὶ, αἰσθανόμενος τὸν σφυγμὸν μου λίαν τεταραγμένον, ἐφαίνετο σκεπτόμενος βαθέως ἐπὶ τινα λεπτά. Πρὶν μοὶ ἀπευθῆναι ἐρώτησίν τινα, ἔγραψε μακρὰν συνταγὴν· εἶτα στραφεὶς πρὸς τὸν συνάδελφόν μου· α Μιρζᾶ-Σεϊφί, εἶπε, βλέπω τί εἶναι. Ὁ πυρετὸς εἶναι συνεχῆς· τὸ δέρμα ξηρὸν καὶ ὁ σφυγμὸς σφοδρὸς καὶ συνεχῆς. Ἡ συνταγὴ εἶναι εὐκόλος· πρέπει νὰ μεταχειρισθῶμεν τοὺς ψυχροὺς καὶ ὄξυς σπόρους, νὰ συστήσωμεν εἰς τὸν ἀσθενῆ αὐστηρὰν διαίταν, καὶ μάλιστα νὰ τῷ ἀπαγορεύσωμεν τὸν ἄρτον. Πρέπει ἀντὶ ἄλλου ποτοῦ νὰ μεταχειρισθῇ τὸ ὄξύμελι (περσιστὶ καλούμενον *σερκενκεπίν*), τὸν χυμὸν τοῦ ροϊδίου καὶ τοῦ λεμονίου, καὶ ἀντὶ τροφῆς, πιλάφιον, ὄξαφίδας (ξυνίθρας) σικυοὺς (ἀγγοῦρια) καὶ ἀώρους ὀπώρας. Τέλος, δὲν πρέπει νὰ κοιμηθῇ μετὰ τὸ γεῦμα. Ταχέως δὲ τότε, τῇ βοήθειᾳ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀναψυκτικῆς διαίτης, θ' ἀναρρώσῃ. Ἐὰν δὲ οἱ παροξυσμοὶ πολλαπλασιασθῶσι θὰ διατάξωμεν τὴν ἀφαίμαξιν.

Ἀκούων μετὰ προσοχῆς τὴν ἀλλόκοτον ταύτην συνταγὴν, παρετήρησά τινα εἰς τὸν ἱατρὸν ὅστις λίαν ἐκπλαγεὶς διότι ἐτόλμησα ν' ἀμφιβάλλω

περὶ τῆς εὐρείας αὐτοῦ ἐπιστήμης, μοὶ εἶπε, δι' ὕψους περιφρονητικοῦ. α Ἐξεύρετε ὅτι ὀμιλεῖτε πρὸς ἄνθρωπον ὅστις θεωρεῖται γενικῶς ὡς ὁ Ἴπποκράτης τῆς Περσίας, πρὸς ἄνθρωπον ὅστις ἐπαγρυπνεῖ ἐπὶ τῆς ὑγείας τοῦ διαδόχου τῶν Χοσρόη, ἀπολαύοντα τῆς μεγαλειτέρας ἐμπιστοσύνης καὶ κάτοχον τῆς ἱατρικῆς ἀστρολογίας. Τὴν ἀσθενείαν σου, καὶ περὶ τούτου μὴ ἀμφιβάλλετε, διέγνωσα τελείως. Θὰ θεραπεύσω δὲ αὐτὴν μόνον δι' ἐναντίων φαρμάκων. Ἡ σφοδρὸς τῆς ἀσθενείας σου εἶναι καλὸς οἰωνός. Ἀφοῦ ὑπέφερτε ὑπερβολικὴν θέρμην, εἶναι φανερόν ὅτι πρέπει νὰ ὀροσισθῆτε ἀναλόγως. Ἐμπιστευθῆτε τυφλῶς εἰς τὰ φῶτα καὶ εἰς τὴν ἐμπειρίαν μου. Πράξατε πᾶν ὅτι σᾶς διατάττω, καὶ πιστεύσατε ὅτι δίδω τσαύτην σπουδαιότητα διὰ τὴν περιφρούρησιν τῶν ἡμερῶν σας ὅσον καὶ διὰ τὰς ἰδικὰς μου. »

Ὁ Μιρζᾶ-Ἀχμέτ ἀφῆκεν, ἀναχωρῶν, τὴν συνταγὴν τοῦ εἰς τὸν ἀρχαῖον ἱατρὸν τοῦ χαρμελίου ὅστις, ἑκατοντούτης ὢν, ἐφαίνετο ὀλιγώτερον οἰηματικὸς καὶ ὀλιγώτερον προκατεληγμένος περὶ τῆς παιδείας του, ἢ ὁ Μιρζᾶ-Ἀχμέτ. Ἡ διδασκαλία του ἦτο κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Γαληνοῦ, ἐγίνωσκε τὸ σύστημα τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος ὡς καὶ τὴν χρῆσιν τῆς κινουίνας καὶ τοῦ ἐμετικοῦ, ἀλλὰ τὰ φάρμακα ταῦτα, ὡς καὶ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἐγκεντρισμοῦ, τῷ ἐφαίνοντο ἐπικίνδunami καινοτομίαι. Ἐπίστευε περισσότερον εἰς τὰς δεήσεις, εἰς τὰ φυλακτήρια καὶ εἰς τὰς μαγείας. α Ἀφοσιώθητε εἰς τὸν Ἀλῆ, μοὶ ἔλεγε συνεχῶς. Τί φοβεῖσθε; Μολονότι δὲν ἐλάβετε τὴν εὐτυχίαν νὰ γεννηθῆτε ὀπαδὸς του, ὁ ἅγιος οὗτος προφήτης θὰ εὐδοκήσῃ νὰ σᾶς θεωρήσῃ ὡς προσήλυτον. Θὰ μεσιτεύσῃ ὑπὲρ ὑμῶν. Μὴ παραπελῆτε νὰ προσελκύσῃτε τὴν εὐνοίαν τοσοῦτον ἰσχυροῦ προστάτου. Πράξατε ὡς οἱ χωρικοὶ οὗτοι, οἵτινες ἐρχόμενοι ἐπικαλοῦνται τὴν εὐσπλαγγίαν τοῦ Σάχου, καὶ οἵτινες μὴ τολμῶντες νὰ κάμωσι τὰς ἰκεσίας αὐτῶν πρὸ τοῦ θρόνου, οὐ ἢ λάμψις θημβόνει τοὺς ὀφθαλμούς των, ἀπευθύνονται εἰς τὸν βεζύρη, ὅστις εἶναι διαταγμένος νὰ σφογγίξῃ τὰ δάκρυα τοῦ πτωχοῦ, τῆς χήρας καὶ τοῦ ὄρφανου. Ὁμοίως ὁ Ἀλῆς εἶναι ὁ βεζύρης, ὁ εὐνοούμενος καὶ ἀντιπρόσωπος τοῦ Θεοῦ. »

Ὁ Μιρζᾶ-Σεϊφί ἠγρύπνει μετὰ μεγίστης προσοχῆς ἐπὶ τῆς ὑγείας μου, καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐποιεῖτο ἐκθέσεις εἰς τὴν αὐλὴν περὶ τῆς καταστάσεως μου. Κατεπλάγην ἐν πρώτοις καὶ συνεκινήθην λίαν ἐκ τῆς πρὸς ἐμὲ μερίμνης του· ἀλλὰ ταχέως ἔμαθον τὴν ἀληθῆ αἰτίαν. Μεγάλῃ ἀνταμοιβῇ τῷ ἦτο ὑπεσχημένη ἂν ἔσωζε τὸν ἀσθενῆ, ἄλλως ἠπειλεῖτο ἡ κεφαλὴ του. Τοιοῦτοτρόπως ἐφοβεῖτο συνάμα καὶ διὰ τὴν ἰδικὴν μου καὶ διὰ τὴν ἰδικὴν του ζωὴν. Μοὶ ἐξύπνα λίαν πρῶτ' ἐκάστην διὰ νὰ πληροφορηθῇ περὶ τῆς ὑγείας μου. Ἐὰν παρετήρει συμπτώματα θεραπείας τὸ μέτωπόν του ἐφαιδρύνετο· ἐὰν δὲ τούναντίον ἐφαίνετο ἄθυμος καὶ ὠχρός. Ὁ βλέπων αὐτὸν θὰ ὑπέθετεν ὅτι προσεβλήθη καὶ οὗτος ὑπὸ τῆς ἀσθενείας μου, καὶ ὅτι ἐγὼ ὠφείλον νὰ τὸν καθυσυχάσω. Ὅπωςδὴποτε ἡ ἀνησυχία του ἦτο μέχρι τινὸς δεδικοιολογημένη ἕνεκα ἀπαισίου συμβεβηκότος, οἷον εἰς ἄλλον περιηγητὴν ἀποθανόντα.

Ὁ Μιρζᾶ-Σεϊφί, ἐφοβεῖτο μήπως δειλητηριασθῶ ὑπὸ ἐχθροῦ. Εὐτυχῶς ἤρχισα ἀναλαμβάνων χάριτι τῆς αὐστηρᾶς διαίτης καὶ τῆς ἐπιτηρήσεως τοῦ ἱατροῦ. »

Τέλος εἶχομεν συνοδείαν συγκειμένην ἐξ εἰκοσι Περσῶν, ἀπάντων ἐπίπιων ὡς ἡμεῖς.

Τὴν πρώτην ἡμέραν διενυκτερεύσαμεν ἐν Ζενδζάν(1), ἐπειδὴ δὲ ὁ διοικητὴς τῆς μικρᾶς ταύτης πόλεως ἦτο ἀπὼν, ὑπεδέχθημεν εἰς τὸ παλάτιόν του ὑπὸ τοῦ *κετχουδά* (οἰκονόμου) αὐτοῦ, ἐνθα διατρίψαμεν δύο ἡμέρας.

Τὴν 17 ἠρξάμεθα τῆς πορείας ἡμῶν ἀπὸ πρῶτας. Τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνη προύγευματίσαμεν ὑπὸ τὴν σκηνὴν τῶν νομάδων τῆς φυλῆς Σάχ-Σεβένς. Τὰ ἔθιμά των μοὶ ἐφάνησαν παρόμοια πρὸς τὰ τῶν Κούρδων, οἵτινες ἐν μὲν τῇ γενεθλίᾳ αὐτῶν χώρα εἰσὶ λίαν φιλόξενοι, μεταβαίνοντες ὅμως ἀλλαχῶ θεωροῦσι πᾶν τὸ προστυχόν, ὡς καὶ πάντας ὅσους ἠθελον συναντήσῃ ὡς κτήματα αὐτῶν. Ἡ κυριώτερα βιομηχανία τῶν νομάδων τούτων εἶναι ἡ κατασκευὴ ταπήτων καὶ διαφόρων ἄλλων ὑφασμάτων μαλλίνων. Φθάσαντες δὲ εἰς τὸ χωρίον Ἀρμάν-χανὲ διενυκτερεύσαμεν ἐν

(1) Περὶ τῆς πόλεως ταύτης ἴδε μέρος Α' σελίς 31.

τοῖς κήποις αὐτοῦ ἐν ὑπαίθρῳ. Ἐκ τοῦ χωρίου τούτου ἔγραψα εἰς τὸν πρίγκηπα Ἀββάς-Μιρζά ζητῶν ὁδηγίαν περὶ τῆς πορείας μου. Τὴν ἐπιστολὴν συνώδευσα καὶ δι' ἀδαμαντοκολλήτου ὠρολογίου.

Τὴν ἐπιούσαν διενυκτερεύσαμεν εἰς οἰκίαν πέρ-

σου Ἄρχοντος ἐν τῷ χωρίῳ Ἄκ-Κέντ (Λευκὸν χωρίον). Ἡ ἀπὸ Σουλτανιᾶ μέχρι τοῦ χωρίου τούτου πεδινὴ καὶ ὀλίγον γόνιμος χώρα ἦτο πετρώδης.

Τὴν 19 κινήσαντες ἀπὸ τοῦ χωρίου τούτου (ἀκολουθεῖ)

ΞΑΒΙΕΡ ΔΕ ΜΟΝΤΕΠΕΝ

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΤΩΝ ΠΤΩΧΩΝ

Μυθιστορία Μεταφρασθεῖσα ὑπὸ Σ. Ζ.

(Συνέχ. ἴδε σελ.

1151 Τεῦχος ΛΣΤ΄.)

Ἐ! εἶπεν μεθ' ὁρμῆς, τί μὲ ἐνδιαφέρουν οἱ Σουηδοὶ καὶ οἱ Γρίζοι, τί μὲ μέλλει διὰ τὸν Γεβριάν καὶ τὸ μέλαν προσωπεῖον; . . . Διατείνεσθε ὅτι θὰ περικυκλώσουν τὴν πυρὰν ὡς ἐν ἑορτῇ. ἔστω! δὲν θέλω νὰ διαφεύσω τὰς ἐλπίδας των, θὰ ἑορτάσουν. Θὰ ἑορτάσουν ὠραίαν καὶ αἵματηρὰν ἑορτὴν, σὰς τὸ ὑπόσχομαι! . . . Ἄς ἐτοιμάσουν τὰς δάδας των διὰ νὰ ἀνάψουν τὴν πυρὰν! . . . Σὰς ὁμνύω, ἐγὼ, ἐν ὀνόματι τῆς Παναγίας Παρθένου ὅτι θὰ τὴν κατασβύσω ἐν τῷ αἵματι! . . .

— Οἱ Σουηδοὶ εἶναι πολυάριθμος, προσέθετο ὁ Μαρκῆς.

— Μὲ εἶδετε ποτὲ μετρῶντα τοὺς ἐχθρούς; . . . Ἄλλως τε τί μὲ μέλλει διὰ τὸν ἀριθμὸν; Ἐκαστος τῶν ὄρεινῶν ἀξίζει δέκα ἄνδρας, ἔχω δὲ τοὺς ὄρεινούς μου! . . .

— Πῶς θὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν πόλιν;

— Εἰσὶν ἐντὸς ἀπὸ τῆς χθῆς.

— Ὅλοι;

— Ἄρκετοὶ τοῦλάχιστον, ἄνευ στολῆς, καλῶς ὅμως ὠπλισμένοι. Ὁ Γερβᾶς οὐ πρὸ μικροῦ ἀπεχωρισθῶμεν, τοὺς φέρει τὰς τελευταίας ὁδηγίας μου καὶ τὰς τελευταίας διαταγὰς μου. . .

— Οἱ Σουηδοὶ ἔχουσιν ἀρχηγὸν ὅστις τοὺς ὠθεῖ, λέγεται δὲ ὅτι ὁ Γεβριάν εἶναι ἐπιτήδειος στρατηγικός.

— Ἄν οἱ Σουηδοὶ ἔχουν ἓνα ἀρχηγὸν οἱ ὀρεινοὶ ἔχουν τρεῖς! . . . Τὴν πρῶταν δὲ ταύτην ὅταν φθάσῃ ἡ ὥρα τοῦ κινδύνου θὰ ἴδωσι ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν τὸ ἐρυθροῦν τοῦ ἐφημερίου φόρεμα

τὴν σημαίαν δηλοδὴ τῶν μεγάλων μαχῶν, τὸν λευκὸν τοῦ Βαρόζ μύστακα, καὶ τὴν σπάθην τοῦ Λακιουζόν! . . . Μαρκῆς, Βαρόζ καὶ Λακιουζὸν ἀξίζουν ἴσως ἓνα Γεβριάν! . . .

— Ἐχει δίκαιον, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης, ἔχει ἑκατοντάκις δίκαιον! Καὶ ἐγὼ ἐπίσης ἔχω ὡς αὐτὸν πλήρη πεποιθήσιν. Πῶς εἶναι δυνατόν οἱ Σουηδοὶ, ἄρπαγες καὶ μισθωτοὶ ὄντες, καὶ μόνον ὑπὲρ τοῦ μισθοῦ των μαχόμενοι νὰ ἀντιστοῦν, ἔστωσαν καὶ εἴκοσι καθ' ἑνὸς μόνου, εἰς τὴν ἀκράτητον τῶν ἐλευθέρων στρατιωτῶν μας ὁρμὴν μαχομένων διὰ νὰ κατακρημνίσωσι ἄτιμον πυρὰν; . . . Σοὶ ἐπαναλέγω, Μαρκῆ, τὸ παιδί ἔχει δίκαιον! . . .

— Τὸ πιστεύω συνταγματάρχα ἀφοῦ τὸ πιστεύετε καὶ σεῖς, ἀπήντησεν ὁ ἱερεὺς.

Εἶτα νεύσας εἰς τὸν Λακιουζὸν νὰ γονυπετήσῃ ἔθεσε τὴν παλάμην ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ ἐψιθύρισε:

— Ἐπικαλούμαι τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ τῶν στρατῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου, καὶ ἂν ἐν τῷ τρωϊκῷ σου ἀγῶνι ὑποκύψῃς ἀπόθανε συγκεχωρημένος καὶ μάρτυς τῆς ἱερᾶς ἐλευθερίας! . . .

— Εὐχαριστῶ, πᾶτερ, εἶπεν ὁ Λακιουζὸν ἀντιστάμενος.

Οἱ τρεῖς ἄνδρες συνέβησαν ἀλλήλων τὰς χεῖρας.

Ἡ ἀδιάρρηκτος καὶ ἀπόλυτος αὐτῆ ἔνωσις ἦτις ὑφίστατο πάντοτε ἀκεραία μεταξὺ τῶν τριῶν τούτων ἡρώων τοὺς καθίστα τοσοῦτον ἰσχυρούς. . .

Ὁ Ραοὺλ ἐθαύμαζε τὴν μεγάλην ταύτην τριάδα τὴν ὁποῖαν ὅσον καὶ ἂν ἐμεγαλοποιεῖ ἡ φωνὴ τοῦ λαοῦ ἦτις εἶναι καὶ φωνὴ τοῦ Κυρίου, ὁ ἐκ τοῦ πλησίον ὅμως αὐτὴν θεώμενος εὕρισκεν ἔτι μεγαλειτέραν.

Κρότος βημάτων ἀντίχτησεν αἴφνης ἐν τῇ ὁδῷ ταχέως πρὸς τὸν οἶκον πλησιαζόντων.

Οἱ τέσσαρες ἄνδρες ἐσιώπησαν καὶ ἐπερίμενον· ὁ βηματισμὸς ἔπαυσεν πρὸ τῆς οἰκίας, τρία δὲ ἐλαφρὰ κτυπήματα, ὡς τὰ τὴν ἄφῃξιν τοῦ Λακιουζὸν ἀγγείλαντα, ἠκούσθησαν ἐπὶ τῆς θύρας.

— Τίς εἶ; ἠρώτησεν ὁ Βαρόζ.

— Κ λ α Ὑ δ ι ο ς καὶ Λ α κ ι ο υ ζ ὸ ν ἀπήντησε μία φωνή.

Εἷς μοναχὸς εἰσῆλθεν ἔχων τὸ πρόσωπον εὐτελῶς ὑπὸ τὴν καλύπτραν τοῦ ράσσου κεκρυμμένον.

— Ὁ Κύριος μεθ' ἡμῶν, εἶπεν εἰσερχόμενος.

— Ἀμήν! ἀπήντησε ὁ ἐφημέριος Μαρκῆς.

Ὁ μοναχὸς ἀπεκαλύφθη.

— Ἄ! εἶναι ὁ πᾶτερ Μαλώ! ἀνέκραξεν ὁ Βαρόζ.

— Τί τρέχει, πᾶτερ; ἠρώτησεν ὁ Μαρκῆς, καὶ πῶς τοιαύτην ὥραν εὕρισκσαι ἐδῶ;

— Ὁ ἡγούμενος μὲ ἀφύπνησε καὶ μὲ διέταξε νὰ ὑπάγω νὰ ἐξομολογήσω ἀμέσως τὸν Πέτρον Γιλβέρτην ἐν τῇ εἰρκτῇ του διότι ἡ ἐκτέλεσις τῆς καταδίκης του θὰ γείνει τὴν ὀγδόην πρωϊνὴν ὥραν ἐν τῇ πλατείᾳ Λουδοβίκου ΙΑ'. Πορευόμενος λοιπὸν ἐσκεπτόμην ὅτι πιθανὸν νὰ εἶχατε νὰ τῷ διακοινώσητε τί, καὶ ἐλυπούμην μὴ δύναμενος νὰ εὔρω τὸ μέσον δι' οὗ νὰ ἴσῃς εἰδοποιήσω περὶ τῆς ἀποστολῆς μου, ὅτε συνήντησά αἴφνης τὸν Γερβᾶν παρ' οὗ ἔμαθον ὅτι εἰσθε καὶ οἱ τρεῖς ἐδῶ διὸ καὶ ἔδραμον νὰ σᾶς ἴδῶ.

— Ἄ! Πᾶτερ Μαλώ, Πᾶτερ, Μαλώ, ἀνέκραξεν ἐνθουσιῶν ὁ Μαρκῆς, εἰσθε ἀξιοὶ καὶ ἀληθῆς ἱερεὺς δὸς μοι τὴν χεῖρά σου.

Καὶ ἔβησεν αὐτὴν μετὰ συγκινήσεως.

— Τέλος εἶπατέ μοι ὀγλήγορα τί νὰ εἴπω εἰς τὸν Πέτρον Γιλβέρτην;

— Εἶπατέ τῷ νὰ μὴ ἀπελπίζεται. . . εἶπατέ τῷ ὅτι ἡ μεταξὺ τῆς εἰρκτῆς του καὶ τῆς ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Λουδοβίκου ΙΑ'. πυρᾶς ἀπόστασις εἶναι πολὺ μεγαλειτέρα παρ' ὅσον οἱ δῆμιοί του τὸ φαντάζονται! . . . εἶπατέ τῷ ὅτι μεταξὺ τοῦ

πελέκειος καὶ τοῦ ἄκμονος ἀκόμη ὑπάρχει θέσις καὶ ἐλπίς διὰ τὴν σωτηρίαν! . . .

— Ἄ! ἐψιθύρισεν ὁ μοναχὸς μετὰ χαρμοσύνου ἐκφράσεως, ἐλπίζετε;

— Ἐλπίζω εἰς τὸν Θεὸν πᾶτερ μου. . . ἀπήντησεν ὁ ἐφημέριος.

— Εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὴν σπάθην ἡμῶν. . . ἀνέκραξεν ὁ Βαρόζ. Ἡ πυρὰ τοῦ Πέτρου Γιλβέρτου δὲν θὰ ἀναφθῇ. . . ἐρώτησον ἂν θέλῃς τὸν Λακιουζόν.

Ἀκούσας τὸ ὄνομά του προφερόμενον ὁ λοχαγὸς, ὅστις ἐφαίνετο ἀφηρημένος καὶ οὐδόλως εἰς τὰ λεγόμενα προσέχων, ἐξῆλθεν αἴφνης τῆς φαινομενικῆς νάρκης του, καὶ πλησιάσας τὸν μοναχὸν τῷ εἶπε.

— Λοιπὸν πᾶτερ Μαλώ, θὰ ὑπάγετε εἰς τὴν εἰρκτὴν τοῦ θεοῦ μου;

— Μάλιστα, λοχαγέ.

— Διὰ διαταγῆς τοῦ ἡγουμένου σας;

— Μάλιστα, λοχαγέ.

— Καὶ σᾶς περιμένουν εἰς τὴν φυλακὴν;

— Βεβαίως, διότι εἶναι προειδοποιημένοι.

— Ἐχετε τὸ σύνθημα;

— Ἐχω καλλίτερον τούτου.

— Τί;

— Ἄδειαν γραπτὴν.

— Ὑπογεγραμμένην παρὰ τίνος;

— Παρ' αὐτοῦ τοῦ Κόμητος τοῦ Γεβριάν, λοχαγέ.

— Νὰ ἴδῶ τὸ ἔγγραφον πᾶτερ Μαλώ.

— Ἴδου, λοχαγέ. . .

Καὶ ὁ μοναχὸς τῷ ἔδωκε τὴν ἄδειαν ὡς ἐξῆς συνταγμένην:

« Ἀφήσατε νὰ εἰσέλθῃ, τὴν νύκτα ταύτην, εἰς » τὴν εἰρκτὴν τοῦ καταδίκου Πέτρου Γιλβέρτου, » ὁ φέρων τὸ παρὸν ἔγγραφον μοναχὸς, ὅστις ἔ- » χει τὴν ἄδειαν νὰ μείνῃ μόνος μετὰ τοῦ κα- » ταδίκου καὶ νὰ ὁμιλήσῃ μετ' αὐτοῦ ἄνευ μαρ- » τύρων ἐπὶ μίαν ὥραν. »

« Ἐγράφη ἐν Σαινκλώ τὴν 20 Δεκεμ. 1638. »

« Ὁ τοῦ Γεβριάν. »

— Καλὰ! ἐψιθύρισεν ὁ λοχαγὸς ἀναγνούς.

— Πρέπει νὰ πηγαίνω, εἶπεν ὁ μοναχὸς, δώσατέ μοι τὸ ἔγγραφον.

— Δὲν εἶναι ἀνάγκη.

— Πῶς δὲν εἶναι ἀνάγκη! . . . πῶς . . . πῶς... ἀλλ' ἀνευ αὐτοῦ τοῦ ἐγγράφου δὲν δύναμαι νὰ εἰσέλθω.

— Δὲν θὰ εἰσέλθετε σεῖς.

— Καὶ τίς θὰ εἰσέλθει, λοχαγέ;

— Ἐγὼ, ἀπήντησεν ὁ λοχαγὸς ψυχρῶς μὲν ἀλλὰ μετ' ἐμφάσεως. Ὁ μοναχὸς ἔμεινε ὡς κεραυνόπληκτος.

— Λοχαγέ, ἀνέκραξε μετὰ μίαν στιγμὴν, δὲν ὀμιλεῖτε σπουδαιῶς ἐλπίζω.

— Σπουδαιότατα ἐξ ἐναντίας· ἡ ἀπόφασίς μου δὲ εἶναι ἀνέκκλητος.

— Διατρέχετε κίνδυνον βέβαιον καὶ ἀνευ ἀντισταθμίματος, διότι ἀναριθμῶς οἱ φρουροὶ δὲν θὰ σᾶς ἀφίσουν νὰ εἰσέλθετε . . .

— Καὶ διατί;

— Διότι ἐν τῇ ἐγγράφῳ ταύτῃ ἀδεία γίνεται καθαρῶς μνεῖα μοναχοῦ καὶ οὐχὶ λοχαγοῦ.

— Πᾶτερ Μαλῶ φαίνεται ὅτι ὅταν σᾶς ἀφηνίξουν κατὰ τὸν πρῶτον σας ὕπνον, εἶπε μειδιῶν ὁ Λακιουζὸν, ἡ ἐνέργεια τοῦ πνεύματός σας ἐπιρεάζεται· δὲν ἐννοήσατε ἀκόμη ὅτι τὴν νύκτα ταύτην θὰ διαψεύσω τὴν ἀρχαίαν παροιμίαν;

— Ποῖαν παροιμίαν, ἠρώτησεν ὁ μοναχὸς ἀνοίγων ἐτι πλέον τοὺς ἐκθάμβους αὐτοῦ ὀφθαλμούς.

— Τὴν ἐξῆς: Ἡ κουκούλα δὲν κάμει τὸν μοναχόν.

— Ἄ! εἶπεν ὁ Μαλῶ, θὰ διαψεύσετε τὴν παροιμίαν ταύτην;

— Ναί! ἔμμαντεύσατε;

— Ὅχι.

Ὁ Λακιουζὸν ἤρχισε νὰ γελά.

— Ἄχ! Πᾶτερ Μαλῶ, ἀνέκραξεν ἔπειτα. Μάκαρι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι! . . .

— Ὅτι αὐτῶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν προσέθετο ὁ μοναχὸς, τὸ ὁποῖον εἰς γλῶσσαν χυδαίαν σημαίνει ὅτι θὰ ὑπάγουν εἰς τὸν παράδεισον.

— Καὶ σᾶς ὑπόσχομαι ὅτι θὰ ὑπάγετε ἀπροσκόπτως, καλέ μου πᾶτερ εἶπεν ὁ Λακιουζὸν. Ἐπειδὴ δὲ πρέπει νὰ σᾶς ἐξηγήσω τὰ πάντα ἀπὸ τοῦ Α μέχρι τοῦ Ω, σᾶς λέγω ὅτι θὰ ἐνδοθῶ τὸν βᾶσσον σας θὰ καλύψω τὸ πρόσωπον διὰ τῆς καλύπτρας καὶ ὅτι οἱ Σουηδοὶ εἰς οὐδὲν θὰ παρουσιάσω τὴν ἀδειαν τοῦ στρατηγοῦ των δὲν θὰ ἀνη-

συχῆσουν διόλου διὰ νὰ μάθουν ἂν τὸ βᾶσσον κρύπτει μοναχὸν ἢ λοχαγόν . . .

— Καλὰ λεεῖς! . . . διέ μιὰ φορά! . . . αὐτὸ εἶναι καλὴ ἰδέα εἶπεν ὁ μοναχὸς καὶ ἤρχισε πράγματι νὰ ἀπεκδύεται.

Τότε συζήτησις σπουδαιότατη ἤρξατο μετὰ τοῦ Λακιουζὸν ἀφ' ἑνὸς καὶ τοῦ Βαρὸζ καὶ Μαρκῆ ἀφ' ἑτέρου αἵτινες προσεπάθησαν παντὶ σθένει νὰ ἀποτρέψουν τὸν λοχαγόν τῆς κινδυνώδους ταύτης ἐπιχειρήσεως προβάλλοντες τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἡ ζωὴ του ἀνήκει εἰς τὸν ἱερόν ἀγῶνα ὃν ἀνέλαβον καὶ οὐχὶ εἰς καθήκοντα οἰκογενειακά, καὶ τὰ τοιαῦτα.

Ἄλλ' ὁ Λακιουζὸν δι' ἀκαταμαχῆτου γλώσσης τοὺς ἔπεισε καὶ λαβῶν τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἐξῆλθε πρὸς τὴν εἰρκτὴν διευθυνόμενος.

Οἱ τέσσαρες ἄνδρες ἐτήρουν βαθείαν σιγὴν.

Ὁ συνταγματάρχης Βαρὸζ, καὶ ὁ ἐφημέριος Μαρκῆς ἐσκέπτοντο τὸν Λακιουζόν.

Ὁ Ραοὺλ τοῦ Σαντιβέρ, τὴν Ροδῆν.

Ὁ δὲ πᾶτερ Μαλῶ ὅστις οὐδὲν ἐσκέπτετο, ἀπεκοιμήθη.

§

Ἡ μονὴ τοῦ Σαινκλώ ἦν πλουσιωτάτη, ὡς ἐκ τῶν προσφορῶν τῶν πολυαριθμῶν πάσης τάξεως προσκυνητῶν, οἵτινες πανταχόθεν συνέρρεον ὅπως προσκυνήσωσι τὰ ἱερά τοῦ Ἁγίου Κλαυδίου λείψανα.

Ἡ δὲ κοινὴ φήμη ἐξογκοῦσα τὰ πλούτη ταῦτα ἀνήγαγεν αὐτὰ εἰς μυθώδεις σωροὺς χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ λίθων πολυτίμων, τῶν ὁποίων τὴν περιγραφὴν εὐρίσκει τις εἰς τὰς ἀραβικὰς μυθολογίας.

Ὁ εὐνόητος πόθος τοῦ νὰ ἀρυσθῆ κατὰ βούλησιν ἐκ τῶν πεπληρωμένων τῆς μονῆς κιβωτίων οὐ μικρὸν συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ ὠθήσῃ τὸν κόμητα Γεβριάν εἰς τὸ νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἄλυσιν τῆς πόλεως.

Γνωρίζομεν ἤδη ὅτι μεθ' ὅλην τὴν ἀπελπισμένην ἀντίστασιν τῶν κατοίκων ἡ ἐπιχειρήσις ἐπέτυχεν πληρέστατα.

Ἄλλ' ἐνῷ οἱ Σουηδοὶ καὶ οἱ Γρίζοι κατηύναζον τὴν ἀσθεστον τῆς ληστείας δίψαν των ἐν τῇ λεηλασίᾳ καὶ αὐτῇ ἀκόμη τῇ δολοφονίᾳ, γεγονὸς μεγάλην ἔχον διὰ τὴν διήγησιν ἡμῶν

σπουδαιότητα συνέβαινε ἀπαρατήρητον κατὰ τὰς στιγμὰς τῆς ἀγωνίας τῆς κατακτηθείσης πόλεως.

Ὁμὰς δωδεκάδος Γρίζων τάναντία τῶν ληστρικῶν αὐτῶν ἔξεων πράττοντες, ἀφῆκαν καὶ λεηλασίαν καὶ ἐλπίδα πλοῦτου, κατῆλθον εἰς τὸ κάτω τῆς πόλεως, καὶ διαθάντες τὴν Πιέννην εἰς τὸ μέρος ἀκριβῶς ἐνθα ὁ Γερβᾶς εἶχε ρίψει τὴν κλίμακα εἰς τὸν Ραοὺλ καὶ Λακιουζόν ὥρμησε ταχεῖ τῷ βήματι ἐπὶ τὸ ἀντικρυς ὄρος καὶ μετ' ὀλίγον εἰσδύσαντες εἰς τὸ δάσος ἐγένοντο ἀφανεῖς.

Ὁ εἶδεχθεὶς καὶ γιγαντώδης Λεσπινασοῦ ἦν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ομάδος ἀλλ' οὐχὶ ὡς ἀπόλυτος αὐτῆς ἀρχηγὸς ὡς πάντοτε, ἀλλ' ἐνεργῶν ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἑτέρου ὅστις τὸν συνώδευεν.

Ὁ ἕτερος οὗτος ἦν ἀνὴρ ὑψηλοῦ ἀναστήματος φέρων χαλίθδινον καὶ ὑπὸ μέλανος βελούδου κεκαλυμμένον προσωπεῖον, τὸ ὁποῖον τοῦ ἐκάλυπτεν ὀλόκληρον τὴν κεφαλὴν ὡς αἱ περιεφραταῖα τῶν ἵπποτων τοῦ μεσαιῶνος καὶ τοῦ ἐκρυπτεν οὐχὶ μόνον τὸ πρόσωπον ἀλλὰ καὶ τὴν κόμην καὶ τὸν τράχηλον.

Κατὰ τὰς χειμερινὰς νύκτας οἱ χωρικοὶ μὲ τρέμουσαν φωνὴν διηγοῦντο ἐν ταῖς καλύβαις αἰτῶν διαφόρους μύθους ὧν ὁ ἥρωες ἦν ὁ μυστηριώδης οὗτος ἄνθρωπος.

Οὐδεὶς ἔλεγον εἶδε τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνδρὸς τούτου, οὐδεὶς τὸ ὄνομά του μήτε τὴν κατοικίαν του ἐγνώριζε.

Ὅς οἱ θῶες τῆς Ἀφρικῆς καὶ οἱ σαρκοφάγοι γῦπες οἵτινες πάντοτε παρευρίσκονται ὅπου θάνατος καὶ αἶμα, οὕτω καὶ τὸ Μέλαν προσωπεῖον δὲν ἀνεφαίνετο ἐν τῷ μέσῳ τῶν περιτρόμων ὄρειων ἢ ἐν σφαγαῖς καὶ πυρὶ, καὶ πάντοτε περιστοιχοῦμενος ὑπὸ κακούργων ὑπασπιστῶν ἐκλεγομένων ἐκ τῶν αἰμοθροτέρων Γρίζων ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Λεσπινασοῦ.

Ὁ λαὸς ἐθεώρει τὸ Μέλαν προσωπεῖον ὡς ὑπερφυσικόν τι ὃν ὡς ὄρατόν δαίμονα ἠναγκασμένον νὰ κρύπτῃ τὸ πρόσωπον ὡς οὐδὲν ἀνθρώπινον ἔχον.

Πλειστάκις ἄνδρες δεδοκιμασμένης ἀνδρείας καὶ ἐπιτηδείότητος, ἐν οἷς καὶ ὁ Λακιουζὸν ὤμοσαν νὰ ἀνακαλύψωσι τέλος τίς ἦτον ὁ ἄνθρωπος

οὗτος καὶ νὰ ἴδωσι τὸ ὑπὸ τὸ μέλαν προσωπεῖον κρυπτόμενον τοῦτο πρόσωπον . . .

Ἄλλ' ἡ ἀνδρεία, ἡ ἐπιμονή, ἡ λεπτομερὴς τοῦ τόπου γνῶσις τὰ πάντα ἀπέτυχον! Εἰκοσάκις ἐκ τοῦ πλησίον τὸν ἠκολούθησαν, ὀλοκλήρους ἡμέρας ὡς θῆραν οὕτως εἶπειν τὸν ἐκυνήγησαν! . . . τὸ μέλαν προσωπεῖον ἐγένετο αἶφνης ἀφανές, ὡς ἀτμός ἢ ὡς φάσμα, χωρὶς οὐδὲν ἔχνος οὐδὲν σημείον τῆς διαβάσεώς του νὰ ἀφίση! . . . Καθίστατο σχεδὸν πιστευτὸν ὅτι ὄντως ὑπερφυσικὴ τις δύναμις παρενέβαινε.

Τὴν ἡμέραν τῆς ἀλώσεως τοῦ Σαινκλώ εἶχεν εἰσέλθει εἰς τὴν πόλιν ἐν θριάμβῳ· ἀμέσως δ' ἐξῆλθεν ὡς εἴρηται μετὰ τοῦ Λεσπινασοῦ καὶ τῆς σπείρας του, καὶ ἀνῆλθε τὸ ὄρος.

— Εἶπέ μοι, ἠρώτησε καθ' ὁδὸν τὸν Λεσπινασοῦ εἶσαι βέβαιος τοῦλάχιστον ὅτι δὲν βαδίζομεν εἰς μάτην;

— Βεβαίωτατος, Ὑψηλότατε, ὑπερβέβαιος.

— Ὅστε δὲν ἀμφισβᾶλλεις περὶ τῆς ἀκριθείας τῶν πληροφοριῶν τὰς ὁποίας σοὶ ἔδωκαν;

— Πῶς νὰ ἀμφισβᾶλλω ἀφοῦ μόνος μου ἴδον . . .

— Εἶδες τὸν ἄνθρωπον;

— Ὅς σᾶς βλέπω, Ὑψηλότατε . . . ἴδου δὲ πῶς: Σιδηροπόδης ὁ ὑπαξιωματικὸς τοῦ Λακιουζόν, καὶ ὁ ἀναθεματισμένος Γερβᾶς ὁ σαλπικτῆς καὶ δεξιὸς του βραχίων μετὰ 6—7 στρατιωτῶν ἐξεδίωκον ἐμὲ καὶ δύο ἐκ τῶν ἀνθρώπων μου, εἶναι τώρα ὀκτῶ ἡμέραι· ἐχωρίσθημεν ἐν τῷ δάσει διὰ νὰ χάσουν τὰ ἔχνη μας· ἐγὼ εἶχον καταφύγει μετὰ τῶν πυκνοτάτων θάμνων εἰς τὴν βᾶσιν ἐνὸς μεγάλου βράχου ὑψηλοῦ καὶ σχεδὸν εἰς ὄξυ καταλήγοντος· ἤρχισε νὰ νυκτώνῃ, ὁ φόβος ἐξέλιπε· ἐξῆλθον τῆς κρυπτῆς μου καὶ ἤρχισα νὰ ἀπομακρύνομαι ὅτε ἔκουσα ὑπὲρ ἐμὲ ἐλαφρὸν τινα θόρυβον· ὕψωσα τὴν κεφαλὴν καὶ ἴδον στήλην λευκοῦ καπνοῦ ὑπὲρ τὰς πεύκας ἀνυψουμένου . . . ἔκαμψα τὸν βράχον . . . ἦτον ἀπρόσιτος· τέλος ἀνεκάλυψα μίαν στενὴν διόδον δι' ἧς ἀνελθὼν εἰς τὴν κορυφὴν ἴδον καλύβην κειμένην ὡς φωλεὰ ἀετοῦ· διὰ τῶν ρυγμῶν τῶν κακῶς προσηρμοσμένων σανίδων, ἴδον ἐντὸς τῆς καλύβης ἄνδρα πρὸ τοῦ πυρὸς καθήμενον ἐν ᾧ ἀνεγνώρισα τὸν Πέτρον Γιλβέρτην, τὸν ὁποῖον ἄλλοτε ὠνόμαζον ἱερατῶν τῶν πτωχῶν.

— Ἴσως ἡπατήρης Λεσπινασοῦ.
 — Σὰς δοκίζομαι, ὑψηλότατε, ὅτι ἂν θέλετε στοιχηματίξω τὴν κεφαλὴν μου ἀντὶ εἴκοσι φλωρίων.
 — Ἐν τούτοις αὐτὸς ὁ Πέτρος Γιλβέρτης ἐγένετο ἀφανὴς ἀπὸ εἰκοσαετίας.
 — Μάλιστα ἀλλ' ἐπανῆλθε.
 — Γνωρίζεις ἀπὸ πόσου καιροῦ;
 — Ἀπὸ τριῶν μηνῶν.
 — Μόνος;
 — Μάλιστα, Ὑψηλότατε.
 — Καὶ ἡ θυγάτηρ του... ἡ Ροδῆ ἐκεῖνη;
 — Ἐπληροφόρηθην ὅτι ἀπέθανεν εἰς τὰ πέριξ τῆς Δόλε.
 — Ἄν ταῦτα εἰσὶν ἀληθῆ, τὰ πάντα βαίνουσι κάλλιστα· πλησιάζομεν;
 — Ἴδου ὁ βράχος· ἡ καλύβη εἶναι εἰς τὴν κορυφὴν.
 — Διάταξε σιωπὴν εἰς τοὺς ἀνθρώπους σου, καὶ λάβε ὄλας σου τὰς προφυλάξεις... δὲν πρέπει νὰ διαφύγῃ...
 — Μὴ φοβεῖσθε! Θὰ τὸν συλλάβωμεν ὡς λαγῶν ἐν τῇ φωλεᾷ του... Καὶ τί θὰ τὸν κάμωμεν; Ὑψηλότατε;
 — Θὰ τὸν φέρωμεν αἰχμάλωτον εἰς Σαινκλώ, ἐνθα θὰ καταδικασθῆ ὡς κατάσκοπος, καὶ θὰ καὶ ζῶν μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Λουδουβίκου ΙΑ'.
 — Ἄ! εἶπεν ὁ Λεσπινασοῦ μετ' ἐκπλήξεως.
 — Ἀπορεῖς; ἠρώτησεν τὸ Μέλαν προσωπεῖον.
 — Τῇ ἀληθείᾳ ἀπορῶ, Ὑψηλότατε.
 — Διὰ τί;
 — Διότι ὅταν θέλῃ τις νὰ ἀπαλλαγῇ τινος ὁ ἀπλούστερος καὶ καλλίτερος τρόπος εἶναι νὰ τῷ ἐμβάλλῃ σφαῖραν πυροβόλου εἰς τὴν κεφαλὴν ἢ νὰ εἰσάξῃ τὴν αἰχμὴν μαχαίρας εἰς τὴν κοιλίαν... Οἱ νεκροὶ δὲν ἴμουν!...

— Ἐχεις δίκαιον, ἀλλὰ μᾶς ἐνδιαφέρει ὅπως ὁ Πέτρος Γιλβέρτης ἀποΐανθῃ δημοσίᾳ, μετὰ πατάγου, καὶ ἐπὶ πυρᾶς φρονούμεν ὅτι ἡ δημοσία καταδίκη τοῦ θεοῦ τοῦ Λακίουδὸν θὰ κάμῃ με γάλλῃ ἐντύπωσιν εἰς τοὺς ὄρεινους τοὺς ὁποίους θὰ ἀποθαρρύνῃ ταχύτερον καὶ ἀποτελεσματικότερον ἢ πέντε ἢ ἕξ ἤ-ται... Ἄχ, ἂν ἠδύνασο νὰ μᾶς παραδώσῃς τὸν Λακίουζδὸν, ἢ τὸν Βαρόζ

ἢ τὸν Μαρκῆν!... Ἐνθυμεῖσαι ὅτι χίλια φλωρία εἶναι ἡ ἀμοιβὴ τῆς κεφαλῆς ἐκάστου αὐτῶν!...

— Ἡ ποσότης εἶναι στρογγύλη, Ὑψηλότατε, καὶ θὰ προσπαθήσωμεν νὰ τὴν κερδίσωμεν... πλὴν σιωπῆ!... Ἴδου ἡ καλύβη καὶ ἄς εὐχαριστηθῶμεν πρὸς τὸ παρὸν μὲ τὸν θεῖον, μέχρις οὗ συλλάβωμεν τὸν ἀνεψιόν...

Ὁ Λεσπινασοῦ περιεκύκλωσε τὴν οἰκίαν, ἔθραυσεν ὁ ἴδιος τὴν θύραν καὶ μετὰ πέντε λεπτὰ ὁ Πέτρος Γιλβέρτης δεθεῖς καὶ φημωθεῖς ἐσύρθη πρὸς τὴν πόλιν καὶ ἐρρίφθη εἰς τὴν ζοφερωτέραν τῆς μονῆς εἰρκτήν.

Κατερχόμενος τὰς ὑγρὰς τῆς εἰρκτῆς βαθμίδας ἤκουσε τὸ Μέλαν προσωπεῖον διατάττον ἐπὶ ποιῆθῃ θανάτου τοὺς Σουηδοὺς νὰ μὴν ἐπιτρέψουν εἰς οὐδένα νὰ συγκοινωνήσῃ μετὰ τοῦ δεσμώτου ἐκτὸς ἐνὸς πνευματικοῦ, ἂν ὁ ἴδιος ἐξήτει κατὰ τὴν τελευταίαν του ὥραν.

Ὁ Πέτρος Γιλβέρτης ἐμάντευσεν ἀμέσως πόθεν τῷ ἤρχετο τὸ κεραυνοβόλον τοῦτο κτύπημα· ἠνόησε κάλλιστα ὅτι ἐκτὸς ἀπιθάνου τινὸς θαύματος, οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ ἠδύνατο νὰ τὸν σώσῃ ἀπὸ τὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του κρεμάμενον θάνατον ὅστις ἦτον ἀναγκαῖα συνέπεια παρελθόντων καὶ τετελεσμένων γεγονότων.

Ἦτο πάντοτε γαλήνιος καὶ τὸν ἐπερίμενον μετὰ τῆς μεγίστης ἀπαθείας.

Ἐνίοτε μόνον τὸ μέτωπόν του ἐρυθηδούτο, ὡς εἰ θλιθερά τις ἰδέα διήρχετο τοῦ πνεύματός του, πλήρες πικρίας μειδιάμα ἐπεκάθητο τῶν χειλέων του, καὶ ἐψιθύριζεν:

— Θεέ μου!.. Θεέ μου!.. θὰ ἐπιτρέψῃς ἄρα γε νὰ συνταφῆ τὸ μυστικὸν τοῦτο μετ' ἐμοῦ!..

==o==

IV.

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟΝ ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΓΙΛΒΕΡΤΟΥ.

Ἐν τούτοις ὁ χρόνος παρήρχετο· δύο ἡμέραι καὶ δύο νύκτες εἶχον ἤδη παρέλθει, ὁ δὲ Θεὸς ἐφαίνετο ὅτι δὲν εἰσακούει τὴν ἔνθερμον τοῦ Πέτρου Γιλβέρτου προσευχὴν.

Τὴν πρωΐαν τῆς τρίτης ἡμέρας ὁ ὄρεινὸς ὑπέστη εἰδὸς τι ἀνακρίσεως καθ' ἣν ἔμαθε ὅτι καταδικάζετο ὡς κατάσκοπος νὰ καὶ ζῶν τὴν ἐπιούσαν κατὰ τὴν αὐγὴν.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης οὐδὲν πλέον ἐσκέπτετο ἢ νὰ ἐτοιμασθῆ εἰς τὸ καλῶς θανεῖν ἀφοῦ καλῶς καὶ ἐζήσε.

Ἐζήτησε πνευματικόν.

Περὶ τὴν τρίτην τῆς πρωΐας ἡ θύρα τῆς φυλακῆς ἠνεωχθη καὶ ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ ἐφάνη εἰς μοναχὸς ἐν μέσῳ δύο στρατιωτῶν.

— Ἴδου ὁ δεσμώτης, εἶπεν ὁ ἕτερος τῶν στρατιωτῶν εἰς τὸν μοναχόν, ἔχετε καιρὸν μίαν μόνην ὥραν ἐξομολογήσατέ τον ὀγλήγορα.

Καὶ ἐξῆλθε μετὰ τοῦ συντρόφου του γελῶν καὶ κλείων τὴν θύραν μετὰ πατάγου.

— Ἄ! Πάτερ, ἐψιθύρισε ὁ Πέτρος Γιλβέρτης σὰς ἐπερίμενον, καὶ σὰς προσεκάλουν ὡς ὁ εἰς θάνατον καταδικασμένος δεσμώτης προσκαλεῖ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν.

— Ὅντως τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν σὰς φέρω εἶπεν ὁ μοναχὸς μετὰ φωνῆς χαμηλῆς ἧτις ἔκαμεν τὸν δεσμώτην νὰ ἀνατριχιάσῃ.

— Τίς εἶσθε; ἠρώτησε μετὰ συγκινήσεως.

— Σιωπῆ! εἶπεν ὁ μοναχὸς σιωπῆ! Σκεφθῆτε ὅτι ὅπισθεν τῆς κλεισμένης ταύτης θύρας πιθανόν νὰ ὑπάρχουν ὧτα προσεκτικὰ τὰ ὁποῖα μᾶς ἀκούουν.

Καὶ λαβὼν τὸν φανόν ὃν οἱ Σουηδοὶ εἶχον ἀφήσει ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὸν ὕψωσε μέχρι τῆς κεφαλῆς καὶ εἰσάξας διὰ τῆς ἄλλης χειρὸς τὴν καλύπτραν ἀπεκάλυψε τὸ πρόσωπον.

— Κλαυδίε... ἐφέλλισεν ὁ Πέτρος, σὺ τέκνον μου, σὺ ἐδῶ!

— Σιωπῆ θεῖέ μου, ἐπανελάθεν ὁ λοχαγὸς διότι μία λέξις ἂν ἀκουσθῆ δύναται νὰ μᾶς ἀπωλέσῃ ἀμφοτέρους.

— Λοιπὸν ἀληθῶς εἶσαι σὺ; τέκνον τῆς καρδίας μου, ἐξηκολούθησεν λέγων ὁ δεσμώτης μετ' ἀπάτου συγκινήσεως· δὲν ἠθέλησας νὰ με ἀφήσῃς νὰ ἀποθάνω χωρὶς νὰ με δώσῃς τὴν τελευταίαν παρηγορίαν τοῦ νὰ σὲ σφίξω ἅπαξ εἰσέτι διὰ παντὸς εἰς τὰς ἀγγάλας μου... ὦ! εἶμαι εὐτυχής!.. διότι ἀποθνήσκω εὐχαριστημένος.

— Σὰς εἶπον, θεῖέ μου, ὅτι σὰς φέρω τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν· μὴ μὲ ἐρωτᾶτε περισσότερον... Σὰς λέγω μόνον ὅτι πρέπει νὰ ἐλπίζετε. Καὶ ἐπὶ τῆς πυρᾶς ἀκόμη, καὶ ἐντὸς τῶν φλογῶν καὶ τοῦ καπνοῦ εὐρισκόμενος θὰ σὰς ἐ-

παναλάβω: ἐλπίζετε... Τώρα θεῖέ μου τὰ πάντα πρέπει νὰ προλάβωμεν. Ὁ Θεὸς κρατεῖ τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ καὶ δύναται νὰ ματαιώσῃ τὰ ἐντελέστερα καὶ πλήρη προουκίζοντα τὴν ἐπιτυχίαν σχέδια... Ἄλλοτε μοὶ εἶχαστε ἀναφέρει ὅτι κατέχετε μέγα τι μυστικόν, μυστικὸν ζωῆς καὶ θανάτου, τὸ ὁποῖον νὰ σὰς ζητήσω ἂν ποτε σὰς ἴδω ἐν κινδύνῳ... λοιπὸν ὁ κίνδυνος ὑφίσταται, καὶ εἶμαι ἔτοιμος νὰ σὰς ἀκουσῶ...

— Ἀκουσόν μου λοιπὸν καὶ κάμε ὥστε τὸ μυστικὸν τοῦτο νὰ γίνῃ ἐν ταῖς ἰσχυραῖς χερσὶ σου ὄπλον κατὰ τοῦ ἀνδρὸς ὅστις μὲ ἐφόνευσε σήμερον, καὶ ὅστις, ἔχω τὴν θλιθερὰν πεποιθήσιν εἶναι ὁ τρομερότερος τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν ἐχθρὸς...

— Τίς οὗτος; ἠρώτησεν ὁ λοχαγός.

— Τὸ Μέλαν Προσωπεῖον, ἀπήντησεν ὁ Πέτρος Γιλβέρτης.

— Πῶς! ἀνέκραξεν ὁ νέος ἐκκλητικὸς, τὸ Μέλαν Προσωπεῖον διαδραματίζει πρόσωπον ἐν τῷ βίῳ ὑμῶν;

— Ναὶ τέκνον μου, καὶ οὐχὶ μόνον ἐν τῷ βίῳ ἀλλ' ἐν τῇ ὑπάρξει τῆς οἰκογενείας μου καὶ κατὰ συνέπειαν τῆς ἰδιότητος σου.

— Παράδοξον· ἐψιθύρισε ὁ Λακίουζδὸν.

— Ναί! καὶ πολὺ πλέον παράδοξον ἢ ὅσον τὸ φαντάζεσαι· θὰ μάθῃς καὶ θὰ ἴδῃς ὅτι εἰς τὰ γεγονότα τὰ ὁποῖα θέλω σοὶ διηγηθῆ, ἡ ἀλήθεια λαμβάνει χροιάν μύθου ἐπίτηδες πλασθέντος ἄλλως τε ἐκ τῶν πρώτων μου λέξεων δύνασαι νὰ κρίνῃς καὶ τὰ λοιπά: ἡ Ροδῆ δὲν εἶναι θυγάτηρ μου!..

Ὁ λοχαγὸς ἠτένισε τὸν Πέτρον μὲ ἦθος καθαρῶτατα σημαῖνον: Μήπως παραφρονεῖτε θεῖέ μου;...

Ὁ ἰατρὸς τῶν πτωχῶν ἠννόησε κάλλιστα τὴν σημασίαν τοῦ βλέμματός· ἐκίνησεν ἡρέμα τὴν κεφαλὴν καὶ ἀπήντησε.

— Ὅχι τέκνον μου· ἔχω πλήρεις τὰς φρένας, ἂν καὶ ἡ σκληρότης τῶν δοκιμασιῶν ἄς ἐν τῷ βίῳ ὑπέστην ἠδύνατο νὰ συνταράξῃ τὸν ὄργανισμὸν καὶ ἰσχυροτέρου ἀκόμη ἐγκεφάλου... Ἄφρησέ με νὰ ὀμιλήσω, καὶ προσπάθησον νὰ μὴ μὲ διακώπτῃς διότι ὁ χρόνος ἐπείγει καὶ πρέπει νὰ μάθῃς ὀλόκληρον τὸ μυστικόν...

Καί ὁ Πέτρος Γιλβέρτης ἤρξατο ἀμέσως διηγούμενος τὰ γεγονότα τῆς νυκτὸς τῆς 17 Ἰανουαρίου 1620 τὰ ὁποῖα διηγήθημεν ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ βιβλίου τούτου.

« Κατὰ τὰ δύο πρῶτα ἔτη μετὰ τὴν τρομερὰν ἐκείνην νύκτα, εἶπε περαίνων τὴν διήγησιν, οὐδὲν τὸ διαταράξαν τὴν ἐν τῷ οἰκίσκῳ τοῦ Λουσομουὰ ἡσυχίαν μου· ἤμην ὅμως πάντοτε ὑπὸ τὸ κράτος ἀδιαλείπτου τρόμου· ἀφυπνιζομένη αἴφνης τὴν νύκτα νομίζων ὅτι βλέπω δολοφόνους περὶ τὴν κλίνην μου καὶ τὸ λίκνον τῆς Ροδῆς. Ἐφραταζομένη ὅτι τὸ Μέλαν Προσωπεῖον ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν θὰ μετενοεῖ διὰ τὸ εἶδος τῆς ἐμπιστοσύνης τὴν ὁποῖαν μοὶ ἔδειξε, καὶ θὰ ἀπεφάτιζε νὰ θάψῃ διὰ παντὸς ἐν τῷ τάφῳ τὸ μυστικὸν οὗ ἤμην ὁ μόνος κάτοχος· ἡ πεποιθήσις αὕτη ἐγένετο ἐν ἐμοὶ ἰδέα στερεὰ ἧτις μὲ ἐπέεζε ἀδιαλείπτως· δὲν ἐφοβούμην ἄλλως τε δι' ἐμὲ ἀλλὰ διὰ τὴν προσφιλῆ ταύτην κόρην ἣν ἠγάπων μετὰ πατρικῆς καὶ φιλοστόργου καρδίας!.. Θέλων νὰ ἀπαλλαγῶ τῆς ὀλεθρίας ταύτης ἀησυχίας ἀπεφάσισα νὰ φύγω τὴν χώραν ταύτην συγχρόνως δὲ νὰ περικαλύψω τὴν ἀναχώρησίν μου δι' ἀκαταλήπτου μυστηρίου... »

« Εὐρον λοιπὸν τὸν ἀδελφόν μου, τὸν πατέρα σου δηλαδὴ, καὶ τὸν διεκρίνωσα τὸ σχέδιόν μου χωρὶς ἐννοεῖται νὰ τῷ ἀποκαλύψω τὰ ἄληθῆ αἰτία τὰ ὁποῖα ὠρκίσθη νὰ τηρήσω μυστικά· τῷ εἶπον ὅτι θὰ ἀναχωρήσω νύκτωρ ἐγκαταλιμπάνων τὸν οἶκόν μου· τῷ ἐσύστησα νὰ προσποιηθῆ ἄγνοιαν τοῦ ἀσύλου εἰς ὃ θὰ καταφύγω καὶ τὸν παρεκάλεσα νὰ διακοινώσῃ μετὰ ἐν ἡ δύο ἔτη ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ μετ' ἐπιτηδειότητος τὴν εἰδήσιν τοῦ θανάτου μου... »

Πάντα ταῦτα ἐγένοντο ὡς ἐπεθύμουν· ὅσοι τῶν ὄρεινῶν μας μὲ ἐγνώριζον καὶ μὲ ἠγάπων εἶπον ἐν Αἰωνία του ἡ μνήμη ἀνάψαντες κηρὸν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς μου. Μετὰ ταῦτα ἐλησμονήθη. Ὁ Βαρὸς, ὁ Μαρκῆς καὶ ὁ ἀδελφός μου ἐγνώριζον μόνον τὴν κατοικίαν μου, τοῦτο δὲ τὸ μυστικὸν δὲν σοὶ ἀνεκοινώθη παρ' ὅταν ἐφθασες εἰς ἡλικίαν ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνης ἐμπνέουσιν.

Τέλος ἐνόμιζον ὅτι ποτὲ δὲν θὰ ἐγκατέλειπον τὴν κλύβην τοῦ δάσους τοῦ Σῶ ἐνθα ἤρχεσο νὰ

μὲ βλέπῃς ἐνίοτε ἀλλ' ὅταν ὁ γαλλικὸς στρατὸς κατέλαβε τὴν χώραν ἡ θαυμασία τῆς Ροδῆς καλὸν ἡ ἐγένετο τρομερὸς κίνδυνος... Ἐπὶ πολλοὺς μῆνας μᾶς ὑπερήσπιζεν ἀγαθὸς καὶ εὐγενὴς νεανίας, γάλλος ἀξιωματικὸς Ραοὺλ Μαρκέλος καλούμενος ὅστις πιστεύω δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴν ἐρασθῆ τῆς πεφιλημένης μου Ροδῆ, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἀγνωτέρου καὶ ὑψηλοτέρου ἔρωτος... Δυστυχῶς ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος ἠναγκάσθη νὰ ἀπέλθῃ τῆς Ἐλευθέρας Κομητείας μετὰ τοῦ στρατηγοῦ του κ. Βιλερουὰ ὥστε μετ' αὐτοῦ ἐξέλιπε καὶ ἡ ἐν τῷ τόπῳ ἀσφάλεια ἡμῶν.

« Ἐπὶ τινὰ καιρὸν ἤλπιζον νὰ διαφύγω τὸν κίνδυνον κρύπτων ἀπὸ τὰ βλέμματα πάντων. Ἄλλ' ἦν ἀδύνατον. Ἄλλοι ἀξιωματικοὶ οἵτινες μῆτε σέβας μῆτε διάκρισιν εἶχον, εἶδον τυχαίως τὴν θυγατέρα μου καὶ τὴν εὐρον ὡραίαν... Ἀπὸ λόγους τινὰς τοὺς ὁποῖους ἀντήλλαξαν καὶ τοὺς ὁποῖους εὐτυχῶς ἤκουσα ἠννόησα ὅτι διεννοοῦντο νὰ ἀπαγάγῳσιν αἰσχυρῶς τὴν Ροδῆν μου!... Τὴν αὐτὴν ἡμέραν τὴν ἀπέστειλα εἰς τὰ ὄρη μας πρὸς τὸν ἐφημέριον Μαρκῆν ὅστις τὴν ἐδέχθη ὑποδεικνύων αὐτὴν ὡς ἀνεψιάν του. Μετὰ τρεῖς μῆνας ἐπανῆλθον μόνος διαδοὺς τὴν φήμην ὅτι ἡ θυγάτηρ μου ἀπέθανε καὶ ἐγκατασταθεὶς εἰς τὸ ἐγκαταλελειμμένον περίπτερον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ἄντικρυ τῆς πόλεως ὄρους κείμενον... Ἐκεῖ κατὰ τὸ φαινόμενον οὐδένα διέτρεχον κίνδυνον, καὶ μόλα ταῦτα προσηθανόμην προσηγῆς δυστύχημα... ἡ προαίσθησίς μου δὲν μὲ ἠπάτησε... τὰ λοιπὰ τὰ γινώριζεις... πρὸ τριῶν ἡμερῶν σπεῖρα Γρίζων, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν δῆθεν τοῦ Λεσπινασοῦ πράγματι ὅμως ὑπὸ τοῦ Μέλανος Προσωπεῖου διοικουμένη μὲ συνέλαβε καὶ δεσμεύουσά με μὲ καθείρξεν ἐνταῦθα... »

— Πῶς θεῖέ μου! ἀνέκραξεν ὁ Λακιοῦζόν, τὸ Μέλαν Προσωπεῖον!... τὸ μυστηριῶδες καὶ ἀκατάληπτον τοῦτο ὄν, αὐτὸς τὸν ὁποῖον τὸσάκις κατεδίωξα χωρὶς νὰ δυνηθῶ νὰ καταφθάσω αὐτὸς εἶναι ὁ ἄνθρωπος τῆς 17 Ἰανουαρίου τοῦ 1620;

— Μάλιστα, αὐτός.

— Εἶσθε βέβαιος, θεῖέ μου;

— Ὡς εἰμὶ βέβαιος ὅτι πιστεύω εἰς τὸν Θεόν! τὸν ἀνεγνώρισα ἅμα τὸν εἶδα, τὸν ἀνεγνώρισα ἐκ τῆς φωνῆς του, καὶ τῶν χειρονομιῶν του... »

Ο νεκρὸς τοῦ Ἀυτοκράτορος Ἀλεξάνδρου Β'.

Είναι εκείνος σοί λέγω... είναι ο κύριος του μεγάρου εις δ με ώδήγησαν, και επί του ενός των θόλων του όποιου πρέπει να ύπάρχη είσέτι ο τύπος τής καθημαγμένης χειρός μου!... (άκολουθεϊ).

ΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΤΟ ΚΥΝΗΓΗ ΤΩΝ ΕΡΩΤΩΝ.

Στό κυνήγη των έρώτων
αετός ποτέ γοργός
εις τὰ νιάτα μου θυμούμε
πρώτος είμουν κυνηγός.

Όπου έριχνα τὸ βλέμμα
έδρεπα κι' αγάπη μιὰ
κι' ή καρδιά μου δέν πονούσε
για νεράϊδα καμμιά.

Μιάν αύγην μαΐου μόνο
σέ δροσάτη ρεματιά
μου σταμάτισε τὸ δρόμο
κόρης έμορφης ματιά.

Τὰ γλυκά αύτὰ τὰ μάτια
κόρη είπα πού τὰ πᾶς
άφρασε να τὰ φιλήσω
τὸ Θεὸ ἂν αγαπάς.

Χαμογέλασε και μ' είπε
άρεμε ἂν με ποθεΐς
ότι έρημο μιὰ μέρα
παληκάρι θά χαθῆς.

Στό κυνήγη των έρώτων
θά περάσης τὸν καιρὸ
και στό γήρας σου θά μείνης
ένα κούτζουρο ξερό.

Όχι είπα δὲ συμώνω
σὲ νερά ποτὲ θολά
παρὰ ένα τζιροπούλι
κάλια να ζητῶ πολλά.

Κυνηγώντας όμως τότε
τῆς γῆς όλα τὰ πουλιά
είδα έξαφνα με πόνο
πῶς μ' άσπρίσαν τὰ μάλλιά.

Άναστέναξα στή μαύρη
τῆς ζωῆς μου συνεφιά

και έπόθησα τῆς κόρης
τὴν άθώα συντροφιά.

Τὴν εξήτησα στὰ δάση
πού έμάζωνε κλαδιά
άλλὰ ἦτον πλέον μάνα
είχε άντρες για παιδιά.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΠΕΛΩΝΗΣ.

Η ΠΛΑΝΗ.

(Τῆ Δεσποσύνη Φ. Β. Ε...)

Όπότε μείραξ έπαιζον μετὰ των όμηλικών,
όπότε κι' ήμέραι μου εύφρόσυνα έπέρων
Στενόχωρον ενόμιζον τὸν μητρικόν μου οίκον
κι' έπόθουν να παρέρχεται ταχύτερον ο χρόνος.

Τὴν παιδικὴν ενόμιζον βαρεϊαν ήλικίαν
όνειροπώλουν εύτυχῆ τὴν μέλλουσαν ζωήν μου
Έφρόνουν ότι ήθελον μοι τέρπει τὴν καρδίαν
τὰ θέλητρα τῆς φύσεως χυνόμενα άφθόνως.

Παρήλθεν ή άφόρητος εκείνη ήλικία
και έφθασεν άστραπηδὸν ή ποθητὴ νεότης
Και έπαλλε γηθόσυνος περιχαρῆς καρδία
εντὸς του στήθους' έβλεπον τὰ πάντα ένγα-
[λήνη.

Πλὴν όμως των όνειρων μου είδον φρικτὴν τὴν
[κλάνην
άντι άνθίων εύδῶν, άντι θελγήτρων είδα
Τὸν κόσμον πάντα δέσιμον σ' του ψεύδους τῆς
[πλεκτάνης
ή ήλικία ήθελα να έτρεφε εκείνη.

Εΐθε παιδίον πάντοτε να ήμην! και τὴν φύσιν
να έβλεπον άμέριμος γελῶσαν αϊωνίως.
Σύμφωνον πρὸς τοὺς πόθους μου, τὰ όνειρά
[μου ἴσην
και θά μοι ήτο άρκετὸς ο των όλίγων βίος.

ΛΙΟΛΟΣ.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Άσμένως πληροφορούμεθα ότι ο ένταῦθα άντιπρόσωπος του Μ. Πατριάρχου Ιεροσολύμων Σ. Αρχιεπίσκοπος Φιλαδελφείας κ. κ. Γεράσιμος, προήχθη υπό του Μακαριωτάτου πατριάρχου είς Μητροπολίτην Σκυθουπόλεως. Ό κ. Γεράσιμος θά

παραμείνη ένταῦθα ως επίτροπος του Παναγίου Τάφου.

* *

Οί κύριοι Άδελφοί Σερβάτη και Δ. Φατσέας αναγγέλλουσιν από τουδε ότι προετοιμάζονται δια τὴν έκδοσιν του τρίτου έτους του Όθωμανικού έμπορικου οδηγού. Γινώσκει ήδη τὸ δημόσιον εις τι συνίσταται ή όντως ώφέλιμος αύτη έκδοσις. Το βιβλίον εκδίδεται γαλλιστί, περιέχει δὲ πλείστας πληροφορίας περί βιομηχανίας, περί διοικητικῶν πραγμάτων και περί δικαστικῶν, διευθύνσεις τραπεζιτῶν, εμπόρων, βιομηχάνων, επιστημόνων και λοιπῶν, αΐτινες θ' άνέλθωσιν εφέτας εις 100, 000 και διάφορα άλλα. Η προαγγελομένη έκδοσις έσται κατά τὸν όγκον τριπλῆ τῆς του πρώτου έτους, εἰάν δὲ κρίνωμεν εκ των ύπαρχουσῶν ήδη δύο εκδόσεων, του πρώτου και δευτέρου έτους, και εκ των έν τῷ του δευτέρου έτους έπενεχθειτῶν βελτιώσεων, θαρρούντως δυνάμεθα εἰπεῖν ότι ο όθωμανικός οδηγός του τρίτου έτους έσται έντελέστερος του των προλαβόντων έτῶν. Πρὸς πίστιωσιν τούτου άρκεῖ ότι οί εκδόμενοι ούθενός φείδονται κόπου πρὸς όσον τὸ δυνατὸν ταχυτέραν τελειοποίησιν του έργου αύτων και ότι προφορῶς δέχονται πᾶσαν εις τούτο τείνουσαν πληροφορίαν, οδηγίαν ή παρατήρησιν. Ό όθωμανικός έμπορικός οδηγός του τρίτου έτους θά περιλαμβάνη έπτὰ μέρη. Το πρώτον θά περιέχη ήμερολόγιον πρὸς χρῆσιν των έν Άνατολή, τοὺς σουλτάνους τῆς όθωμανικῆς αυτοκρατορίας, τὴν αυτοκρατορικὴν οικογένειαν, τὸ διπλωματικὸν και προξενικὸν σῶμα, τὸ προσωπικὸν των έν αλλοδαπῇ πρεσβειῶν, των προξενείων και προξενικῶν πρακτορείων τῆς Τουρκίας, τὰ διάφορα κυβερνητικὰ τμήματα ή γραφεῖα, τὰ ταχυδρομεῖα, τοὺς τηλεγράφους, τοὺς σιδηροδρόμους, τὰ τελωνεῖα, διάφορους διατιμήσεις, νόμον περί χαρτοσήμου, διπλωμάτων, κλπ. Το δεύτερον μέρος θά περιέχη γενικὸν πίνακα των διευθύνσεων έν Κωνσταντινουπόλει κατ' αλφαθητικὴν τάξιν. Το τρίτον πίνακα των επιτηδεύματων των εμπόρων και βιομηχάνων, των Τραπεζῶν εταιριῶν, κλπ. έν Κωνσταντινουπόλει έπίσης κατ' αλφαθητικὴν τάξιν. Το τέταρτον διευθύνσεις γραφείων, χανίων Γαλατᾶ και όδων του Πέραν κατ' αλφαθητικὴν τάξιν. Το πέμπτον

άρχαιότητος και αξιοθέατα, μέρη Κωνσταντινουπόλεως και Αιγύπτου. Το έκτον βιλαετία μετὰ πασῶν των γεωγραφικῶν, έθνολογιῶν, έμπορικῶν και λοιπῶν πληροφοριῶν και τὸ έβδομον μεγάλην βιομηχανικὴν και έμπορικὴν επιθεώρησιν και άγγελίαν (επί αλλοίου χάρτου) τῆς Κωνσταντινουπόλεως, των επαρχιῶν και του έξωτερικού. Έξαιρετικῶς τὸ πέμπτον μέρος του βιβλίου έσται εικονογραφημένον. επί τούτῳ δὲ παρηγγέλησαν εις Παρισίους πανόραμα τῆς Κωνσταντινουπόλεως και του Βοσπόρου ως και θέαι των κυριωτέρων μνημείων τῆς Τουρκίας Συνδρομή εις τὸν όθωμανικὸν οδηγὸν του 1882 δεκτὴ μέχρις όκτωβρίου 50 γρόσια, κατόπιν δὲ του όκτωβρίου ζητουμένη 60 γρόσια. Ό συνδρομητῆς δύναται να καταχωρίση μιαν άγγελίαν του έν τῷ βιβλίῳ δωρεάν.

* *

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟΝ ΕΝ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΟΙ.

Έταῖρος γενόμενος του έλλογιμου κ. Άναστασίου Τάγη, ιδρυτου του Έλληνικου Εκπαιδευτηρίου, και τὴν διεύθυνσιν αυτού αναλαθὼν έν τῇ συμπράξει του κυρίου ιδρυτου, έξαγγέλλω ήδη ότι εξέδομεν έν ιδιαίτερῳ φυλλαδίῳ πρώτον απόσπασμα εκ του Κανονισμου των κυριωτέρων άρθρων πρὸς οδηγίαν των γονέων και κηδεμόνων, όσοι μέλλουσιν ήμιν επιτρέφειν τὰ έαυτων ή άλλων τέκνα, και δεύτερον τὸ πρόγραμμα των μαθημάτων του ήδη άρξομένου σχολικου έτους 1881—82, καθ' ο διδάξουσιν οί κύριοι 1 Κ. Ξανιόπουλος, 2 Α. Τάγης, 3 Χρ. Χατζηχρήστου, 4 Α. Σπασάρης, 5 Γ. Άριστοκληῆς, 6 Αἰμ. Νοννότης, 7 Κ. Βαρειδης, 8 Οs. Roux, 9 Ηλ. Βαλσαμάκης, 10 Ch. Roberts, 11 Ν. Παρηνίκας, 12 Α. Λουκίσης, 13 Κ. Ζαχαριάδης, 14 Ν. Λουτράρης, 15 Ν. Φρυδάς, 16 Ν. Γουσιάδης, 17 Γ. Μυρόπουλος, 18 Κ. Ορφανουδάκης, 19 Α. Ρωτσάκης, 20 Ε. Πηκαδόπουλος, 21 Γ. Κοντογιάννης, 22 Γ. Παπαρόδου, 23 Α. Βασκόπουλος, 24 Γ. Κυριώτης, 25 Ν. Δημητρόπουλος. Τούτοις προσληφθήτεται εις έτι καθηγητῆς τῆς γαλλικῆς γλώσσης.

Έκ των εισημένων καθηγητῶν ο μὲν κ. Ξανθόπουλος διδάξει τὰ έλληνικά τῆς γ' τάξεως του

γυμνασίου. ὁ δὲ κ. Χ. Χ. Χρῆστος τὰ τῆς β', ὁ δὲ κ. Α. Τάγης τὰ τῆς α' καὶ τὰ τῆς γ' τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, οἱ δὲ κύριοι Α. Σπαθάρης καὶ Η. Βαλσαμάκης ἅπαντα τὰ μαθηματικά καὶ φυσικά γυμνασίου τε καὶ ἑλληνικοῦ σχολείου, ὁ δὲ κ. Ἀπόστολος Βασακόπουλος τρόφιμος τοῦ ἐν Θεσσαλονικῆ διδασκαλείου ἀνέλαβε τὴν ἰδιαίτην διευθύνσιν τοῦ δημοτικοῦ τμήματος.

Ἐπὶ τούτοις ἀγγέλλω ὅτι τὸ ἐκπαιδευτήριον φροντίζει ἀπὸ τοῦδε περὶ στολῆς τῶν τροφίμων ὁμοιομόρφου καὶ οἰκονομικῆς, ἡ δὲ τῶν μαθημάτων ἑναρξίς ἀγγελθήσεται ὅσον οὔπω.

Ἐν τῷ Πέραν τῇ 20 αὐγούστου 1881.

Ὁ διευθυντῆς

ΧΡ. ΧΑΤΖΗΧΡΗΣΤΟΥ.

* *

Ἐξεδόθη τὸ πρῶτον τεῦχος τῆς Γεωγραφίας τοῦ κ. Παπαρρούτη τὸ πρὸς χρῆσιν τῶν κατωτέρων τάξεων τῶν δημοτικῶν σχολείων καὶ πωλεῖται ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τοῦ κ. Γ. Σεϊτανίδου. Δύο ἄλλα τεύχη πρὸς χρῆσιν τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων τῶν δημοτικῶν ἐπίσης σχολείων ἐκδίδονται ὅσον οὔπω.

Τὸ τρίτον τεῦχος περιέχει πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν γεωγραφίαν τῆς ἐσχάτως εἰς τὴν Ἑλλάδα προσαρτηθείσης χώρας.

Κύριός τις συνέλαβε σφοδρὸν ἔρωτα πρὸς τὴν νεωτάτην θυγατέρα τοῦ προστάτου του. Ἡ νεῆνις δὲν ἀπεθάρρυνε τὸν ἔραστὴν αὐτῆς καὶ τέλος οὗτος τῇ ἐπρότεινε μυστικὸν γάμον, ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχεν ἡ ἐλαχίστη ἐλπίς τοῦ νὰ λάβωσι τὴν συγκατάθεσιν τοῦ πατρὸς της, ἀλλ' ἄνθρωπός τις ἀνακαλύψας τὸ μυστικὸν τῷ διεκοίνωσε εἰς τὸν πατέρα της ὅστις διέταξεν αὐτὸν νὰ τοὺς παραφυλάττει καὶ νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ ἅμα πάλιν ἡ θυγάτηρ του ἠθελεν εἶναι μόνη μετὰ τοῦ μνηστῆρος της, τοῦτο συνέβη τὴν ἐπιούσαν καὶ ὁ πατὴρ της μαθὼν αὐτὸ εἰσῆλθεν αἰφνηδῶς εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς θυγατρὸς του, ὅπου εὔρε τὸν τσελεμπῆ μας γονυπετῆ ἐνώπιόν της.

Τότε μετ' ὀργῆς μανιώδους ἐζήτησεν ἐξηγήσιν τῆς διαγωγῆς του, ὁ δὲ νέος μετὰ μεγίστης ἀγ-

χινούας καὶ ἀταραξίας « κύριε, εἶπε, συνέλαβον σφοδρὸν ἔρωτα πρὸς τὴν θαλαμηπόλον τῆς θυγατρὸς σας, ἀλλὰ δὲν στέργει εἰς τὸ νὰ γείνη σύζυγός μου, καὶ διὰ τοῦτο παρεκάλουν τὴν θυγατέρα σας νὰ μεσιτεύσῃ ὑπὲρ ἐμοῦ. »

— Ἄ! ἀπεκρίθη τότε ὁ πατὴρ, ἐὰν οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα φέρε ἴδωμεν τί δυνάμεθα νὰ κάμωμεν πρὸς εὐχαρίστησίν σας. Καὶ προσκαλέσας τὴν θεράπαιναν τῇ λέγει. — Διατί ἀποποιεῖσθαι τὴν τιμὴν τοῦ νὰ νυμφευθῆς τὸν κύριον, εἶναι φίλος μου καὶ θέλω νὰ τὸν πάρῃς. Ἡ νέα δὲν ἐφάνη ποσῶς δυσαρεστημένη ἀλλὰ μόνον ἐρυθρίασε. — Ἄ! βλέπω μὲν κάμης τὴν νόστην, ἐπρόσθεσεν ὁ πρόξενήτης μας, φωνάξετέ μου τὸν ἱερέα. Ὁ ἱερεὺς ἦλθεν. Ὁ γάμος ἐτελέσθη ὁ γαμβρὸς ἠναγκάσθη νὰ συγκατανεύσῃ εἰς τοῦτο ἵνα μὴ ἐκτεθῆ εἰς τὴν ἐκδίκησιν τοῦ προστάτου του, ὅστις ὁμῶς ἵνα καταστήσῃ τὴν νύμφην θελκτικωτέραν, τῇ ἔδωκε προῖκαν χιλίας λίρας.

* *

Ὁφθαλμοῖατρός τις ὑπερφηρνεύετο λέγων ὅτι οὐδέποτε τῷ ἐκλάπη τι ὑπὸ τῶν κατ' οἶκον ἐπισκεπτομένων αὐτὸν πελατῶν, ὡς συμβαίνει τοῦτο εἰς ἄλλους ἰατρούς. — Ἀλλὰ, ἐφέντη, εἶπεν ὁ ὑπὸ κτηνίας του, οἱ ἀσθενεῖς μας εἶναι ὅλοι τυφλοὶ καὶ μάλιστα ὅταν φεύγουν.

* *

Θυρωρὲ, πότε φεύγει ὁ σιδηρόδρομος τῶν ἐννεῖα; ἠρώτα κυρία τις ὑπάλληλόν τινα τοῦ σιδηροδρόμου. — Ἀκριβῶς 60 λεπτὰ, κυρία, μετὰ τὰς ὀκτὼ, ἀπεκρίθη οὗτος.

Λύσις τοῦ ἐν τῷ ΛΣΤ'. Ζου Αἰνίγματος.

ΝΙΚΗ—ΦΘΟΡΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ.

Αὐτὰν.— Κλεάνθης Δημητριάδης, Γ. Λύσανδρος, Ε. Βασιλείου καὶ Α. Παυλίδης.

Ὁ δὲ κ. Ι. Καλογηρόπουλος ἐπεμψεν ἡμῖν τὴν λύσιν ὡς ἐξῆς:

Ἄν ἡ νίκη καὶ ὁ φόρος ἐνωθῶσι πρὸς στιγμὴν, γενεϊότης, ρασοφόρος πλάττεται ὁ Νικηφόρος οὐ ἡ χάρις ἐν ἡμῖν καὶ τὸ ἔλεος Ἀμῆν.